

ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถ
ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวจตุติมา นาควรรณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

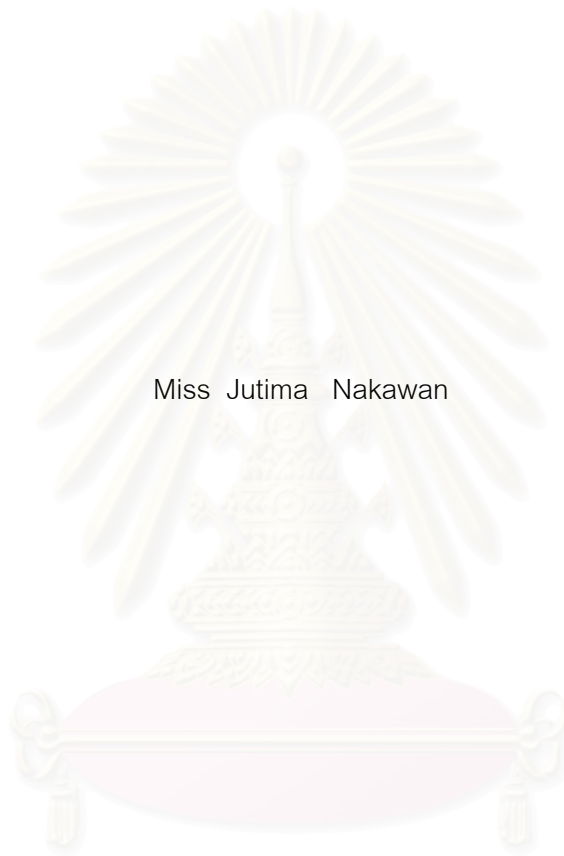
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0672-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF TEACHING WRITING BY USING BRAINSTORMING AND
MIND MAPPING TECHNIQUES ON CREATIVE WRITING
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

Miss Jutima Nakawan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0672-1

จตุมา นาควรรณ : ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มี
ต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

(EFFECTS OF TEACHING WRITING BY USING BRAINSTORMING AND MIND
MAPPING TECHNIQUES ON CREATIVE WRITING OF PRATHOM SUKSA FIVE
STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จิระพันธุ์ พูลพัฒน์,

199 หน้า. ISBN 974-03-0672-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและ
ผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนวัดท่ายาง
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน ได้จากการสุ่ม
อย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด กลุ่มควบคุมได้รับการ
สอนตามปกติ ผู้วิจัยทำการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามความคิด
เห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียน
ของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลองตัวอย่างประชากรทำแบบสอบถามความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.) และทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับ
การสอนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่
ในระดับมากที่สุด
3. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเองโดยภาพรวมของแต่
ละด้านอยู่ในระดับมาก

ภาควิชา ประถมศึกษา..... ลายมือชื่อนิติศ.....
สาขาวิชา ประถมศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4283683627 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : BRAINSTORMING / MIND MAPPING / CREATIVE WRITING /

PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

JUTIMA NAKAWAN : EFFECTS OF TEACHING WRITING BY USING

BRAINSTORMING AND MIND MAPPING TECHNIQUES ON CREATIVE WRITING
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D.

199 pp. ISBN 974-03-0672-1

The purpose of this research was to study the effects of teaching writing by using brainstorming and mind mapping techniques on creative writing ability of Prathom Suksa five students.

The samples of this study included 70 students of Prathom Suksa five, academic year 2001, in Watthayang school, Nakornsritammarat. They were simple random sampling and divided into two groups, 35 students each. The experimental group was provided brainstorming and mind mapping techniques while the control group by conventional method. Both groups were taught according to 12 week / lesson plans constructed by the researcher. In this study, there were 3 instruments. The first one was the test of the ability in creative writing, the second was the students' questionnaire and the last one was the students' self-record. The subjects were pre- and post tested by the same creative writing teacher-made tests.

The data of this study were analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test.

The findings indicated that :

1. The score on creative writing of Prathom Suksa Five students being provided brainstorming and mind mapping techniques was higher than that of the students taught by conventional method at the .05 level of significance.
2. The level of opinions of the experimental group being provided activities was the highest.
3. The level of opinions of the experimental group of self-learning were high on each.

Department Elementary Education..... Student's signature .....

Field of study Elementary Education..... Advisor's signature .....

Academic year 2001..... Co- Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิด คำปรึกษา ตลอดจนแนวทางในการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง และเนื่องจากทุนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมพงษ์ จิตระดับ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิด แนวทางและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุง เพิ่มเติมจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำปรึกษาตลอดจนแนวทางต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสมบูรณ์ และอาจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ที่ให้แนวทางและคำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์ โรงเรียนวัดท่ายาง จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและการดำเนินการทดลอง ขอขอบคุณนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจนเสร็จสิ้นด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ละม่อม รักนิ่ม ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ และเป็นแหล่งกำลังใจที่สำคัญยิ่ง ยังผลให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในทุกด้าน คอยช่วยเหลือ คอยห่วงใย และเป็นกำลังใจให้ตลอดมา คุณค่าและคุณความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณท่านด้วยความรักและเคารพยิ่ง

จตุมา นาควรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมุติฐานของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การเขียนและการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษา.....	14
การเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	24
เทคนิคระดมสมอง.....	30
เทคนิคผังความคิด.....	35
การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	56
การจัดทำแผนกิจกรรมและแผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	81
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	82

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผลการวิจัย.....	114
ข้อสังเกตจากการทดลอง.....	120
ข้อเสนอแนะ.....	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	130
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	132
ภาคผนวก ค ตัวอย่างการคำนวณ.....	140
ภาคผนวก ง คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง.....	148
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแผนการสอน.....	151
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	177
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	57
2 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนกิจกรรมแต่ละแผน.....	58
3 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนการสอนกลุ่มทดลอง.....	60
4 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนการสอนกลุ่มควบคุม.....	67
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	84
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	85
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน.....	86
8 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความสนใจและความ กระตือรือร้นในการเรียน.....	89
9 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอน.....	91
10 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการให้ความร่วมมือในการ ทำงานกลุ่มกับเพื่อน.....	93
11 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการร่วมอภิปรายแสดง ความคิดเห็นอย่างหลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น.....	95
12 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดระบบความคิด ของตนเองก่อนการเขียน.....	97
13 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดระบบความคิด ของกลุ่มก่อนการเขียน.....	99
14 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเอง.....	101
15 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของกลุ่ม.....	103
16 สรุปรภาพรวมและข้อแตกต่างของแต่ละองค์ประกอบซึ่งเป็นผลต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	115

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทักษะหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะในยุคของการติดต่อสื่อสารอย่างไร้พรมแดนในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาความสามารถในการติดต่อสื่อสารของคนไทย เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและข่าวสารต่าง ๆ รอบข้าง ยิ่งโลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วเพียงใดการเขียนก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น เพราะการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นประจักษ์พยานที่เชื่อถือได้ดีกว่าคำพูดและสามารถใช้เป็นหลักฐานที่สำคัญได้อีกด้วย นอกจากนี้การเขียนยังเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการเรียนภาษาและการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใดส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการเขียนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายและทำความเข้าใจกับผู้อื่น ดังนั้นการเขียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่น ดังที่ วัตนะ บุญจับ (2541 : 128) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ
2. การเขียนทำให้เกิดอาชีพและการพัฒนาอาชีพ
3. การเขียนทำให้ทราบความต้องการของคนและสังคม
4. การเขียนเป็นสื่อทำให้เกิดนันทนาการ
5. การเขียนทำให้สังคมสงบสุข
6. การเขียนเป็นเครื่องมือแสดงภูมิปัญญาของมนุษย์
7. การเขียนหากยึดเป็นอาชีพก็เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องมากอาชีพหนึ่ง
8. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์อย่างหนึ่งของมนุษย์

ดังนั้นการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความเป็นอยู่ของคนทุกคน ถ้าอ่านหนังสือไม่ออกเขียนหนังสือไม่ได้จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันอย่างยากลำบาก จะไม่ทราบข่าวคราวความเป็นไปของสังคมรอบข้าง ไม่สามารถติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้ทราบความคิด ความจำเป็นของตนได้ (วรรณิการ์ พวงเกษม,2534 : 4)

ดังที่ทราบกันดีแล้วว่าการเขียนเป็นการใช้ทักษะ ซึ่งจะต้องอาศัยการนำถ้อยคำและความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้การเขียนจึง

เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงพฤติกรรมการสร้างสรรค์ของผู้เขียนด้วย (อัจฉรา ชิวพันธ์,2533 :3) ทั้งนี้ เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือการเขียนเรียบเรียงความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ สึกนึ้กคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญร้อย แก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง (สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรีย์พรชัย,2538)

การเขียนสร้างสรรค์จึงเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่มอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน ตระหนักว่าเขาได้ผลิตผลงานที่มีชิ้นเดียวในโลกด้วยตัวของเขาเอง ดังนั้นการสอนที่กระตุ้นให้เด็ก ได้แสดงออกทางด้านการสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (อัจฉรา ชิวพันธ์,2533 : 3) เพราะ การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นความจำเป็นแก่ชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งในการ พัฒนาการศึกษในปัจจุบัน (บันลือ พุกกะวัน,2533 : 4)อันจะนำมาซึ่งการบรรลุตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ด้วยความสำคัญของการเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะ ภาษาไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้ มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยมีความรู้ ความเข้าใจ หลักเกณฑ์ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา สามารถ ใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้าง สรรค์ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2535 : 7) นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในส่วน ของการเขียนในชั้น ป.5-6 ไว้ว่า เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว เป็นระเบียบ สวยงาม และสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียน และ นำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กระทรวงศึกษาธิการ,2535 : 17)

ถึงแม้หลักสูตรได้กำหนดวัตถุประสงค์และได้วางแนวทางในการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยในส่วนของเขียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ก็ยังพบ ว่า การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังที่ กรม วิชาการ (2540 : 24,37) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 ในภาพรวมของประเทศพบว่า การเขียนภาษาไทยอยู่ในระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 68.71 และจากการประเมินผลนักเรียนชั้น ป. 6 สังกัด สปช. ในปีเดียวกัน พบว่า คะแนนความสามารถ ในการเขียนภาษาไทยอยู่ในระดับ 68.40 % ทั้งนี้จำนวนนักเรียนที่อยู่ในระดับปรับปรุงมีมาก และ ผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 41) ก็ยังพบว่านักเรียนมีปัญหาด้านการเขียนในเรื่อง รูปแบบที่เขียนผิด แบ่งจังหวะยังไม่ถูกต้อง การแบ่งข้อความผิด การเขียนคำผิดตำแหน่ง ขาดคำที่ จำเป็นในประโยค ใช้คำไม่ถูกต้อง ใช้คำไม่ตรงความหมายและไม่สื่อความหมาย

นอกจากนี้ในปัจจุบันพบว่าครูส่วนใหญ่มักประสบปัญหากับการที่เด็กเขียนไม่ได้ดี มีความเบื่อหน่ายในการเขียน จนมีคำกล่าวกันว่า การเขียนเรียงความของนักเรียนมีลักษณะเป็น “โทรเลข” บ่อย ๆ คือขาดความมีสุนทรียภาพทางภาษา ใช้ภาษาไม่ถูกต้องในการเขียน (อัจฉรา ชีวพันธ์, 2533 : 3)

สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเขียนคือการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ดังที่ วรรณิการ์ พวงเกษม (2534 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหาการจัดกิจกรรมการเขียนในลักษณะต่างๆ ที่จะนำไปสู่การเขียนที่ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ที่ขาดเครื่องชี้นำหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและ ระดับชั้นของผู้เรียน

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมการสอนให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากบทเรียน หรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อหา จากบทเรียนที่ครูกำหนดขึ้น ซึ่งบางครั้งจะก่อให้เกิดความซ้ำซากและอยู่ในกฎเกณฑ์ เป็นเหตุให้ นักเรียนเบื่อหน่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนที่มีพรสวรรค์ทางการเขียน เขาจะเบื่อและไม่ ยอมเขียนอีก (ขจิตพรรณ ประดิษฐ์พงศ์, 2535:58) และผลการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (2541:41-42) พบว่า การดำเนินการสอน วิธีการสอนที่ครูปฏิบัติมากที่สุดคือ วิธีการบอก อธิบาย หรือ บรรยาย สื่อที่ใช้มากที่สุด คือ บัตรคำ แถบประโยค หรือแผนภูมิประกอบการสอน โดยใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ประกอบการอธิบาย สรุบบทเรียนและสร้างความสนใจ

ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ครูจะต้องเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการสอนและให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยจะต้องจัดการเรียนการสอนด้วยการเน้นผู้ เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้และเจตคติต่อ การเรียน ในการจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ลงมือสร้างความรู้ด้วย ตนเองและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดเวลา และที่สำคัญคือต้องให้ผู้ เรียนได้รู้จักคิดอย่างแจ่มแจ้งในสิ่งต่าง ๆ ที่พบบทเรียนในชีวิตและบทเรียน เพราะการเขียนเป็น กระบวนการที่มีความสัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกกับการคิด ดังที่ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการคิดและการเขียนว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่มีความ เกี่ยวข้องกับการคิดเป็นอย่างยิ่ง เพราะก่อนที่จะเขียนผู้เขียนต้องคิดก่อนเสมอว่า ตนจะเขียนอะไร เขียนให้ใครอ่าน และมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร โดยพยายามสื่อสารทางความคิดกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะต้องรวบรวมข้อมูล เลือกรสรสิ่งทีตนต้องการถ่ายทอดความคิด นำมาลำดับความด้วย การเรียบเรียงออกมาเป็นตัวอักษร

จากแนวคิดและเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทักษะการเขียนต้องอาศัยทักษะการคิด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2519) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการ คิดว่า “ก่อนที่จะเราสามารถเขียนสิ่งใดให้ใครอ่านได้ เราต้องคิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อน เมื่อคิดได้

แจ่มแจ้งแล้ว จึงเลือกถ้อยคำมาใช้ให้ได้ความหมายตามต้องการ” ดังนั้นในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ครูไม่ได้เน้นให้นักเรียนได้คิดให้แจ่มแจ้งเสียก่อนที่จะเขียน ประกอบกับครูผู้สอนไม่เข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และขาดเทคนิค กลวิธี ในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ประสบผล ซึ่งแท้ที่จริงแล้วความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน การสอน การฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังที่ ไรลีย์ และ เลวิส (Reilly & Lewis,1983 :331 – 338) ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ครูในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กว่า ครูต้องมองเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวเด็ก ไม่ยึดถือแบบแผนปฏิบัติต่าง ๆ ที่สืบทอดกันมามากนัก ควรสนับสนุนให้เด็กได้ใช้ความคิดในการตั้งคำถามที่แปลก ๆ มองเห็นและคิดในแง่มุมที่แตกต่างออกไป บางครั้งครูต้องยอมเสียเวลาบ้าง ยืดหยุ่นในเรื่องของกำหนดเวลาบ้าง เพราะการตกเป็นทาสของเวลาเป็นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ของความคิดสร้างสรรค์ ควรมอบหมายงานหรือกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่มีรูปแบบตายตัว สร้างความเป็นกันเองกับนักเรียน ยอมผ่อนคลากระเบียบวินัยและข้อบังคับต่าง ๆ ในบางโอกาส สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนและทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง เพราะคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักจะมีอิสระในการเลือกเรียน เลือกทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการคิดสร้างสรรค์

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ที่ถูกต้องของครูจะนำไปสู่การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ จากการศึกษาพบว่า เทคนิคระดมสมองและผังความคิดเป็นเทคนิคที่น่าสนใจในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ เพราะการระดมสมองเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ระดมความคิดอย่างอิสระ หลากหลาย และไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินความคิดของผู้เรียนจนกว่าการระดมสมองจะเสร็จสิ้น จึงนำความคิดเหล่านั้นมาประเมิน ปรับปรุง ตกแต่งและผสมผสานเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นในตัวผู้เรียน ส่วนผังความคิดนั้นเป็นการจัดกลุ่ม จัดระบบ เชื่อมโยงความคิด ซึ่งได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานและความต้องการของสมอง ซึ่งจะต้องมีใช่มีเพียงตัวหนังสือ รายการ ตัวเลข ลำดับและเส้นตรงเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึง สี การสร้างภาพ มิติ สัญลักษณ์ ความได้สัดส่วน ฯลฯ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่สามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนให้เป็นระบบ เป็นระเบียบ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์และแจ่มแจ้งชัดเจน เมื่อนำมาใช้ควบคู่กับการระดมสมองก็จะยิ่งเสริมและสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดแก่ตัวผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ก่อนที่จะเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป ซึ่งเทคนิคทั้งสองดังกล่าวประกอบด้วยสาระที่สำคัญดังนี้

1. เทคนิคระดมสมอง (Brainstorming Technique) หรือระดมความคิดเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหาซึ่งพัฒนาขึ้นโดย ออสบอน (Osborn,1957) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้ใช้ความคิดเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดในช่วงเวลาจำกัด ซึ่ง รอว์ลินสัน (Rawlinson , 1988 : 36)

ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของการระดมสมองว่า การระดมสมองคือการเสนอแนวคิดและการเก็บความคิดจากกลุ่มบุคคลในเวลาจำกัด

ออสบอร์น (Osborn , 1957 : 228) ได้ให้หลักการใหญ่ ๆ ในการระดมสมองดังต่อไปนี้คือ

1. จะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความเห็นต่าง ๆ และความคิดทุกความคิด
2. ปริมาณความคิดยิ่งมากยิ่งดี
3. ความคิดของกลุ่มสามารถทำให้มีคุณค่าได้มากกว่าความคิดของคนคนเดียว
4. พยายามปรับปรุงตกแต่ง คัดแปลงความคิดที่มีอยู่

นอกจากจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญในการระดมสมองดังกล่าวแล้ว การระดมสมองนั้นจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังที่ รอว์ลินสัน (Rawlinson, 1988 : 40 – 54) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดพิจารณาปัญหา (state the problem and discuss) เป็นการแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบและร่วมกันพิจารณาถึงปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขว่าลักษณะของปัญหาเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 การทบทวนปัญหา (restate the problem) พยายามหาวิธีการที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา โดยพยายามตั้งคำถามให้คิด “อย่างไร” พร้อมทั้งเขียนประเด็นต่าง ๆ ที่เสนอไว้

ขั้นที่ 3 คัดเลือกประเด็นเบื้องต้น (select a basic restatement) ที่เป็นไปได้และเหมาะสมในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะมีหลายประเด็นที่เป็นไปได้ แต่อย่างไรก็ตามในขั้นตอนนี้ผู้นำการประชุมจะต้องพยายามให้สมาชิกคัดเลือกให้เหลือเพียง 1 หรือ 2 ประเด็น ที่สามารถจะระดมสมองได้

ขั้นที่ 4 อบอุ่นและกระตุ้นความสนใจในการประชุม (“warm-up” session) ขั้นนี้เป็นการกระตุ้น สร้างความสนใจให้ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะระดมสมองกันในขั้นนี้อาจใช้เวลาเพียงสั้น ๆ ไม่ควรเกิน 5 นาที

ขั้นที่ 5 ระดมความคิด/ ระดมสมอง (brainstorm) เป็นการเริ่มระดมความคิดโดยผู้นำการประชุมอ่านประเด็นปัญหาที่เลือกไว้ จากนั้นก็ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา โดยผู้นำจะเขียนแนวคิดแต่ละแนวคิดไว้ ซึ่งในขั้นตอนนี้แนวคิดทุกแนวคิดจะไหลออกมาอย่างอิสระเสรีไม่มีการคัดค้านใด ๆ ทั้งสิ้น

ขั้นที่ 6 คัดเลือกแนวคิด (wildest idea) เป็นขั้นสุดท้ายของการระดมสมอง หลังจากผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอแนวคิดต่าง ๆ มากพอสมควรแล้วก็ช่วยกันคัดเลือกแนวคิดที่ไม่ค่อยดี ไม่น่าจะเป็นไปได้ทิ้ง ให้เหลือเฉพาะแนวคิดที่สามารถจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้จริง ๆ เท่านั้น

2. เทคนิคผังความคิด (Mindmapping Technique) เป็นการทำงานร่วมมือกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาในการเชื่อมโยง ต่อ ผูกข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่ง บูซาน (Buzan, 1991) อธิบายว่า โครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้นควรจะเริ่มด้วยความคิดหลัก (main idea) ที่จุดกลางแล้วแตกสาขาแยกย่อยออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน (Buzan, 1991 : 93)

ลักษณะพื้นฐานของผังความคิด (Mindmapping Elements)

วิกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 43) ได้กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของผังความคิดดังต่อไปนี้

นี้

1. เริ่มที่จุดกลางหน้ากระดาษ
2. ให้ความคิดไหลไปอย่างอิสระโดยปราศจากการตัดสินใจหรือการวิพากษ์วิจารณ์
3. ใช้คำสำคัญ (Key words) ในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ
4. เขียนคำสำคัญ (Key words) 1 คำ ต่อ 1 เส้น
5. เชื่อมโยงแต่ละความคิดหลักกับจุดกลางโดยใช้เส้น
6. ใช้สีช่วยเน้นจุดสำคัญของความคิด
7. ใช้การจินตนาการและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อเน้นจุดสำคัญ พร้อมกับเชื่อมโยงความคิดต่อไปเรื่อย ๆ

จากลักษณะพื้นฐานของผังความคิด พอจะสรุปได้ว่าลักษณะเด่นของเทคนิคนี้ก็คือการจัดระบบและการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ เหล่านั้น และจะให้ความสำคัญกับการแตกกระจายความคิดจากจุดกลางออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งลักษณะพื้นฐานของผังความคิดนี้จะนำมาซึ่งกฎเกณฑ์ในการสร้างและการใช้ผังความคิดต่อไป

กฎของผังความคิด (Mindmapping Laws)

บูซาน (Buzan, 1991 : 95) กล่าวถึงกฎของผังความคิดไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยการสร้างภาพหรือถ้อยคำต่าง ๆ ที่จุดกลาง
2. ใช้การคิดหรือจินตนาการไปตลอดทั้งผังความคิดนั้น โดยเริ่มที่จุดที่ 1 แล้วใช้การเร้าหรือกระตุ้นโยงใยต่อไปทั้งกระบวนการ
3. เขียนคำในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ ลงไป ซึ่งถ้อยคำนั้นสามารถเรียกกลับมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้
4. ควรเขียนคำแต่ละคำบนเส้นและเส้นแต่ละเส้นควรสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเส้นอื่น ๆ
5. คำแต่ละคำควรมีลักษณะเป็นหน่วยคือ หนึ่งคำต่อหนึ่งเส้น ซึ่งจะช่วยให้ชัดเจนและเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น

6. ใช้สีเพื่อกระตุ้นและช่วยให้สะดวกตา ซึ่งจะช่วยยกระดับความสามารถในการจดจำ
7. ควรปล่อยให้ความคิดแต่ละความคิดไหลไปอย่างอิสระ ไม่ว่าจะ เป็นความคิดใด เกี่ยวกับอะไรก็สามารถนำมาใช้กับกระบวนการนี้ได้

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการระดมสมองและผังความคิดข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเทคนิคที่สามารถจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. การระดมสมอง (brainstorming) เป็นเทคนิคที่สำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน ก่อนที่จะนำความคิดนั้นมาจัดระบบและเขียนสื่อออกมาในที่สุด การระดมสมองสามารถสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้เนื่องจาก

- 1.1 ในการแสดงความคิดเห็นจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินประเมินความคิดของผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี อันจะนำมาซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในที่สุด
- 1.2 เป็นการส่งเสริมและยอมรับการแสดงความคิดอย่างเสรี และแปลกใหม่อันจะนำมาซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.3 ยอมรับปริมาณและความหลากหลายของความคิด
- 1.4 การผสมผสาน ประუნแต่งแนวคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันย่อมได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี และอาจจะเป็นบ่อเกิดของความคิดริเริ่มอื่น ๆ ขึ้นมาอีก

2. ผังความคิด (mindmapping) เป็นการจัดระบบความคิดอันแสดงให้เห็นถึงการจัดกลุ่มความคิด การเชื่อมโยง การเน้นความสำคัญ การให้น้ำหนัก การผูก การต่อความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้เข้ากันอย่างเป็นระเบียบ ก่อนที่จะสื่อออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนต่อไป

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งข้อมูลจากการวิจัย ยืนยันว่าเด็กในวัยนี้มีจินตนาการและความคิดเชิงเหตุผลสัมพันธ์กันสูงสุด (Ribot, 1906 cited in Torrance, 1962 : 85 – 86 อ้างถึงในสมาน ถาวรรัตนวิช, 2541) และเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา เกี่ยวกับความสามารถทางภาษาทั้งทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน สามารถคิดในลักษณะนามธรรมได้ รู้จักใช้เหตุผล (วรรณิ โสมประยูร, 2539) ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อันจะนำมาซึ่งการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และการประสบความสำเร็จในการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนเขียน โดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคผังความคิดและการระดมสมองพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

สมาน ถาวรรัตนวิช (2541) ได้ศึกษาผลของการฝึกใช้เทคนิคผังความคิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยในระหว่างการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการฝึกโดยใช้เทคนิคผังความคิด ส่วนกลุ่มควบคุมทำกิจกรรมตามปกติ วัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองด้วยแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ และวัดความคิดสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับของลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนความคิดสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์หลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ลู (Lou, 1991) ได้นำเทคนิคระดมสมองมาใช้ในการสอนกระบวนการเขียนแก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนต่ำ โดยเขาใช้บทเรียนสั้น ๆ สอนกระบวนการเขียนแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน เป็นนักเรียนชาย 8 คน และนักเรียนหญิง 6 คน บทเรียนสั้น ๆ นี้สร้างขึ้นโดยครูผู้สอนศิลปภาษาในห้องเรียนปกติโดยบทเรียนสั้น ๆ นั้นได้บูรณาการเข้ากับขั้นต่าง ๆ ของกระบวนการเขียนอันได้แก่ การระดมสมอง การวางแผน การร่าง การเขียน การนำเสนอผลงาน ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้บทเรียนสั้น ๆ นั้นสามารถเพิ่มระดับความสามารถในการเขียนของกลุ่มตัวอย่างได้

เซลมา (Selma, 1998) ได้ใช้การระดมสมองสอนขั้นการเตรียมเขียนแก่นักเรียนเกรดสาม ใช้เวลาในการศึกษา 12 วัน กลุ่มทดลองประกอบด้วยนักเรียนชาย หญิง อย่างละ 15 คน รวม 30 คนในกลุ่มนี้ได้รับการสอนโดยใช้ศิลปะการอธิบายโดยใช้ภาพประกอบ และการคิดออกเสียง (think- aloud) กลุ่มควบคุมประกอบด้วยนักเรียนชาย หญิงอย่างละ 15 คนเหมือนกันในกลุ่มควบคุมนี้ได้รับการสอนโดยใช้มาตรฐานกระบวนการเขียนที่ประกอบด้วย การระดมสมอง การเขียนแผนที่และแผนผังแสดงการคิดและการปะติดปะต่อของเรื่องสำหรับขั้นเตรียมเขียน โดยทั้งสองกลุ่มได้รับบทเรียนเหมือนกันในลักษณะของการกำหนดชื่อเรื่องให้เขียน เช่น พรหมพิศวง

(Magic carpet) สุนัขที่หายไป (The lost dog) อัตตะชีวะประวัติ (Autobiography) วันหยุดสุดสัปดาห์ (Holiday weekend) เมื่อฉันโตขึ้น (When I grow up) เป็นต้น ข้อค้นพบจากการศึกษาปรากฏว่า เด็กผู้หญิงสามารถใช้เหตุผลในการเขียนได้ดีกว่าเด็กผู้ชาย ในขณะที่เด็กผู้ชายสามารถกระจายความคิดได้มากกว่า การศึกษายังพบอีกว่า กลุ่มทดลองสามารถใช้เหตุผลในการเขียนได้ดีกว่า ในขณะที่กลุ่มควบคุมสามารถกระจายและสร้างแนวคิดได้หลากหลายกว่า โดยสรุป ข้อค้นพบจากการศึกษานี้มีความใกล้เคียงกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนสามารถใช้เหตุผลและกระจายความคิดได้อย่างหลากหลายสำหรับการเตรียมการเขียน

เมรี่ (Mary,1997) ได้นำหลักการของผังความคิด (mindmapping) มาใช้ในการสอนวิชาเรขาคณิตแก่นักเรียนจำนวน 639 คน โดยมีครูรับผิดชอบในการสอนร่วมกันจำนวน 45 คน จากการศึกษาพบว่า วิธีการผังความคิดนั้นสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนตลอดจนสามารถแก้ปัญหาในการเรียนวิชาเรขาคณิตได้ง่ายและดีขึ้น นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่าวิธีการของผังความคิดนั้นมีคุณค่าต่อการเรียนรู้วิชาเรขาคณิตมากกว่าวิธีการดั้งเดิมที่ครูเคยใช้

กนกวรรณ บางภิกพ (2537) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ด้วยการระดมสมองที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อันได้แก่ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยคัดเลือกเนื้อหาจากแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เล่ม 1 และเล่ม 2 ซึ่งได้เนื้อหาที่สามารถนำมาปรับใช้กับการระดมสมองจำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง 1) ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับ .05

วิรัตน์ คุ้มคำ (2534) ได้นำกลวิธีการระดมสมองมาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปศึกษา โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์อาศัยรูปภาพเป็นสื่อแบบ ก ของทอร์เรนซ์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในทุก ๆ ด้านหลังการเรียนศิลปศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมองสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสอนศิลปศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมองช่วยส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สูงขึ้นได้

สมประสงค์ ชัยโถม (2532) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีระดมสมองที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาแบบอนเนกนัยของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์แบบการระดมสมอง กลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่

ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแบบอเนกนัยของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้เทคนิคการระดมสมองและเทคนิค ผังความคิดจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้สูงขึ้นได้ เพราะผู้ เรียนได้ฝึกคิดอย่างหลากหลาย อิสระเสรี ตามหลักการของการระดมสมอง และนำความคิดนั้น ๆ มาจัดระบบ ระเบียบ สร้างความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตามหลักการของผังความคิด ก่อนที่จะนำ แนวคิดเหล่านั้นมาเขียนเพื่อสื่อความหมายต่อไป

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า หลังการทดลองคะแนนความสามารถในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดม สมองและผังความคิดจะสูงกว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้ รับการสอนตามปกติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้ความสามารถและระดับพัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ เพียงพอที่จะคิดในลักษณะนามธรรม การจินตนาการ การใช้เหตุผล การจัดระบบและการ เชื่อมโยงสัมพันธ์ได้
2. การปฏิบัติกิจกรรมตามแผนกิจกรรมสำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มทดลอง ก่อนดำเนินการทดลองนั้น จะไม่ส่งผลต่อผลการวิจัยที่เกิดขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เนื้อหาที่ใช้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้
  - 2.1 การเขียนนิทาน
  - 2.2 การเขียนบทละคร
  - 2.3 การเขียนแสดงความรู้สึก
  - 2.4 การเขียนจดหมายส่วนตัว
  - 2.5 การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ

- 2.6 การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล
  - 2.7 การเขียนบทความ
  - 2.8 การเขียนเรื่องสั้น
  - 2.9 การเขียนคำแนะนำสั่งสอน คำตักเตือน
  - 2.10 การเขียนเรื่องจากภาพ
  - 2.11 การเขียนแนะนำบุคคล
  - 2.12 การเขียนเรียงความ
3. ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง ใช้เวลาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 เป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที
4. ตัวแปรที่ศึกษา
- 4.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนการเขียน ได้แก่
    - การสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด
    - การสอนเขียนตามปกติ
  - 4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด หมายถึงการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดมาใช้ในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยให้ผู้เรียนได้ใช้เทคนิคทั้งสองในขั้นก่อนการเขียน ซึ่งขั้นตอนการสอนมีดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการเขียน ประกอบด้วย การทบทวนและสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม การให้แนวทางในการเรียนรู้ การระดมสมองและสร้างผังความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน ขั้นที่ 2 ขั้นการร่าง คือการนำข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 1 มาเขียนเรียบเรียงให้สัมพันธ์ต่อเนื่อง และได้ใจความ ขั้นที่ 3 ขั้นปรับปรุงแก้ไข เป็นการอ่านทบทวน ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ที่สุด ขั้นที่ 4 ขั้นการนำเสนอผลงาน เป็นการนำเสนอผลงานต่อบุคคลอื่น ๆ โดยวิธีการต่าง ๆ

การระดมสมอง หมายถึงการระดมความคิดจากกลุ่มบุคคลหรือคน ๆ เดียวในเรื่องที่กำหนดให้ โดยการปล่อยให้ความคิดไหลออกมาอย่างอิสระ ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสิน จะคำนึงถึงปริมาณความคิดเป็นหลัก จนกว่าการระดมความคิดจะสิ้นสุดลงจึงนำความคิดเหล่านั้นมาร่วมกันประเมิน ผสมผสาน ปรับปรุงและตกแต่ง เพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด

ผังความคิด หมายถึงการจัดกลุ่มความคิด การเชื่อมโยง การผูกต่อข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจน สัมพันธ์ต่อเนื่องและง่ายต่อการเข้าใจและนำไปใช้

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงความสามารถในการเขียนเรียบเรียง ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการด้วยถ้อยคำที่สละสลวย มีแนวคิด ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ เป็นตัวของตัวเองและมีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการ ทำแบบสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสอนตามปกติ หมายถึงการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามแผนการสอนซึ่งครูผู้ สอนวิชาภาษาไทยของห้องที่เป็นกลุ่มควบคุมและผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามแนวการสอนการเขียนเชิง สร้างสรรค์ของกรมวิชาการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการสอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมการ เขียน อาจจะประกอบด้วยการศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์การเขียนในบทเรียน การกำหนดหัวข้อ ที่จะเขียนแล้วหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน เช่น อ่านหนังสือ อภิปราย สนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกัน การวิเคราะห์เรื่องและกำหนดหัวข้อเรื่องย่อยที่จะเขียน การลำดับหัวข้อเรื่องย่อย แล้วเขียนรายละเอียดของแต่ละหัวข้อเรื่องย่อยหรือการเขียนแผนภาพ โครงเรื่องแล้วเขียนราย ละเอียดของแต่ละหัวข้อ ขั้นที่ 2 การยกร่างข้อเขียน เป็นการนำรายละเอียดจากขั้นที่ 1 มาเขียน เรียบเรียงเป็นเรื่องราว ขั้นที่ 3 การปรับปรุงแก้ไข เป็นการนำเรื่องที่เขียนมาอ่านให้เพื่อนฟังเพื่อ ดิชม อภิปราย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วปรับปรุงแก้ไขเรื่องให้สมบูรณ์ ขั้นที่ 4 การเรียบ เรียงและตรวจทาน เป็นการตรวจทานงานเขียน ปรับแก้ไขคำผิด สำนวนภาษา เครื่องหมายวรรค ตอนต่าง ๆ ให้ถูกต้อง ขั้นที่ 5 การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์ อาจคัดลอกงานเขียนลงสมุด หรือ ทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก วาดภาพประกอบ จัดตกแต่งให้สวยงาม แล้วเก็บไว้ในมุมแสดงผลงาน หรือมุมอ่านหนังสือของห้องเรียน

การบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนเขียนบันทึก เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถและกระบวนการในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองตาม แบบฟอร์มการบันทึกและประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดให้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการปรับปรุงการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและรายวิชาอื่น ๆ ในการนำไปใช้
4. ได้เทคนิคการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นอื่น ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและฝึกความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเสนอสาระสำคัญตามลำดับดังนี้

1. การเขียนและการสอนเขียนในระดับประถมศึกษา

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของการเขียน
- 1.2 จุดมุ่งหมายของการเขียนและการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษา
- 1.3 ประเภทของการเขียน
- 1.4 กระบวนการในการสอนเขียน

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

- 2.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.2 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.3 องค์ประกอบและประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.4 แนวทางและข้อเสนอแนะในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. เทคนิคระดมสมอง

- 3.1 ความหมายและหลักสำคัญของการระดมสมอง
- 3.2 ขั้นตอนและคำถามที่ใช้ในการระดมสมอง
- 3.3 ข้อควรปฏิบัติและข้อควรละเว้นในการระดมสมอง

4. เทคนิคฝึกความคิด

- 4.1 ลักษณะพื้นฐานของฝึกความคิด
- 4.2 กฎเกณฑ์และสาระสำคัญของฝึกความคิด
- 4.3 การนำฝึกความคิดไปใช้งานต่าง ๆ
- 4.4 การระดมสมองกับฝึกความคิด

5. การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- 5.1 เกณฑ์การตรวจและพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 5.2 การตรวจให้คะแนนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

1. การเขียนและการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษา

1.1 ความหมายและความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์ในเชิงแสดงออกโดยใช้ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ อาทิ เครื่องหมายที่ใช้ในการเขียน ตัวเลข ภาพ แผนภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ บันทึกถ่ายทอดเรื่องราว ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ แทนคำพูดเพื่อให้ผู้อื่นรับทราบและเกิดการตอบสนองตามที่ต้องการ ดังนั้น การเขียนจึงเป็นการใช้ภาษาเพียงอย่างเดียวที่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรถาวรปรากฏอยู่ ทั่วไปแล้วการเขียนนั้นเป็นทั้งศิลป์และศาสตร์อยู่ในตัวเอง เหตุที่กล่าวว่าการเขียนเป็นศิลป์ก็เพราะการเขียนต้องประกอบด้วยอุปกรณ์ที่สำคัญคือ ภาษาที่งดงาม ประณีต สามารถสื่อสารได้ทั้งความรู้ ความคิด อารมณ์และความปรารถนา ซึ่งการใช้ภาษาให้งดงามนั้นเป็นศิลปะชั้นสูงของมนุษย์ ส่วนที่กล่าวว่าการเขียนเป็นศาสตร์นั้นเพราะการเขียนทุกชนิดต้องประกอบด้วยความรู้ หลักการ วิธีการ และทฤษฎีต่าง ๆ อย่างชัดเจน และการที่เราจะเขียนได้ดีหรือไม่ดีนั้นจะต้องมีการฝึกฝนและรับฟังคำชี้แนะของผู้ที่อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาทักษะในการเขียนให้ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ (วัณณะ บุญจับ, 2541 : 128)

ความหมายของการเขียน

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2523) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนว่า การเขียนคือ การเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแก้ว สั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านของความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

วรรณี โสมประยูร (2539) กล่าวว่า การเขียนหมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเขียนไว้อีกหลายท่านซึ่งสรุปได้ว่า การเขียนคือการสื่อความหมายโดยการเรียบเรียงความรู้ ความคิดและความรู้สึกตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้มีความเข้าใจตรงกัน

เพราะฉะนั้นการเขียนต้องใช้วิธีเรียบเรียงใจความตามลักษณะโครงสร้างของหลักภาษาที่ใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำ จำนวนโวหารได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งของการเรียนภาษาและการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใดส่วนหนึ่งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการเขียนถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ ของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายและทำความเข้าใจกับผู้อื่น ดังนั้นการเขียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในการสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจและสื่อความหมายกับบุคคลอื่นดังที่สไนท์ ดั้งทวิ (2529 : 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือแสดงออกของความรู้ ความคิดและความรู้สึกรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับการสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับสนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิด ให้กว้างไกล และได้รวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบัน และอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในสังคม

การเขียนมีความสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์โดยเฉพาะในโลกของการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนในปัจจุบันดังที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับ วัตนะ บุญจับ(2541 : 128) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ
2. การเขียนทำให้เกิดอาชีพและการพัฒนาอาชีพ
3. การเขียนทำให้ทราบความต้องการของคนและสังคม
4. การเขียนเป็นสื่อทำให้เกิดนันทนาการ
5. การเขียนทำให้สังคมสงบสุข
6. การเขียนเป็นเครื่องมือแสดงภูมิปัญญาของมนุษย์
7. การเขียนหากยึดเป็นอาชีพก็เป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องมากอาชีพหนึ่ง

8. การเขียนเป็นเครื่องมือระบายอารมณ์อย่างหนึ่งของมนุษย์
จะเห็นได้ว่านอกจากการเขียนจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นแล้ว การเขียนยังสามารถยึดเป็นอาชีพได้อีกด้วย

1.2 จุดมุ่งหมายของการเขียนและการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษา

ในการเขียนแต่ละครั้งจุดมุ่งหมายของการเขียนย่อมแตกต่างกันออกไป ในการเขียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจจะมีจุดมุ่งหมายเดียวหรือมากกว่าหนึ่งจุดมุ่งหมายก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เขียนหรือผู้ส่งสารว่า เขาต้องการเขียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่ง วัตนะ บุญจับ (2541 :130 – 131) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง เช่น เล่าประวัติ เล่าเหตุการณ์ เล่าประสบการณ์
2. เพื่ออธิบายคำหรือความ
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ
4. เพื่อปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ
6. เพื่อสร้างจินตนาการ
7. เพื่อล้อเลียน เสียดสี
8. เพื่อประกาศ แจ้งความ เชิญชวน
9. เพื่อการวิเคราะห์
10. เพื่อวิจารณ์
11. เพื่อเป็นข่าว
12. เพื่อปลอบใจ ให้กำลังใจ แสดงความเห็นใจ

จากจุดมุ่งหมายของการเขียนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทุกครั้งที่ผู้เขียนผลิตงานเขียนของเขานั้น ย่อมมีจุดมุ่งหมายทั้งสิ้น อาจจะเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด จินตนาการ ตลอดจนความต้องการต่าง ๆ ของตนเอง ทั้งนี้จุดมุ่งหมายโดยรวมแล้วก็คือ เพื่อสื่อความหมายและทำความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารนั่นเอง

จุดมุ่งหมายของการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษา

อักษรา ชิวพันธ์ (2533 : 1 – 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนในชั้นประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนเขียนด้วยลายมือที่เป็นระเบียบและถูกต้องตามลักษณะของอักษรไทยประเภทต่าง ๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็ว
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้จินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และใช้วิจารณญาณในการเขียน วิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
6. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียนประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักเกณฑ์การเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเขียน สามารถสร้างสรรค์งานเขียนได้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนจนถึงการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 1) ได้กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนวิชาภาษาไทย และจุดประสงค์ของการสอนทักษะการเขียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ดังนี้

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะต่อไปนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่านและเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่านและใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชนและแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการสร้างเสริมความงามในชีวิต

นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดประสงค์ของการเขียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ดังนี้

เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียนและนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สำหรับในส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นได้ระบุไว้ดังนี้คือ

1. เขียนคำ วลี ประโยคที่กำหนดได้ถูกต้อง
2. คัดลายมือถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบและสวยงาม
3. เขียนตามรูปแบบที่กำหนด โดยลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
4. เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้
5. เขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์และเขียนแสดงความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้
6. นำการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ
7. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีนิสัยที่ดีในการเขียน

จะเห็นได้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น เป็นความมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรและการเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณค่าต่อไป

1.3 ประเภทของการเขียน

ในการแบ่งประเภทของงานเขียนนั้น สามารถแบ่งได้หลายวิธี หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่งเป็นสำคัญ นักวิชาการต่าง ๆ ได้แบ่งประเภทของงานเขียนไว้แตกต่างกันไปดังนี้

สมพร มั่นตะสูตร แห่งพิพัฒน์ (2540 : 8 - 10) ได้กล่าวถึงประเภทของงานเขียนซึ่งแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการเขียนเป็น 2 ประเภทคือ

1. บันเทิงคดี (Fiction) หมายถึงเรื่องที่ยกขึ้นจากการสมมุติผสมกับจินตนาการ โดยยึดหลักความจริงให้มากที่สุด แบ่งเป็น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร ทัศนคติหรือปกิณกะอื่น ๆ

2. สารคดี (Feature or Non – fiction) คืองานเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความรู้ เนื้อหาสาระเชิงวิชาการแก่ผู้อ่านมากกว่าความเพลิดเพลิน แต่ก็มีสารคดีประเภทที่ให้ความบันเทิงปะปนอยู่ด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฝีมือของผู้เขียนเป็นสำคัญ ลักษณะที่สำคัญของสารคดีคือ

- 2.1 มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ความรู้เป็นเบื้องต้น
- 2.2 ต้องให้ทั้งความคิดและความจริงที่เชื่อถือได้
- 2.3 ให้คุณค่าทางปัญญาแก่ผู้อ่าน

ประกาศรี สืออำไพ (2531 : 46) ได้แบ่งประเภทของงานเขียนเป็น 2 ประเภทคือ

1. ร้อยแก้ว คือการเรียงคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติฉันทลักษณ์ ความหมายโดยทั่วไปหมายถึง การเขียนสารคดีและบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายเฉพาะในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือหมายถึงการเลือกสรรถ้อยคำสำนวนโวหารมาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัด ใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่องสร้างความเพลิดเพลินจรโรใจ มีความงามของถ้อยคำที่เรียงร้อยวิจิตรบรรจงเสมอด้วยแก้วอันงามมาร้อยเรียงไว้ ร้อยแก้วเชิงวรรณศิลป์ จึงเป็นศิลปะที่สะท้อนความสะท้อนอารมณ์โดยใช้ภาษาที่ไพเราะ สละสลวยในลีลาการแต่งและสำนวนโวหารมีความงามในรูป งามในเรื่อง และงามในท่วงทำนองเขียน

2. ร้อยกรอง คือคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวบรวมที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะโบราณ เรียกว่า คำกานท์ หรือกวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลินสบายใจในท่วงทำนองคำประพันธ์ ได้รับรสของโวหารที่แปลกตลอดจนได้ทราบความคิดและอารมณ์สะท้อนใจต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ร้อยกลั่นกรองออกมาอย่างประณีต วิจิตรบรรจงและไพเราะด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดในลักษณะคำประพันธ์นั้น

วิطنะ บุญจับ (2541:132-140) กล่าวถึงการแบ่งประเภทของงานเขียนว่าสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลากหลายแล้วแต่มุมมองและข้อละเอียดปลีกย่อยของงานเขียน เช่น

1. แบ่งตามรูปแบบหรือลักษณะคำประพันธ์แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ
  - 1.1 ร้อยแก้ว (Prose)
  - 1.2 ร้อยกรอง (Poetry)
2. แบ่งตามจุดมุ่งหมายในการเขียน แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

- 2.1 วรรณศิลป์บริสุทธิ์ (Pure Art)
- 2..2 วรรณศิลป์ประยุกต์ (Applied Art)
3. แบ่งตามเนื้อหาสาระของเรื่อง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ
  - 3.1 แบ่งตามเนื้อเรื่อง เช่น ศาสนา ประเพณี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ
  - 3.2 แบ่งตามสาระของเรื่องเป็น บันเทิงคดี สารคดี
4. แบ่งตามแบบแผนการเขียน ได้ 2 ชนิดคือ
  - 4.1 การเขียนที่เป็นแบบแผน (Formal writing)
  - 4.2 การเขียนที่ไม่เป็นแบบแผน (Non – Formal writing)

นอกจากการแบ่งประเภทของงานเขียนดังกล่าวแล้ว งานเขียนต่าง ๆ นั้นยังสามารถแบ่งตามแนวคิดในการเขียนหรืออื่น ๆ ทั้งนี้ย่อมแตกต่างกันไปตามเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่ง แต่ที่นิยมมากและรับรู้กันโดยทั่วไปคือการแบ่งตามสาระของเรื่อง ซึ่งได้แก่ บันเทิงคดีและสารคดีดังกล่าวแล้ว

1.4 กระบวนการในการสอนเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ย่างยากสลับซับซ้อน เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล และความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับความต้องการและจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ซึ่งผู้ที่เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้นั้นจะต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเทคนิควิธีในการเขียนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถถ่ายทอดข้อมูลออกมาได้อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสื่อความหมาย การสอนทักษะการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความชำนาญ และเกิดทักษะสามารถใช้การเขียนในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการในการสอนเขียน หลักปฏิบัติ และขบวนการฝึกทักษะการเขียนไว้ดังนี้

บรอมนเลย์ (Bromley, 1992 : 326 – 383) กล่าวถึงกระบวนการในการสอนเขียนว่า จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการเขียน (Prewriting) เป็นการสนทนา อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหรือแนวคิดที่จะเขียน ซึ่งบางครั้งอาจจะออกมาในรูปของการวาดภาพ การเขียนเค้าโครงเรื่อง การอ่านทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้อาจจะประกอบด้วย การตั้งประสบการณ์เดิมมาใช้ การวางแผน การระดมความคิด การบันทึก การวาดภาพ การเขียนแผนผัง ฯลฯ

2. ขั้นการร่าง (Drafting) เป็นการนำข้อมูลจากขั้นที่ 1 มาดำเนินการต่อโดยการสร้างคำ วลี ประโยคที่จะเขียน ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนควรจะได้รับช่วยเหลือในการเลือกใช้

คำ วลี ประโยคต่าง ๆ ครูควรทำให้นักเรียนเข้าใจว่าการเขียนในขั้นนี้มีได้หมายความว่างานเขียนจะออกมาสมบูรณ์เลย แต่สามารถจะแก้ไข ปรับปรุง ในเรื่องต่าง ๆ ได้ เช่น การสะกดคำ การใช้ภาษา เป็นต้น

3. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Revising) ขั้นตอนนี้จะดำเนินไปพร้อม ๆ กับการร่าง และเมื่อการร่างสิ้นสุดแล้ว เป็นการอ่านทบทวนเพื่อปรับปรุง ต่อเติม หรือตัดบางส่วนออกเพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ที่สุด

4. ขั้นนำเสนอผลงาน (Publishing) เป็นการนำเสนอผลงานตนเองสู่บุคคลอื่น ๆ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีเช่น อ่านให้ฟัง ทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องเรียน การติดประกาศ แสดงเป็นบทละคร หรืออื่น ๆ

เกร็บ และ แคปแลน (Grebe and Kaplan, 1996 : 268) ได้เสนอแนะหลัก 5 ประการสำหรับการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. การเตรียมนักเรียนสำหรับการเขียน (Preparing students for writing) เช่น การกำหนดรายการเกี่ยวกับกิจกรรมการเขียนล่วงหน้าในแต่ละสัปดาห์ แต่ละเดือน ให้นักเรียนได้มีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า การจัดกิจกรรมการเขียนให้มืออย่างสม่ำเสมอ การให้โอกาสนักเรียนในการเสนอ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจและอยากจะเขียน เป็นต้น

2. การช่วยเหลือและให้แนวทางในการเขียน (Assisting and guiding writing) เช่น การช่วยให้นักเรียนรู้จักวิธีการจดจำ การจัดการกับข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยให้รู้จักการวางแผนสำหรับตัวเอง ฝึกให้ได้รู้จักการอภิปราย ถกเถียง การระดมสมองก่อนการเขียน การแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับคำศัพท์ใหม่ ๆ เป็นต้น

3. การปฏิบัติการเขียน (Working with writing) เช่น การร่วมกันทำหนังสือเล่มใหญ่ด้วยกัน การทำกิจกรรมสร้างประสบการณ์ทางภาษา การฝึกทำบันทึก การฝึกใช้วลี และประโยคในการเขียน การใช้บทกลอนหรือรูปภาพต่าง ๆ ในการเขียน

4. การเขียนสำหรับจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน (Writing for different purposes) เช่น ฝึกการเขียนเล่าเรื่อง การเขียนจดหมาย การเขียนบันทึก การเขียนรายงานและอื่น ๆ

5. การขยายหลักสูตรการเขียนในโรงเรียน (Extending the writing curriculum) เป็นการจัดให้มีรายวิชาเกี่ยวกับการเขียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึงในทุกระดับชั้นในโรงเรียน

แคมเบล (Campbell, 1998 : 10 - 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสอนเขียน (Writing Process) ว่า ไม่มีวิธีสอนหนึ่งวิธีสอนใดที่จะดีที่สุด เขากล่าวถึงกระบวนการในการสอนเขียนโดยทั่ว ๆ ไปว่า ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน ขั้นที่ 2 ขั้นการรวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 3 ขั้นการร่าง ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข ขั้นที่ 5 ขั้นแสดงออกให้ปรากฏ และถ้าจะพูดถึง

การเขียนในเชิงวิชาการนั้น เขาคิดว่ากระบวนการในการเขียนเป็นเหมือนการเล่นพิณบอล (Pinball) ซึ่งลูกบอลจะกระทบแล้วกระเด็นลัดเลี้ยวไปสู่จุดต่าง ๆ นั่นคือในการเขียนของนักเรียนก็เริ่มด้วยการศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดที่จะเขียน การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด การระดมความคิด การจดบันทึก การจัดกลุ่มข้อมูล การสร้างแผนผังความคิด การพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อน ๆ และครู การค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต การแปลความ การร่าง การคิดแล้วคิดอีกหลาย ๆ ครั้ง การปรับปรุงแก้ไข เขียน ดัดแปลงให้ดีขึ้น การตรวจสอบการสะกดคำ การใช้ภาษาและอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่าการสอนการเขียนนั้นไม่มีวิธีการสอนใดที่จะดีที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะกับนักเรียนและสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่ง สุกัทร่า อักษรานุเคราะห์ (2532 : 109 – 110) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงในการสอนเขียนว่าควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ผู้เรียนควรคุ้นเคยกับรูปแบบการเขียนหลาย ๆ รูปแบบ
2. ผู้เรียนจะต้องทราบว่าการกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีอะไรบ้าง เช่น การเขียนตัวอักษร การเรียบเรียงประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น
3. ผู้เรียนควรได้เขียนสิ่งที่เกี่ยวข้องในชีวิตจริง เพื่อจะช่วยให้เกิดแรงจูงใจและเห็นความสำคัญที่จะเขียนเพราะจะต้องใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
4. ผู้สอนพึงระลึกเสมอว่าไม่มีวิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด
5. ผู้สอนจะต้องตระหนักในหลักการที่ว่า การเขียนคือ การเขียนข้อเขียนที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน มิใช่เขียนแต่เพียงประโยคเดียว ๆ เท่านั้น ผู้เขียนจะต้องเขียนเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนและผู้อ่าน
6. ผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้ชี้ผิดและผู้ตรวจมาเป็นผู้อ่านและช่วยวิจารณ์ฉบับร่างของผู้เขียนแทน และเปลี่ยนลักษณะการทำงานระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนตัวต่อตัวมาเป็นผู้สอนและผู้เรียนหลาย ๆ คน และผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานด้วยตนเอง

บรู๊ค และ กราวดี (Brookes and Grundy, 1998 : 7 – 8) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ครูผู้สอนการเขียนจะต้องให้ความสำคัญและระลึกถึงเสมอในการสอนว่าประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งที่ต้องการจะเขียนคืออะไร
2. วิธีเริ่มต้นเขียน
3. ผู้อ่านคือใคร
4. จุดมุ่งหมายในการเขียนคืออะไร

5. จะใช้วิธีการเขียนรูปแบบใด
6. แบบแผนในการเขียนเป็นอย่างไร
7. เรื่องที่จะเขียน
8. การให้ชื่อเรื่อง
9. ความมั่นใจในสิ่งที่เขียน
10. การเลือกใช้คำให้ตรงกับความหมาย
11. การสะกดคำ
12. การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
13. การเขียนประโยคที่ถูกต้องตามไวยากรณ์
14. การเพิ่ม ลด บางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้อ่านแต่ละคน
15. การสร้างจุดที่ช่วยให้งานเขียนนั้นน่าสนใจ
16. การอ้างอิงแนวคิดของคนอื่นที่นำมาใช้

นอกจากนี้เขายังได้กล่าวถึงการสอนเขียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้การเขียนที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในชีวิตประจำวันว่าอาจทำได้ดังนี้

1. ให้เขียนเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวนักเรียน เช่น การทำอาหาร เพื่อนบ้าน หน้าที่ครอบครัว ฯลฯ
2. ให้นักเรียนได้คิดและเขียนรายการต่างๆ ด้วยตัวของเขาเอง เช่น การวางแผนกำหนดการต่างๆ การเขียนรายการซื้อของ เป็นต้น
3. ช่วยให้นักเรียนได้เขียนในสิ่งที่เขาอยากจะเขียนจริง ๆ
4. ให้นักเรียนได้คิดและเขียนเกี่ยวกับรายการต่าง ๆ ที่เขาต้องปฏิบัติในหนึ่งวัน
5. ให้นักเรียนได้เขียนตามรูปแบบที่พวกเขาคิดขึ้นเอง และตามรูปแบบที่มีอยู่แล้ว โดยเน้นทั้งการปฏิบัติงานกลุ่มและงานเดี่ยว

นอกจากกระบวนการในการสอนเขียน หลักการปฏิบัติในการสอนและข้อควรคำนึงต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเขียนจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในการเขียนอีกด้วย ซึ่ง วรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 31) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างบรรยากาศในการเขียนว่าจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดี โดยแสดงความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ ความนิยมชมชื่นต่อข้อเสนอของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน และตั้งมาตรฐานพอที่เด็กจะไปถึงความสำเร็จได้
2. ให้เด็กได้ทำงานในห้องเรียนที่ไม่ตายตัว คือมีการเรียนทั้งชั้นบ้าง เป็นหมู่บ้าง และในบางครั้งก็เป็นการเรียนเฉพาะตัว

3. จัดหาวัสดุการศึกษา ได้แก่ โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เด็กเรียนได้ง่าย และสะดวก
4. สอนเพื่อที่จะพัฒนาการเขียน ให้เด็กมีเสรีภาพและความพอใจในการ เขียน
5. ถ้าเด็กยังไม่สามารถเขียนเป็นเรื่องราวได้ควรส่งเสริมให้เด็กอ่านเอาเรื่องให้ได้เสียก่อน แล้วจึงหัดเขียน โดยครูอาจจะช่วยสะกดคำยากให้

ทักษะการเขียนนั้นเป็นทักษะที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนฉะนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการเขียนให้แก่ผู้เรียน นอกจากผู้สอนจะต้องคำนึงถึง หลักปฏิบัติต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนควรยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนตลอดจนระดับพัฒนาการของผู้เรียนด้วยทั้งนี้เพื่อจะได้ฝึกฝนผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ และระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (creative writing) เป็นการเขียนถ่ายทอดความคิด และจินตนาการอันแปลกใหม่ของผู้เขียน ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากในวงการศึกษในปัจจุบัน มีผู้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533 : 2) ได้สรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่มโดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการ และประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์ (2537 : 53) ได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์คือการรู้จักเลือกนำเสนอบรรดาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

ประภาศรี สีอำไพ (2531 : 1) ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเป็นการเขียนที่ผู้เขียนสร้างคำและความจากจินตนาการของตนเอง มิได้ลอกเลียนแบบอย่างของผู้อื่น มีอิสระที่จะเลือกรูปแบบการเขียนโดยไม่อยู่ในกรอบของคำประพันธ์มากนัก ผลงานเช่นนี้จึงมีความประณีต มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2519 : 2) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความหมายตรงกันข้ามกับการเขียนที่มุ่งประโยชน์ทางธุรกิจหรือวิชาการต่าง ๆ ในความเรียงเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตน เขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่ สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน และให้ความรู้สึกเพลิดเพลินเจริญใจและประดับสติปัญญาไปด้วยในตัว

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2536) ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือการเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนเหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง

ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นงานเขียนที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการที่แปลกใหม่ ด้วยภาษาที่สละสลวย อันแสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวของตัวเอง และในขณะเดียวกันก็สามารถให้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ แก่ผู้อ่านได้อีกด้วย

2.2 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการเขียนในแต่ละครั้งนั้นย่อมมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเสมอ ซึ่งในการเขียนครั้งหนึ่งอาจจะประกอบด้วยจุดมุ่งหมายข้อเดียว หรือหลายข้อก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เขียนเป็นหลัก การเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็เช่นเดียวกับงานเขียนอื่น ๆ ดังที่ วรรณิกักร พวงเกษม (2533 : 33) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหลักของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์ และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น
2. เพื่อให้เข้าใจ เห็นคุณค่าและชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ได้
3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม
4. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอภิปรายร่วมกันจะช่วยพัฒนาทักษะในการเขียนได้มากกว่าการเขียนแต่เพียงอย่างเดียว

การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นความจำเป็นแก่ชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการพัฒนากระบวนการคิดให้แก่ผู้เรียน

2.3 องค์ประกอบและประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ในการเขียนไม่ว่าจะเป็นการเขียนอะไรก็ตามสิ่งสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ก็คือความคิด หากไม่มีความคิดแล้วก็จะเขียนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของผู้เขียนออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับที่ผู้เขียนต้องการ ความคิดจึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานของการเขียนทุกชนิด ซึ่ง ชนะ เวชกุล (2524 : 35) และ วรรณิการ์ พวงเกษม (2533 : 33) ได้สรุปถึงองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าจะมีองค์ประกอบมากกว่าการเขียนทั่ว ๆ ไปดังนี้

1. มีจินตนาการหรือความคิดคำนึง คือผู้เขียนจะต้องสร้างจินตนาการโดยการคัดเลือกความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นให้เกิดเป็นภาพในใจของผู้อ่านให้ได้ จะช่วยให้ผู้อ่านได้รสและคล้อยตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน
2. สำนวนภาษาดี คือผู้เขียนจะต้องเลือกเฟ้น พลิกลีลาถ้อยคำและรูปประโยคให้น่าอ่าน มีท่วงทำนองในการเขียนดี ไม่มีลักษณะกระทบกระทั่งเบียดเสียดผู้หนึ่งผู้ใด
3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้วควรให้ผู้อ่านเกิดคุณธรรมขึ้นในตน มีความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

จะเห็นได้ว่านอกจากผู้เขียนจะใส่ความคิดหรือจินตนาการอันแปลกใหม่ด้วยถ้อยคำที่สละสลวยน่าอ่าน และเกิดความประทับใจแก่ผู้อ่านแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ก็คือ การเขียนนั้นต้องให้คุณค่าในการประเทืองปัญญาแก่ผู้อ่านด้วย

ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนคือวิธีการสื่อความหมายที่เป็นผลผลิตทางความคิดจากความรู้และประสบการณ์ของผู้ส่งสาร แสดงออกทางลายลักษณ์อักษร ซึ่ง ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ (2537 : 134 – 135) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามี 2 ประเภท คือ

1. ร้อยแก้ว คือการเรียงคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติ ฉันทลักษณ์ ความหมายทั่วไป หมายถึง การเขียนสารคดีและบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือหมายถึงการเลือกสรร ถ้อยคำ สำนวนโวหาร มาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับมโนคติ หรือจินตนาการเด่นชัด ใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่อง สร้างความเพลิดเพลินใจจรโลงใจ มีความงามของถ้อยคำที่ เรียงร้อยวิจิตรบรรจงเสมอด้วยแก้วอันงามมาเรียงร้อยไว้ ร้อยแก้วเชิงวรรณศิลป์จึงเป็นศิลปะที่ สะท้อนความสะท้อนอารมณ์ โดยใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย ในลีลาการแต่ง และสำนวนภาษา มีความงามในรูป งามในเรื่อง และงามในท่วงทำนองเขียน

2. ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ ต่าง ๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย ลิลิต ใช้เรียกรวมกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ โยราณ เรียกว่า “คำกานท์” หรือกวีนิพนธ์ ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นตามลักษณะคำประพันธ์ที่ บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลิน สบายใจในท่วงทำนองคำประพันธ์ ได้รับรสของโวหาร ตลอดจนได้ทราบความคิดและอารมณ์ สะท้อนใจต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ร้อยกรกลั่นกรองออกมาอย่างประณีต วิจิตรบรรจงและไพเราะ ด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดในลักษณะคำประพันธ์นั้น

ดังนั้นในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจึงมีอิสระเสรีที่จะเลือกรูปแบบในการ เขียนของตนเองได้ตามความมุ่งหมายในการเขียนแต่ละครั้งว่าต้องการจะนำเสนอแก่ผู้อ่านในรูป แบบของร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการ ความมุ่งหมาย และความเหมาะสมใน ด้านต่าง ๆ ของผู้เขียนเอง

2.4 แนวทางและข้อเสนอแนะในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

จากการรวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533 : 3 – 6) ได้ข้อสรุปว่า เจตคติและพฤติกรรมของครูมีอิทธิพลต่อการเขียนของเด็ก ดังนั้นครู จึงควรทราบแนวทางในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

1. ครูมีบุคลิกสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นครูเป็นผู้ ที่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้ครูจึงต้องมีบุคลิกของการเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อจูงใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กด้วย ลักษณะของครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้นควรปฏิบัติดังนี้

1.1 จัดกิจกรรมเร้าใจใหม่ ๆ

- 1.2 เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้านต่าง ๆ
  - 1.3 รับฟังความคิดเห็นของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน
  - 1.4 ใช้คำถามที่ทำให้เกิดคำตอบหลาย ๆ อย่าง
  - 1.5 กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น
  - 1.6 ชมเชยและให้กำลังใจ
  - 1.7 มีประชาธิปไตยในการสอน
2. จัดบรรยากาศให้จูงใจ การจัดบรรยากาศในการเรียนที่จูงใจให้เด็กรักการเขียนสร้างสรรค์นั้น ครูทำได้โดยไม่ให้บรรยากาศในการเรียนเคร่งเครียดเกินไป เพื่อเด็กจะได้ทำงานด้วยความสบายใจ เช่น แบบฝึกหัดที่ใช้ควรมีลักษณะจูงใจให้อยากทำ ไม่มากจนน่าเบื่อ กิจกรรม ที่ใช้ควรให้เกิดความสนุกสนานอยากที่จะเรียน
  3. เริ่มจากสิ่งใกล้ตัว การเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กนับเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญ เพราะจะช่วยเร้าความสนใจของเด็กให้อยากเรียน อยากเล่าในสิ่งที่มีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ สิ่งใกล้ตัวเด็กที่อาจนำมาใช้ เช่น เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ครอบครัว โรงเรียน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่เขามีประสบการณ์ผ่านมา ตัวอย่างเช่น การเขียนเล่าเรื่องของตนเอง การเขียนจดหมาย ฯลฯ
  4. ชักชวนให้มีความคิดที่แตกฉาน ในการจัดกิจกรรมสำหรับการเขียนสร้างสรรค์ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระด้วยความคิดริเริ่มของตนสามารถเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง
  5. สนุกสนานในการเขียน ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนสิ่งที่มีชีวิตชีวา โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกสนานไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของเขาได้อย่างเต็มที่ จะช่วยให้เด็กเกิดแรงบันดาลใจอยากเขียน
  6. ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะ ผู้ที่ไม่มีพรสวรรค์ในการเขียนก็สามารถแสวงหาความสำเร็จจากการเขียนได้ถ้าผู้นั้นมีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตลอดจนการหมั่นฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ก็จะช่วยให้ผู้นั้นเกิดการพัฒนาในการเขียนได้ สิ่งพึงปฏิบัติเพื่อฝึกฝนให้เกิดทักษะในการเขียนมีดังนี้

- 6.1 ฝึกตนให้เป็นผู้ที่รักการค้นคว้าหาความรู้ ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านหรือการฟังนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีข้อมูลหรือวัตถุดิบทางด้านเนื้อหาสาระ ความรู้ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ที่จะสามารถนำมาใช้อ้างอิงหรือนำมาเป็นแนวทางในการลำดับความคิดและเนื้อความในการเขียนเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
- 6.2 ฝึกตนเองให้รู้จักใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง เมื่อได้อ่าน หรือฟังสิ่งใด ๆ มาแล้ว เพื่อทำให้เกิดความแตกฉาน สามารถหาแนวทางในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น
- 6.3 ฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการที่จะเขียนสิ่งต่าง ๆ โดยมีต้องหวั่นไหวต่อสิ่งใด ๆ ทั้งนี้ผู้เขียนจะต้องมีเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างพร้อม มีการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี ที่สามารถจะใช้อ้างอิงได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนถึงการนำเสนอประสบการณ์ของตนที่มีอยู่มาใช้ประกอบการเขียน สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในการเขียนยิ่งขึ้น
- 6.4 ฝึกตนเองให้เป็นคนที่มีความตั้งใจจริงที่จะเขียนสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพราะการฝึกบ่อย ๆ จะช่วยให้การเขียนมีพัฒนาการขึ้น
- 6.5 ฝึกตนเองให้มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำข้อดีชมมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขผลงานการเขียนในครั้งต่อไป

นอกจากนี้ บันลือ พุกษะวัน (2533: 7 – 8) ยังได้ให้แนวทางและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการเขียนอย่างสร้างสรรค์ว่า ต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สร้างบรรยากาศ และครูจะต้องเป็นผู้ที่รัก เมตตา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนักเรียน เข้าใจและให้ความเห็นอกเห็นใจ โดยให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชยให้มากกว่าตำหนิ
2. ให้อิสระที่จะทำ จะคิด และรู้จักใช้การยืดหยุ่น ระเบียบ เวลาหรือรูปแบบที่มักเคยกำหนดงานให้น้อยลง ควรให้อิสระแก่ผู้เรียน
3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการศึกษาสภาพแวดล้อม และให้ได้มีวัสดุการอ่าน หนังสือเด็กหลายประเภทให้เลือกอ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์
4. ให้มีโอกาสนในการแลกเปลี่ยน โดยการเล่า รายงาน อภิปราย และสรุปผลโดยนักเรียนเองเสมอ

5. กระตุ้น ชี้นำให้เกิดการอยากรู้ อยากเห็น สร้างความแปลกใหม่ทั้ง
 เครื่องเล่น หนังสือเด็ก ส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนาน
 เพลิดเพลินอยู่เสมอ โดยครูเองต้องเป็นคนที่ให้ความสนใจในการแสดง
 ออกของเด็ก และส่งเสริมการแสดงออกอย่างกว้างขวาง

จะเห็นได้ว่าแนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์นั้น นอกจากครูจะต้องให้อิสระ
 ในการคิดและการกระทำแก่เด็กแล้ว การยอมรับนับถือในความคิดและความแตกต่างระหว่าง
 บุคคลก็มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตรงกับระดับความสามารถและความสนใจ
 ของเขานั่นเอง

3. เทคนิคระดมสมอง (Brainstorming Technique)

3.1 ความหมายและความสำคัญของการระดมสมอง

เทคนิคระดมสมอง (Brainstorming Technique) หรือระดมความคิดเป็นวิธี
 การหนึ่งในการแก้ปัญหา ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย ออสบอร์น (Osborn,1957) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคล
 ได้ใช้ความคิดเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุดในช่วงเวลาจำกัด ซึ่ง รอว์ลินสัน (Rawlinson
 , 1988 : 36) ได้กล่าวถึงคำจำกัดความของการระดมสมองว่า การระดมสมองคือการเสนอแนวคิด
 และการเก็บความคิดจากกลุ่มบุคคลในเวลาจำกัด นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึง
 แนวคิดในการระดมสมองไว้ดังต่อไปนี้

ออสบอร์น (Osborn , 1957 : 228) ได้ให้หลักการใหญ่ ๆ ในการระดมสมองดัง
 ต่อไปนี้คือ

1. จะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความเห็นต่าง ๆ และความคิดทุก
 ความคิด
3. ปริมาณความคิดยิ่งมากยิ่งดี
4. ความคิดของกลุ่มสามารถทำให้มีคุณค่าได้มากกว่าความคิดของคนคนเดียว
5. พยายามปรับปรุงตกแต่ง ดัดแปลงความคิดที่มีอยู่

รอว์ลินสัน (Rawlinson , 1988 : 38 – 40) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการระดม
 สมองไว้ดังนี้

1. ในระหว่างการประชุมระดมสมองนั้นจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความคิดของคนทุกคน
2. ปล่อยให้พลังความคิดไหลออกมาอย่างอิสระ ไม่ว่าจะแนวความคิดนั้นจะดีหรือไม่ก็ต้องบันทึกเอาไว้
3. คำนึงถึงปริมาณของความคิดเป็นหลัก จะยังไม่คำนึงถึงคุณภาพของความคิด
4. ผสมผสานความคิดต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด

อารี รังสินันท์ (2532 : 105) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการระดมสมองไว้ดังนี้

1. ประวิงการตัดสินใจ หมายความว่า เมื่อบุคคลใดในกลุ่มเสนอความคิดขึ้นมา จะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะความคิดนั้นจะมีคุณภาพหรือไม่ก็ตาม
2. อิสระทางความคิด หมายความว่า ยอมรับความคิดที่บุคคลเสนอแนะ สนับสนุนความคิดแปลกใหม่ ถือว่าความคิดยิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำจะยิ่งดี อันจะเป็นทางนำไปสู่ความคิดริเริ่ม
3. ส่งเสริมปริมาณความคิด หมายถึงสนับสนุนให้ได้ปริมาณความคิดที่มาก และกระตุ้นให้แต่ละคนได้เสนอความคิดของตน โดยไม่มีการยับยั้งความคิดของผู้ใด
4. ระดมความคิดและปรุงแต่งความคิด หมายถึง หลังจากผ่านขั้นตอนข้อ 1 – 3 แล้ว ก็นำเอาความคิดทั้งหมดมาประมวลกัน พิจารณาตัดสินร่วมกันว่าความคิดใดจะให้คุณค่ามากกว่ากัน และจัดเรียงลำดับความคิดโดยใช้เกณฑ์ในเรื่องเวลา งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น

สมองคังนี้
 วิรัตน์ คุ่มคำ (2534 : 31 – 32) ได้เสนอหลักสำคัญที่ควรปฏิบัติในการระดม

1. ชลอการพิจารณา
2. ทำตัวให้เป็นอิสระ
3. ประสานความคิดเข้าด้วยกัน
4. เน้นปริมาณความคิด
5. นำความคิดมาประเมินความสามารถที่จะเป็นไปได้

สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ (2537 : 91) ได้เสนอแนวคิดว่า หัวใจสำคัญของการระดมสมองคือ การไม่วิพากษ์วิจารณ์ หรือการประวิงการตัดสินใจคิด ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้เสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ หลักการนี้จะทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะมากมายในการแก้ปัญหา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การแก้ปัญหาโดยวิธีนี้แม้จะนั่งคิดเพียงคนเดียวก็สามารถหาวิธีแก้ปัญหาที่มีคุณภาพได้

ในการระดมสมองนั้นสิ่งสำคัญคือการเน้นปริมาณของความคิด โดยการปล่อยให้ความคิดไหลออกอย่างอิสระ จะไม่มีการตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ ทั้งสิ้น จนกว่าการระดมสมองจะเสร็จสิ้นจึงนำความคิดเหล่านั้นมาประเมิน ปรับปรุง ตกแต่ง และผสมผสานกันเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รอว์ลินสัน (Rawlinson, 1988 : 38 – 40) ที่ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการระดมสมองว่าต้องประกอบด้วย ในระหว่างการประชุมระดมสมองนั้นจะไม่มี การวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินความคิดของคนทุกคน ปล่อยให้พลังความคิดไหลออกอย่างอิสระ ไม่ว่าแนวความคิดนั้นจะดีหรือไม่ก็ต้องบันทึกเอาไว้ คำนี้ถึงปริมาณของความคิดเป็นหลัก จะยังไม่คำนึงถึงคุณภาพของความคิดต้องยอมรับความคิดทุกความคิด และผสมผสานความคิดต่าง ๆ เพื่อให้ได้แนวคิดที่ดีที่สุด

3.2 ขั้นตอนและคำถามที่ใช้ในการระดมสมอง

นอกจากจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญในการระดมสมองดังกล่าวแล้ว การระดมสมองนั้นจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้จะต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังที่ รอว์ลินสัน (Rawlinson, 1988 : 40 – 54) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดพิจารณาปัญหา (state the problem and discuss) เป็นการแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบและร่วมกันพิจารณาถึงปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขว่าลักษณะของปัญหาเป็นอย่างไร
- ขั้นที่ 2 การทบทวนปัญหา (restate the problem) พยายามหาวิธีการที่เป็นไปได้ในการแก้ปัญหา โดยพยายามตั้งคำถามให้คิด “อย่างไร” พร้อมทั้งเขียนประเด็นต่าง ๆ ที่เสนอไว้
- ขั้นที่ 3 คัดเลือกประเด็นเบื้องต้น (select a basic restatement) ที่เป็นไปได้และเหมาะสมในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะมีหลายประเด็นที่เป็นไปได้ แต่อย่างไรก็ตามในขั้นตอนนี้ผู้นำการประชุมจะต้องพยายามให้สมาชิกคัดเลือกให้เหลือเพียง 1 หรือ 2 ประเด็น ที่สามารถจะระดมสมองได้

- ขั้นที่ 4 เริ่มและกระตุ้นความสนใจในการประชุม (“warm-up” session) ขั้นนี้เป็นการกระตุ้น สร้างความสนใจให้ผู้เข้าร่วมประชุมเกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะระดมสมองกัน ในขั้นนี้อาจใช้เวลาเพียงสั้น ๆ ไม่ควรเกิน 5 นาที
- ขั้นที่ 5 ระดมความคิด/ ระดมสมอง (brainstorm) เป็นการเริ่มระดมความคิดโดยผู้นำการประชุมอ่านประเด็นปัญหาที่เลือกไว้ จากนั้นก็ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา โดยผู้นำจะเขียนแนวคิดแต่ละแนวคิดไว้ ซึ่งในขั้นตอนนี้แนวคิดทุกแนวคิดจะไหลออกมาอย่างอิสระเสรีไม่มีการคัดค้านใด ๆ ทั้งสิ้น
- ขั้นที่ 6 คัดเลือกแนวคิด (wildest idea) เป็นขั้นสุดท้ายของการระดมสมอง หลังจากผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอแนวคิดต่าง ๆ มากพอสมควรแล้ว ก็จะช่วยกันคัดเลือกแนวคิดที่ไม่ค่อยดี ไม่น่าจะเป็นไปได้ทิ้ง ให้เหลือเฉพาะแนวคิดที่สามารถจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้จริง ๆ เท่านั้น

ในการระดมสมองนั้นสิ่งจำเป็นและขาดไม่ได้อีกประการหนึ่ง ก็คือคำถามหรือปัญหาที่จะใช้ในการระดมสมอง ซึ่ง แม็กซิม (Maxim, 1995 : 177 – 179) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคำถามที่ใช้ในการระดมสมองว่า คำถามที่ดีสำหรับให้นักเรียนคิดในการระดมสมองนั้นควรมีลักษณะดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับเรื่องใหม่ ๆ ความคิดใหม่ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดแปลกใหม่และหลากหลาย เช่น “สามารถใช้ในวิธีการใหม่ ๆ ได้อีกไหม” เป็นต้น
2. คำถามเกี่ยวกับการดัดแปลง เช่น “มีอะไรอีกไหมที่เหมือน.....” “ทำอย่างไรจึงจะสามารถ.....เหมือน.....” “เราสามารถดัดแปลง สี รูปร่าง เสียง ได้อีกไหม” เป็นต้น
3. คำถามที่ให้ขยายความคิดให้กว้างหรือขยายรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น เช่น “เราสามารถเพิ่มเติมอะไรได้อีก” “เราควรจะให้มัน กว้างขึ้น ยาวขึ้น หนักขึ้น ฯลฯ ได้อีกไหม” เป็นต้น
4. คำถามที่ทำให้กระชับลง เช่น “เราสามารถจะตัดอะไรทิ้งได้บ้าง” “เราควรจะทำให้เล็กลงได้อย่างไร” เป็นต้น
5. คำถามเกี่ยวกับการแทนที่ “เราสามารถใช้อะไรทำอย่างเดียวกันนี้ได้บ้าง” มีวัสดุอุปกรณ์อื่นใดอีกบ้างที่เราน่าจะนำมาใช้ เป็นต้น

3.3 ข้อควรปฏิบัติและข้อควรระวังในการระดมสมอง

การนำเทคนิคระดมสมองไปใช้นั้นถึงแม้ว่าผู้ใช้จะคำนึงถึงและถือปฏิบัติทั้งในเรื่องของหลัก ขั้นตอน การใช้คำถามแล้ว สโลเน่ (Sloane, 1998 : 80 – 81) ยังได้เสนอแนะเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติเพื่อให้การระดมสมองมีความหมายและมีคุณค่ายิ่งขึ้นว่าควรประกอบด้วย 10 ประการต่อไปนี้

1. ฝึกบ่อย ๆ พยายามหาโอกาสให้เด็กได้ใช้การระดมสมองบ่อย ๆ โดยเริ่มตั้งแต่เรื่องง่าย ๆ ไปจนถึงประเด็นที่ยากขึ้นเรื่อย ๆ
2. ไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสิน เพราะในขณะที่แต่ละคนกำลังเสนอแนวคิดนั้นถ้าหากมีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินเกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องกีดกันสิ่งใหม่ ๆ ที่พวกเขาจะเสนอออกมา ถ้าจะให้ข้อเสนอแนะใด ๆ ควรกระทำเมื่อการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว
3. ให้การสนับสนุนและเสริมแรงในการระดมสมองของนักเรียน
4. คัดเลือกประเด็นที่น่าสนใจและเหมาะสมกับการระดมสมอง
5. สนับสนุนและส่งเสริมการคิดแบบอนกนัย เพราะการระดมสมองนั้นต้องการปริมาณความคิดที่หลากหลาย
6. อ่านบททวนแนวคิดที่พวกเขาเสนอมาบ่อย ๆ เพราะเด็กทุกคนจะดีใจภูมิใจและอยากได้ยืนยันการกล่าวถึงความคิดของตนเองให้ผู้อื่นฟัง และยังเป็นการจุดประกายความคิดใหม่ ๆ ที่จะเกิดเพิ่มขึ้นอีกด้วย
7. นำความคิดที่เสนอมาไปใช้ทุกครั้งที่มีโอกาสและเป็นไปได้
8. นับจำนวนความคิดที่ได้บ่อย ๆ และพยายามถามซ้ำ ๆ ว่าต้องการหยุดแค่นี้ใช่ไหม จะตั้งเป้าไว้เท่าใด ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เสนอแนวคิดเพิ่มขึ้นอีก
9. จัดระบบความคิดที่ได้เพื่อให้ง่ายแก่การเข้าใจ เพราะขณะที่มีการระดมสมองนั้นความคิดจะเกิดขึ้นมากมายและอาจไม่เป็นระเบียบ ยากแก่การเข้าใจ
10. เก็บและแสดงแนวคิดไว้ตามที่ต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ ตื่นเต้นและดีใจที่ได้เห็นผลงานของตน

นอกจากนี้ รอว์ลินสัน (Rawlinson, 1988 : 66 – 68) ได้เสนอแนะถึงพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติในการประชุมระดมสมอง ทั้งนี้เพื่อให้การประชุมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีดังนี้

สิ่งที่ควรปฏิบัติ

1. ควรกล้าและช่วยกันแสดงความคิดเห็น
2. สนับสนุนให้บรรยากาศไม่ตึงเครียดและเต็มไปด้วยเสียงหัวเราะ
3. ยอมรับความคิดทุกความคิดไม่ว่าความคิดนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม
4. ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการระดมสมองอย่างเคร่งครัด
5. เป็นผู้เสริมแรงและงดเว้นการวิพากษ์วิจารณ์ตัดสิน
6. ไม่ตัดสินตัวเอง
7. ยอมรับความคิดที่แปลก แตกต่าง และ หลากหลาย
8. ทำให้เห็นว่าเป็นหนึ่งเดียวกัน
9. พิสูจน์ให้เห็นว่าไม่มีอุปสรรคสำหรับผู้ที่เพิ่งเข้ามาหรือไม่สนิทสนมกัน
10. ให้เกียรติผู้อาวุโสกว่า
11. จัดลำดับความคิดเป็นตอน ๆ
12. หยุดและฟังเมื่อคนอื่นพูด
13. ตั้งตัวในการประชุมและสนับสนุนให้ความคิดแต่ละความคิดไหลอย่างอิสระ

ข้อควรระวัง

1. การใช้เครื่องบันทึกเสียง
2. การใช้กระดาษดำ
3. การเป็นเพียงผู้สังเกต
4. การพูดตัดบท
5. การใช้เวลาที่ยืดเยื้อและยาวนานเกินไป

การที่จะนำเทคนิคระดมสมองไปใช้เพื่อให้เกิดคุณค่า และได้ผลดีบรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้น ผู้ใช้จำเป็นจะต้องยึดปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอน ตลอดจนข้อควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติดังกล่าวแล้ว

4. เทคนิคผังความคิด (Mindmapping Technique)

เทคนิคผังความคิด (Mindmapping Technique) เป็นการทำงานร่วมมือกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวาในการเชื่อมโยง ต่อ ผูกข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน ซึ่งโครงสร้างหรือการทำงานของสมองในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้นควร

จะเริ่มด้วยความคิดหลัก (main idea) ที่จุดกลางแล้วแตกสาขาแยกย่อยออกไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน (Buzan, 1991 : 93)

ผังความคิด (Mindmapping) เป็นการจำลองการทำงานของสมองลงบนกระดาษ เป็นการสะท้อนเงาการคิดของคนเราออกมา ซึ่งบุซัน (Buzan, 1991 : 106 – 107) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผังความคิดกับการทำงานของสมองซีกซ้าย ซีกขวา โดยอาศัยการค้นคว้าเรื่องสมองซีกซ้ายและซีกขวาของ สเปอร์รี่ (Sperry) และ ออนสไตน์ (Ornstein) ไว้ว่าสมองของคนเรานั้นจะจัดการกับข้อมูลได้ดียิ่งขึ้นถ้าข้อมูลนั้นค่อย ๆ บรรจุเข้าไปในสมอง ทำให้สรุปได้ว่าการจดบันทึก และเทคนิคการจัดกลุ่มความคิดซึ่งได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานและความต้องการของสมองนั้นจะต้องมีใช่มีเพียงตัวหนังสือ รายการ ตัวเลข ลำดับและเส้นตรงเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงสี การสร้างภาพ มิติ สัญลักษณ์ ความได้สัดส่วน ฯลฯ นอกจากนี้ยังต้องเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับการทำงานของความคิดอีกด้วย

4.1 ลักษณะพื้นฐานของผังความคิด (Mindmapping Elements)

วิกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 43) ได้กล่าวถึงลักษณะพื้นฐานของผังความคิดดังต่อไปนี้

1. เริ่มที่จุดกลางหน้ากระดาษ
2. ให้ความคิดไหลไปอย่างอิสระโดยปราศจากการตัดสินหรือการวิพากษ์วิจารณ์
3. ใช้คำสำคัญ (Key words) ในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ
4. เขียนคำสำคัญ (Key words) 1 คำ ต่อ 1 เส้น
5. เชื่อมโยงคำสำคัญ (Key words) กับจุดกลางโดยใช้เส้น
6. ใช้สีช่วยเน้นจุดสำคัญของความคิด
7. ใช้การจินตนาการและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อเน้นจุดสำคัญ พร้อมกับเชื่อมโยงความคิดต่อไปเรื่อย ๆ

จากลักษณะพื้นฐานของผังความคิด พอจะสรุปได้ว่าลักษณะเด่นของเทคนิคนี้ก็คือ การจัดระบบและการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันโดยใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ เหล่านั้น และจะให้ความสำคัญกับการแตกกระจายความคิดจากจุดกลางออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งลักษณะพื้นฐานของผังความคิดนี้ก็จะนำมาซึ่งกฎเกณฑ์ในการสร้างและการใช้ผังความคิดต่อไป

4.2 กฎเกณฑ์และสาระสำคัญของผังความคิด

กฎของผังความคิด (Mindmapping Laws)

บุชาน (Buzan, 1991 : 95) กล่าวถึงกฎของผังความคิดไว้ดังนี้

1. เริ่มด้วยการสร้างภาพหรือถ้อยคำต่าง ๆ ที่จุดกลาง
2. ใช้การคิดหรือจินตนาการไปตลอดทั้งผังความคิดนั้น โดยเริ่มที่จุดที่ 1 แล้วใช้การเร้า กระตุ้นโยงใยต่อไปทั้งกระบวนการ
3. เขียนคำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ ลงไป ซึ่งถ้อยคำนั้นสามารถเรียกกลับมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ ได้
4. ควรเขียนคำแต่ละคำบนเส้นและเส้นแต่ละเส้นควรสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเส้นอื่น ๆ
5. คำแต่ละคำควรมีลักษณะเป็นหน่วยคือ หนึ่งคำต่อหนึ่งเส้น ซึ่งจะช่วยให้ชัดเจนและเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น
6. ใช้สีเพื่อกระตุ้นและช่วยให้สะดวกตา ซึ่งจะช่วยยกระดับความสามารถในการจดจำ
7. ควรปล่อยให้ความคิดแต่ละความคิดไหลไปอย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็ความคิดใด เกี่ยวกับอะไรก็สามารถนำมาใช้กับกระบวนการนี้ได้

เมื่อพิจารณาถึงกฎของผังความคิดข้างต้นแล้ว สามารถกล่าวสรุปถึงสาระสำคัญของกฎดังกล่าวได้ ดังต่อไปนี้คือ การเริ่ม จะเริ่มด้วยคำหรือมโนทัศน์หลักที่จุดกลาง ใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ ใช้เส้นเพื่อแสดงความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ต่อเนื่องของแต่ละคำสำคัญ การเน้นความสำคัญหรือลำดับก่อนหลังโดยใช้สี ขนาดของตัวอักษร เครื่องหมาย รูปทรง รูปภาพหรืออื่น ๆ

นอกจากนี้ เพื่อให้ผังความคิดที่สร้างขึ้นนั้นมีความน่าสนใจและช่วยให้เกิดความเข้าใจ หยั่งรู้ ระลึกได้ดีและรวดเร็วขึ้น เราสามารถนำสิ่งต่าง ๆ มาประกอบกันเข้า ซึ่ง บุชาน (Buzan, 1991 : 105 – 106) เรียกว่าการทำผังความคิดขั้นสูง (Advanced mind maps) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

1. ลูกศร ใช้เพื่อช่วยแสดงให้เห็นความต่อเนื่อง เชื่อมโยงของแนวคิดต่าง ๆ ลูกศรนี้อาจจะมีหัวลูกศรเพียงอันเดียวหรือหลายอันก็ได้ และสามารถชี้ไปทางไหนก็ได้

2. รหัส เช่น ดอกจัน อัศเจรีย์ เครื่องหมายคำถาม วงเล็บ หรืออื่น ๆ เพื่อแสดงการเชื่อมโยงหรือมิติอื่น ๆ
3. รูปทรงเรขาคณิต เราสามารถใช้ สีเหลี่ยมจัตุรัส สีเหลี่ยมผืนผ้า วงกลม วงรี หรืออื่น ๆ เพื่อแสดงขอบเขตของคำที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน แตกต่างกัน หรือแสดงลำดับความสำคัญ เป็นต้น
4. รูป 3 มิติ เพื่อให้ได้โดดเด่นขึ้น
5. ความคิดสร้างสรรค์ / การสร้างภาพ เพื่อแสดงความเชื่อมโยงของแต่ละหัวข้อในรูปแบบแตกต่างกัน
6. สีช่วยให้จดจำดีขึ้นและจุดประกายความคิดสร้างสรรค์สามารถใช้เพื่อแสดงรูปแบบของการเชื่อมโยงความคิด เช่นเดียวกับลูกศร นอกจากนี้ยังสามารถใช้แสดงอาณาเขตของความคิดหลัก ๆ ได้อีกด้วย

4.3 การนำผังความคิดไปใช้งานต่าง ๆ (Application of Mindmapping)

บุชาน (Buzan, 1991 : 107 – 109) ได้กล่าวถึงการใช้ผังความคิดในงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้ผังความคิดกับการพูดและการเขียนต่าง ๆ (Mindmapping for speeches and articles) สามารถนำผังความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่องที่พูดหรือเขียน ให้ครอบคลุมประเด็นและความคิดที่สำคัญ ๆ วิธีการนี้จะช่วยขจัดปัญหาเรื่องการเขียนใหม่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะ โครงเรื่องและองค์ประกอบทั้งหมดจะสมบูรณ์ครบถ้วนทันทีที่เราเขียนผังความคิดเสร็จ
2. การใช้ผังความคิดสำหรับการจดบันทึก (Mindmapping for lectures) ตามความเข้าใจเดิม ๆ นั้นบันทึกที่ถูกวางไว้ตามลำดับและมีลักษณะเป็นเส้นตรงนั้น เป็นบันทึกที่ดูเรียบร้อย ประณีต แต่บันทึกลักษณะนี้จะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ที่ชัดเจนของเนื้อหา การจดบันทึกแบบผังความคิดซึ่งดูว่ายุ่งเหยิง ไม่เรียบร้อยนั้น เมื่อถึงขั้นสุดท้ายจะมีความประณีตและได้ใจความกว่าทุก ๆ กรณี นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดเวลาในการจดบันทึกอีกด้วย

วีกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 65 – 69) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจดบันทึกจากการฟังไว้ดังนี้

1. ขั้นการฟัง (Listen) ประกอบด้วย

- 1.1 เรียนรู้ที่จะจดทวนและเรียบเพื่อที่จะฟังให้จบและได้ข้อมูลครบถ้วน
  - 1.2 ถามคำถามปลายเปิด เพื่อเก็บข้อมูลให้ได้มากที่สุด
  - 1.3 คิดในทางบวกและให้การเสริมแรงผู้พูด
  - 1.4 หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ตัดสิน
  2. ขั้นการจัดการรวบรวม (Organize) เป็นขั้นที่ผู้ฟังรวบรวม จดบันทึกสาระสำคัญที่ได้ฟัง
  3. ขั้นการสื่อสาร (Telegraph) เป็นการนำข้อมูล สาระสำคัญที่ได้จากการฟังมาเขียนให้สื่อความและเกิดความหมาย
3. การใช้ผังความคิดในการประชุม (Mindmapping for meeting) การประชุมต่าง ๆ นั้นบุคคลที่ดำเนินการประชุมสามารถใช้ผังความคิดช่วยในการประชุม โดยการเขียนประเด็นหลักของการประชุมและประเด็นรองอีก 2 ประเด็นไว้ที่กระดานในรูปแบบของผังความคิดขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สมาชิกที่จะเข้าประชุมรู้ล่วงหน้าและเตรียมตัวมาก่อน ซึ่งเมื่อแต่ละคนได้เสนอความคิดของตนต่อที่ประชุม พร้อมกับสรุปความคิดนั้นออกมาในรูปของคำหรือวลี ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์คือ
- 1) ทุกคนจะได้รับทราบความคิดที่แต่ละคนเสนอมา และความคิดเห็นนั้นก็จะได้บันทึกไว้อย่างเหมาะสม
  - 2) ข้อมูลจะไม่เกิดการสูญหาย
  - 3) เน้นให้เห็นความสำคัญของความคิดที่เสนอมากกว่าตัวผู้เสนอ
  - 4) จะช่วยจัดการพูดคุยยืดเยื้อ และพูดนอกเรื่องได้
  - 5) เมื่อการประชุมเสร็จสิ้นลงทุกคนก็จะจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี เมื่อถึงวันรุ่งขึ้นก็จะไม่ลืมเรื่องราวนั้น ๆ

การใช้ผังความคิดในการประชุมนี้จะสามารถช่วยกำจัดปัญหาในเรื่องความไม่สนใจฟังความคิดเห็นของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม และไม่ต้องเสียเวลามากในการประชุมอีกด้วย

4. การใช้ผังความคิดสำหรับการวางแผน (Mindmapping for plan) การใช้ผังความคิดในการวางแผนต่าง ๆ นั้นจะทำให้สามารถกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในงานนั้น ๆ ได้อย่างครบถ้วน

วิกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 80 – 82) ได้เสนอหลักต่าง ๆ ในการวางแผนการทำโครงการโดยใช้ผังความคิด โดยเขากล่าวถึงช่วงการกระตุ้นความคิด (mind burst) ของผู้ร่วมทำงานในการช่วยกันระดมความคิดในประเด็นต่าง ๆ ของโครงการ โดยช่วงเวลาดังกล่าวจะใช้

เวลาประมาณ 5 นาที เขาได้กล่าวถึงสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการทำโครงการได้แก่ W W W W W H \$ ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

Who (ใคร) ใครบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจ การได้ผลประโยชน์ การเสียผลประโยชน์

What (อะไร) อะไรบ้างที่ต้องใช้ อะไรบ้างที่ต้องรู้ อะไรบ้างที่มีอยู่แล้ว อะไรบ้างที่ยังขาดอยู่ อะไรจะเกิดขึ้นเมื่อโครงการเสร็จสิ้น

When (เมื่อไร) เมื่อไรที่จะทำ เมื่อไรที่แต่ละส่วนจะดำเนินการ ระยะเวลาเท่าไรการดำเนินการจึงจะเสร็จสิ้น

Where (ที่ไหน) ที่ไหนที่จะให้โครงการเกิดขึ้น ที่ไหนคือแหล่งทรัพยากร

Why (ทำไม) ทำไมต้องทำโครงการดังกล่าว โครงการนี้สำคัญอย่างไร

How (อย่างไร) จะดำเนินการโครงการนี้อย่างไร จะรู้ได้อย่างไรว่าโครงการนี้สำเร็จ จะหาแหล่งทรัพยากรอย่างไร จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ อย่างไร

Money (งบประมาณ) โครงการนี้ต้องลงทุนเท่าไร จะใช้งบประมาณมาจากไหน โครงการนี้จะได้ผลกำไรเท่าไรเมื่อเสร็จสิ้นลง

จะเห็นได้ว่าผังความคิดนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้มากมาย และสามารถใช้ได้ดีกับงานเขียนอีกด้วย นั่นคือเราสามารถนำผังความคิดมาใช้ในการวางโครงเรื่องที่将会เขียนให้ครอบคลุมและตรงประเด็น สามารถช่วยจัดปัญหาในเรื่องของการเขียนซ้ำ เขียนไม่ครอบคลุมประเด็นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจและจุดมุ่งหมายของผู้วิจัยที่ต้องการพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนด้วยการนำเทคนิคดังกล่าวมาใช้ในการสอนการเขียนให้แก่ นักเรียนในชั้นก่อนการเขียนนั่นเอง

4.4 การระดมสมองและผังความคิด (Brainstorming and Mindmapping)

วิกอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 99) กล่าวถึงการนำเทคนิคผังความคิดและเทคนิคระดมสมองมาใช้ด้วยกันว่าจะสามารถยกระดับ สนับสนุน และช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะการระดมสมองเป็นการระดมความคิดอย่างหลากหลายจากสมาชิกในกลุ่ม ส่วนผังความคิดนั้นเป็นการนำความคิดดังกล่าวมาจัดระบบ จัดกลุ่ม สร้างความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 125 – 128) ได้นำเทคนิคผังความคิดมาใช้ควบคู่กับการระดมสมองในเรื่องใหม่ๆ เกี่ยวกับการสอน การวางแผน การสรุป การทบทวน การจดบันทึก เขาได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

1. กำหนดคำถามให้ผู้เรียนคิด เช่น เมื่อผู้สอนพูดถึงทฤษฎีผู้เรียนคิดถึงอะไรบ้าง
2. ให้ผู้เรียนระดมสมองเพื่อหาสิ่งที่ผู้เรียนคิดถึงเกี่ยวกับทฤษฎี
3. เขียนความคิดหลักไว้ตรงกลางแล้วแตกสาขาออกมาเป็นความคิดย่อยตามลักษณะของความคิด
4. ลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิด ความคิดที่สำคัญจะอยู่ใกล้กับจุดกลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่ห่างจากจุดกลางออกไปเรื่อย ๆ
5. ลากเส้นเชื่อมโยงให้เหมาะสม แต่ละเส้นต้องเชื่อมโยงกับเส้นอื่น ๆ
6. คำต่าง ๆ ควรมีลักษณะเป็นหน่วย เช่น หนึ่งคำต่อหนึ่งเส้นจะช่วยให้แต่ละคำสามารถเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น
7. ใช้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มเข้าไปเพื่อให้น่าสนใจและจดจำได้ง่ายขึ้น เช่น
  - 7.1 ใช้สีช่วยในการจดจำและจุดประกายความคิดสร้างสรรค์
  - 7.2 ใช้ลูกศรแสดงให้เห็นว่าแต่ละส่วนเชื่อมโยงกันอย่างไร
  - 7.3 ใช้เครื่องหมายแสดงการเชื่อมโยงหรือมิติอื่น ๆ
  - 7.4 ใช้รูปทรงเรขาคณิตแสดงอาณาเขตของคำที่มีลักษณะของคำใกล้เคียงกัน
  - 7.5 ใช้รูปภาพ 3 มิติเพื่อให้โดดเด่น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการระดมสมองและผังความคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ผสมผสานกันได้เป็นอย่างดีและสามารถจะนำมาใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. การระดมสมอง (brainstorming) เป็นเทคนิคที่สำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน ก่อนที่จะนำความคิดนั้นมาจัดระบบและเขียนสื่อออกมาในที่สุด การระดมสมองสามารถสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้เนื่องจาก

- 1.1 ในการแสดงความคิดเห็นจะไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินประเมินความคิดของผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี อันจะนำมาซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในที่สุด
- 1.2 เป็นการส่งเสริมและยอมรับการแสดงความคิดอย่างเสรี และแปลกใหม่อันจะนำมาซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.3 ยอมรับปริมาณและความหลากหลายของความคิด (ความคิดนอกเนกนัย)

1.4 การผสมผสาน ปรับแต่งแนวคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันย่อมได้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี และอาจจะเป็นบ่อเกิดของความคิดริเริ่มอื่น ๆ ขึ้นมาอีก

2. ผังความคิด (mindmapping) เป็นการจัดระบบความคิดอันแสดงให้เห็นถึงการจัดกลุ่มความคิด การเชื่อมโยง การเน้นความสำคัญ การให้น้ำหนัก การผูก การต่อความคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ ให้เข้ากันอย่างเป็นระเบียบ ก่อนที่จะสื่อออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียนต่อไป

5. การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.1 เกณฑ์การตรวจพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นทักษะที่ยุ่งยาก สลับซับซ้อน เพราะไม่เพียงแต่เป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรเช่นงานเขียนทั่ว ๆ ไปเท่านั้น แต่ความคิดที่จะถ่ายทอดออกมาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องเป็นความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย การตรวจให้คะแนนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องผ่านกระบวนการ ขั้นตอนที่เป็นระบบ มีเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้เพื่อให้การตรวจให้คะแนนมีความเป็นปรนัยมากขึ้น เยาวดี วิบูลย์ศรี(2540 : 250 – 255) ได้เสนอแนะถึงระบบมาตราของการให้คะแนนแบบสอบความเรียงว่า สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระบบใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ระบบมาตราอันตรภาคชั้น (Interval scale) เป็นระบบของการให้คะแนนที่กำหนดให้ช่วงของคะแนนแต่ละช่วงมีขนาดเท่ากัน ในระบบนี้ระยะห่างจากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งจะต้องเท่ากันตลอดในแต่ละสเกลผู้ตรวจให้คะแนนย่อมสามารถกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ และน้ำหนักของแต่ละเกณฑ์ขึ้นได้ตามความเหมาะสม ในการตรวจให้คะแนนจะต้องยึดกฎต่อไปนี้

1.1 การตรวจให้คะแนนจะต้องไม่ดูชื่อของผู้สอบ

1.2 อ่านคำตอบครั้งที่ 1 ให้คะแนนในเกณฑ์แต่ละข้อ เก็บคะแนนไว้เป็นความลับ แล้วสลับที่ต่าง ๆ ของคำตอบใหม่ทั้งหมด อ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่งหรือไม่ก็ให้ผู้ตรวจอีกคนหนึ่งตรวจให้คะแนน

ระบบการให้คะแนนแบบนี้เป็นระบบที่ยุ่งยากและใช้เวลานาน แต่เป็นระบบที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้องทำ ทั้งนี้เพราะเป็นการให้คะแนนอย่างเป็นระบบและมีแนวคำตอบแน่ชัด

2. ระบบมาตราจัดลำดับ (Ordinal scale) เป็นระบบการให้คะแนนที่ผู้ตรวจจะอ่านคำตอบของทุกคนผ่านไปหนึ่งเที่ยวก่อนเพื่อทราบ โครงสร้างโดยส่วนรวมของคำตอบ จาก

นั่นผู้ตรวจจะอ่านคำตอบของแต่ละคนอย่างละเอียดอีกครั้ง และจะจัดลำดับคุณภาพของคำตอบที่เห็นว่าดีที่สุด เรียงลงไปตามลำดับจนถึงคำตอบที่เห็นว่าใช้ไม่ได้มากที่สุด โดยพิจารณาถึงเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกเกณฑ์ไปพร้อม ๆ กัน คำตอบของผู้ตอบก็จะได้รับการเรียงลำดับคุณภาพ จากนั้นผู้ตรวจให้คะแนนก็จะอ่านพิจารณาอีกรอบและพยายามจัดลำดับที่แท้จริงที่ถูกต้องที่สุด หรือไม่ก็ให้ผู้ตรวจอีกคนหนึ่งช่วยตรวจให้คะแนน การตรวจและพิจารณาตัดสินให้คะแนนก็ต้องทำในลักษณะที่ไม่ดูชื่อของผู้ตอบ และไม่ทราบผลของการตรวจครั้งก่อน จากนั้นจะนำลำดับที่ทั้งสองครั้งมาหาค่าเฉลี่ย และเปลี่ยนลำดับที่ออกมาเป็นอันดับคะแนนตามความเหมาะสม

3. ระบบมาตราจัดประเภท (Nominal scale) เป็นระบบการให้คะแนนที่ผู้ตรวจสามารถที่จะใช้วิธีจำแนกคำตอบของผู้ตอบออกเป็นประเภทตามลำดับคุณภาพ เช่น แบ่งลำดับการให้คะแนนออกเป็น เกรด ก ข ค ง และ จ หรือจัดประเภทออกเป็น ดีมาก ดี ใช้ได้ พอใช้ และต้องปรับปรุง เป็นต้น โดยขั้นแรกผู้ตรวจจะใช้วิธีอ่านคำตอบของผู้ตอบทุกคนให้ตลอด แล้วจึงอ่านอีกครั้งเพื่อจัดประเภท โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นหลักในการพิจารณา รวมกันไปในคราวเดียว ระบบการให้คะแนนแบบนี้จะมีลักษณะไม่ต่างจากการเรียงอันดับมากนัก กล่าวคือ แทนที่จะเป็นการเรียงลำดับลงไปเรื่อย ๆ ในคำตอบของผู้สอบทุกคน กลับเรียงคำตอบของผู้สอบออกเป็นประเภท ตามที่ได้จัดหรือกำหนดไว้ก่อนแล้ว ในการตรวจก็อาจใช้ระบบคนเดียวตรวจจัดแยกประเภทแล้วพิจารณาตรวจใหม่อีกครั้งหนึ่ง หรือไม่ก็ให้คนสองคนตรวจพิจารณาจัดแยกประเภท จะต้องยึดเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการแบ่ง ไม่ใช่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าสอบด้วยกันว่าใครเก่ง อ่อน กว่าใคร

นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ระบบมาตราอันตรภาคชั้นเป็นระบบที่ต้องใช้เวลามากกว่า สองระบบหลัง แต่ก็ยังเป็นระบบที่เป็นปรนัยมากที่สุด รวมทั้งผู้ตรวจสามารถให้คะแนนได้อย่างมีความคงที่ในการตรวจมากที่สุดด้วย

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 223 – 224) กล่าวถึงเกณฑ์การตรวจพิจารณาเพื่อประเมินงานเขียนว่ามักจะประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ได้แก่ ศัพท์ โครงสร้าง
2. ความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา ได้แก่ ศัพท์ จำนวน วลีสื่อได้ถูกต้องเหมาะสม ชัดเจนและกระชับได้ใจความหรือไม่
3. มีจุดเน้นของความคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน
4. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและความสมดุลของการนำเสนอ
5. การใช้เทคนิควิธีการนำเสนอข้อมูลทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่เหมาะสม
6. การนำเข้าสู่เรื่องได้อย่างน่าสนใจ

7. การดำเนินเรื่องอย่างสัมพันธ์กัน
8. การสรุปและหมวดท้ายเรื่องให้เห็นประเด็นและมีความหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะการพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ 4 ประการคือ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึงความคิดที่ไม่ซ้ำแบบหรือมิได้ลอกเลียนผู้อื่นมา เป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงอย่างแยกคางด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาที่เป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจจะเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปีติยินดี ความพิศวง ความซาบซึ้ง ความอาลัย ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้
4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณ โทษของการกระทำบางอย่าง เป็นต้น

วรรณิ โสมประยูร (2524) กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง
  - 1.1 แนวคิดหรือแนวเรื่องมีความแปลกใหม่ ตรงจุดหมาย ชวนติดตาม
  - 1.2 การจัดระบบความคิดมีเอกภาพ มีความถูกต้อง มีสัมพันธ์ภาพเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม รู้จักเน้นความสำคัญและลำดับความคิดเป็นหมวด ๆ ตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
  - 1.3 สามารถอ้างเหตุผลได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกัน ไม่สรุปผิดหรืออ้างเหตุผลที่มีหลักฐานไม่เพียงพอ
  - 1.4 ลำดับความและขยายความได้ดี
  - 1.5 มีความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา
  - 2.1 ใช้ระดับภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะและลักษณะของเรื่อง

- 2.2 ใช้คำได้ตรงกับความหมาย เหมาะกับข้อความ กระชับรัดกุม เข้าใจง่าย สละสลวย ใช้คำได้หลากหลายถูกต้องตามความนิยม และระเบียบแบบแผน
  - 2.3 ประโยคสั้น กะทัดรัด เรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ
  - 2.4 ใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง
  - 2.5 ใช้สำนวนโวหาร สุภาพดี คำพังเพยได้ถูกต้อง สอดคล้องกับเรื่อง
3. รูปแบบ ใช้พิจารณาสำหรับการเขียนที่มีแบบแผนแน่นอน เช่น เรียงความ บทความ จดหมาย ย่อความ ฯลฯ
  4. กลไกประกอบการเขียน ได้แก่ ปลายมือ สะกดการ์นต์ ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

จะเห็นได้ว่าการตรวจพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้ตรวจจะต้องตั้งเกณฑ์การตรวจให้เหมาะสม เป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานเขียนแต่ละประเภท และเพื่อให้การตรวจให้คะแนนเป็นไปอย่างเที่ยงธรรมควรใช้ผู้ตรวจหลาย ๆ คน หรือถ้าคนเดียวก็ตรวจหลาย ๆ ครั้ง ดังกล่าวแล้วข้างต้น

5.2 การตรวจให้คะแนนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์

นอกจากการตั้งเกณฑ์ที่เหมาะสมในการตรวจพิจารณางานเขียนเชิงสร้างสรรค์ในข้อ 5.1 แล้ว การตรวจให้คะแนนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่า การเรียนและการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเกิดประสิทธิภาพหรือบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป การตรวจให้คะแนนงานเขียนนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดในการตรวจให้คะแนนแตกต่างกันไปดังนี้

คูเปอร์ (Cooper, 1977 : 7 – 8) เสนอแนวการตรวจให้คะแนนการเขียนซึ่งใช้การวิเคราะห์โดยการจัดอันดับคุณภาพในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของการเขียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสูง (high) กลุ่มกลาง (middle) และกลุ่มต่ำ (low) ดังนี้

	ต่ำ	กลาง	สูง
ลักษณะเด่นโดยทั่วไป (General merit)			
ความคิด (ideas)	2 – 4	6 – 8	10
การจัดระบบ/ การเรียบเรียง (Organization)	2 – 4	6 – 8	10
การใช้คำ (Wording)	1 – 2	3 – 4	5
อรรถรส (flavor)	1 – 2	3 – 4	5
กลไกทางภาษา (Mechanics)			
การใช้ภาษา (Usage)	1 – 2	3 – 4	5
เครื่องหมายวรรคตอน (Punctuation)	1 – 2	3 – 4	5
การสะกดคำ (Spelling)	1 – 2	3 – 4	5
ลายมือเขียน (Handwriting)	1 – 2	3 – 4	5
	รวม (Total)		

ฮีตัน (Heaton, 1990 : 108 – 111) ได้กล่าวถึงวิธีการตรวจให้คะแนนในการประเมินงานเขียนดังนี้

1. วิธีการนับคำผิด (The error – count method) ให้นับคำที่นักเรียนเขียนผิด โดยพิจารณาจากคำทั้งหมดที่ให้เขียน สิ่งสำคัญคือ ไม่ควรละเลยในส่วนของเนื้อหา การใช้ภาษา จุดมุ่งหมายในการเขียนมาประกอบการให้คะแนน
2. วิธีการวิเคราะห์ (The analytic method) วิธีนี้แยกรายละเอียดตามที่เราต้องการให้คะแนน คือ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ไวยากรณ์ คำศัพท์ เนื้อหา ตัวสะกด ในแต่ละหัวข้อให้คะแนน 5 คะแนนโดยมีรายละเอียดในการให้คะแนนดังนี้

2.1 ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) ใช้ภาษาในการเขียนสื่อความหมายได้ต่อเนื่อง เข้าใจง่าย ใช้ทั้งประโยคความซ้อน และประโยคความเดียว สมเหตุสมผลมากให้ 5 คะแนน
- 2) ใช้ภาษาในการเขียนสื่อความหมายมีข้อบกพร่องน้อยมาก ส่วนมากเข้าใจง่าย ใช้ประโยคซับซ้อนเล็กน้อย สมเหตุสมผลให้ 4 คะแนน

- 3) ใช้ภาษาในการเขียนสื่อความหมายได้พอสมควร ส่วน ใหญ่ใช้ประโยคความเดียว สมเหตุสมผลพอสมควร ให้ 3 คะแนน
- 3) ใช้ภาษาในการเขียนสื่อความหมายได้น้อย ใช้ประโยคสั้น ส่วนใหญ่ใช้ประโยคง่าย ๆ ใจความเดียว ให้ 2 คะแนน
- 4) ใช้ภาษาในการเขียนสื่อความหมายได้น้อยมาก อ่านแล้วจับใจความไม่ได้ ไม่น่าสนใจ ใช้ประโยคง่าย ๆ ทั้งหมด ใช้ประโยคสั้น ใช้คำว่า “และ” เป็นคำเชื่อมมากเกินไป ให้ 1 คะแนน

2.2 ไวยากรณ์ (Grammar) มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

- 1) การใช้ไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดในประโยคย่อย 1 - 2 ที่ให้ 5 คะแนน
- 2) การใช้ไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดในประโยคย่อย ทั้งคำบุพบท คำวิเศษณ์ 3 - 4 ที่ ให้ 4 คะแนน
- 3) การใช้ไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดในประโยคหลัก 1 - 2 ที่ แต่มีข้อผิดพลาดในที่ที่ไม่สำคัญเพียงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน
- 4) ใช้ไวยากรณ์ผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เข้าใจยาก มี ข้อบกพร่องในการผูกประโยค ให้ 2 คะแนน
- 5) การใช้ไวยากรณ์มีข้อผิดพลาดมาก ไม่สามารถผูกประโยคได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้

2.3 คำศัพท์ (Vocabulary) มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

- 1) มีความรู้ในการใช้คำศัพท์อย่างกว้างขวาง และถูกต้องเหมาะสม ให้ 5 คะแนน
- 2) มีการใช้คำศัพท์ใหม่ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คำตรงข้าม ให้ 4 คะแนน
- 3) ใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมบ้าง บางครั้งใช้คำศัพท์อยู่ในวงจำกัด ใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน ใช้คำพหูพจน์ซ้ำในบางครั้ง ให้ 3 คะแนน
- 4) ใช้คำศัพท์อยู่ในวงจำกัด บางครั้งใช้ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้อง และได้รับความเพียงเล็กน้อย ให้ 2 คะแนน
- 5) ใช้คำศัพท์อยู่ในวงจำกัดมาก ใช้คำพ้องได้ไม่เหมาะสม ไม่สามารถสื่อความได้ ให้ 1 คะแนน

2.4 การสะกดคำ (Spelling) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 1) การสะกดคำถูกต้อง ให้ 5 คะแนน
  - 2) การสะกดคำผิดพลาดเพียงเล็กน้อย ผิดเพียง 1-2 ที่ ให้ 4 คะแนน
  - 3) สะกดคำผิดพลาด 3-4 ที่ แต่ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน เข้าใจได้พอสมควร ให้ 3 คะแนน
  - 4) สะกดคำผิดพลาด 5-7 ที่ บางครั้งไม่สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจได้ ให้ 2 คะแนน
  - 5) สะกดคำผิดพลาดเกิน 8 ที่ขึ้นไป ไม่สามารถเข้าใจความหมาย สื่อความหมายยาก ให้ 1 คะแนน
3. วิธีการใช้ความรู้สึก (The impression method) วิธีการนี้ไม่เน้นรายละเอียดมากนัก จะดูเนื้อหารวม วิธีนี้ผู้ตรวจใช้ความรู้สึกส่วนตัว ซึ่งถือว่ามีความลำเอียง เพื่อให้เกิดความเที่ยงควรใช้ผู้ตรวจ 3 คน แล้วจึงนำผลการตรวจมาหาค่าเฉลี่ย สำหรับการนำไปใช้ในโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไปนั้น ใช้ผู้ตรวจเพียง 2 คนก็เพียงพอแล้ว

เวียร์ (Weir, 1993 : 160) ได้เสนอแนะถึงวิธีการตรวจให้คะแนนงานเขียนไว้ว่าควรพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ ความตรงประเด็นของเนื้อหา การเรียบเรียงข้อความ การเชื่อมโยงข้อความ การใช้คำศัพท์ ไวยากรณ์ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดคำ โดยเขากำหนดน้ำหนักคะแนนในแต่ละประเด็นเป็น 0 1 2 และ 3 ดังรายละเอียดดังนี้

1. ความตรงประเด็นของเนื้อหา (Relevance and adequacy of content)
  - 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง เนื้อหาของงานเขียนนั้นไม่สัมพันธ์กับหัวเรื่อง
  - 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง ไม่สามารถเขียนประเด็นที่สำคัญของเรื่องได้ ต้องเขียนอธิบายสิ่งหนึ่งสิ่งใดซ้ำ ๆ จึงจะสื่อความ
  - 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง เนื้อหาที่เขียนส่วนใหญ่ตรงประเด็น มีข้อผิดพลาดหรือความไม่สมบูรณ์ของข้อความบ้าง
  - 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง เขียนได้ตรงประเด็น สื่อความได้อย่างดี
2. การเรียบเรียงข้อความ (Compositional organization)
  - 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง ไม่สามารถเรียบเรียงข้อความให้เข้าใจและสื่อความได้

- 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง ยังไม่สามารถเรียบเรียงข้อความให้ผู้อ่านเข้าใจได้
  - 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง มีความสามารถในการเรียบเรียงเนื้อหาดี แต่ยังไม่สามารถเขียนให้ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญทั้งหมดได้
  - 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง เรียบเรียงเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เห็นความชัดเจนของข้อมูลในแต่ละส่วนย่อย และมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้เป็นอย่างดี
3. การเชื่อมโยงข้อความ (Cohesion)
- 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อความให้เป็นเรื่องราวเดียวกันได้ ยังเขียนแยกออกเป็นส่วน ๆ ทำให้ไม่สามารถจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้
  - 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง มีการเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละส่วนบ้าง แต่ยังไม่สามารถจะสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้
  - 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง มีการเชื่อมโยงได้ดีเกือบทุกส่วน ยังมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย
  - 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง สามารถเชื่อมโยงข้อความทุกส่วนได้เป็นอย่างดี และสื่อความหมายไปยังผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การใช้คำศัพท์ให้ตรงกับจุดหมาย (Adequacy of vocabulary for purpose)
- 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง ใช้คำศัพท์ยังไม่สื่อความหมาย ถึงแม้จะมีการสื่อความหมายในขั้นพื้นฐานบ้างก็ตาม
  - 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง ใช้คำศัพท์ยังไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ และพบการเขียนผิดบ่อย ๆ
  - 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง ใช้คำศัพท์บางคำยังไม่ถูกต้องเหมาะสม บางครั้งใช้คำที่มีความหมายกำกวม อ้อมค้อม
  - 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง ใช้คำศัพท์สื่อความหมายได้เป็นอย่างดี แทบจะไม่พบการใช้คำศัพท์ผิดพลาดเลย
5. ไวยากรณ์ (Grammar)
- 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง ใช้ไวยากรณ์แทบจะไม่ถูกต้องเลย
  - 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง ยังใช้ไวยากรณ์ผิดพลาดบ่อยครั้ง
  - 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง ใช้ไวยากรณ์ผิดบ้างในส่วนน้อย
  - 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง แทบจะไม่พบข้อผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์เลย

6. การใช้เครื่องหมายวรรคตอน (Punctuation)

- 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง ไม่มีการใช้เครื่องหมายวรรคตอน หรือใช้ไม่ถูกต้องเลย
- 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้องน้อยมาก
- 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง ใช้เครื่องหมายวรรคตอนผิดในบางส่วน
- 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง แทบจะไม่มีข้อผิดพลาดในการใช้เครื่องหมายวรรคตอน

7. การสะกดคำ (Spelling)

- 1) ให้ 0 คะแนน หมายถึง แทบจะไม่สามารถสะกดคำได้ถูกต้องเลย
- 2) ให้ 1 คะแนน หมายถึง มีการสะกดคำผิดบ่อยครั้ง
- 3) ให้ 2 คะแนน หมายถึง มีการสะกดคำผิดบ้างเล็กน้อย
- 4) ให้ 3 คะแนน หมายถึง แทบจะไม่มีการสะกดคำผิดเลย

กรมวิชาการ (2535 : 51) ได้เสนอแนะเกณฑ์การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าควรยึดหลักการตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ซึ่งดัดแปลงมาจากของ ทอร์เรนซ์ โดยในแต่ละกิจกรรมควรให้คะแนนใน 3 ด้าน คือ

1. การให้คะแนนความคล่องในการคิด พิจารณาจากคำตอบที่เป็นไปได้ตามเงื่อนไขของคำถาม โดยให้คะแนนคำตอบละ 1 คะแนน ตามปริมาณคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน
2. การให้คะแนนความยืดหยุ่นในการคิด พิจารณาจากคำตอบที่เป็นไปได้ ซึ่งจะจัดกลุ่มหรือประเภทของคำตอบของนักเรียนแต่ละคน ตามวิธีการคิดที่แตกต่างกันของสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้ โดยให้คะแนนคำตอบเป็นกลุ่มหรือประเภทละ 1 คะแนน
3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม พิจารณาจากความถี่ของคำตอบของนักเรียนทั้งหมดที่เป็นความคิดแปลกแตกต่างไปจากธรรมดาในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง คำตอบใดที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำกันมาก ๆ ก็ให้คะแนนน้อยหรือไม่ให้เลย ถ้าคำตอบยังซ้ำกับคนอื่นน้อยหรือไม่ซ้ำ

กับคนอื่นเลย ก็จะได้คะแนนมากขึ้น เกณฑ์การให้คะแนนยึดหลักดังนี้

คำตอบซ้ำ 12 % ขึ้นไป	ให้ 0 คะแนน
คำตอบซ้ำ 6 – 11%	ให้ 1 คะแนน
คำตอบซ้ำ 3 – 5 %	ให้ 2 คะแนน
คำตอบซ้ำ 2%	ให้ 3 คะแนน
คำตอบซ้ำกันไม่เกิน 1 %	ให้ 4 คะแนน

คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหาได้จากผลบวกของคะแนนทั้ง

3 ด้านดังกล่าว

จากเกณฑ์การตรวจพิจารณาและการตรวจให้คะแนนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าวมาข้างต้นนั้น นับว่าเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนมาก เพราะในการตรวจให้คะแนนงานเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นผู้ตรวจต้องมีเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาและการตรวจให้คะแนนที่เป็นระบบ มีความเป็นเหตุเป็นผล น่าเชื่อถือ และไม่มี ความลำเอียงในการตรวจให้คะแนน ทั้งนี้เพื่อให้คะแนนที่ออกมานั้นน่าเชื่อถือ บ่งบอกถึงศักยภาพของผู้เขียนที่แท้จริงได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศิริอร ไข่มุกพิรัตน์ (2527) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยมีการฝึกแบบระดมพลังสมอง และแบบฝึกกรายบุคคล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่มและกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มควบคุมจะใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยไม่มีการฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ส่วนกลุ่มทดลองอีก 2 กลุ่มจะมีการฝึกแบบระดมพลังสมองและฝึกกรายบุคคล ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มจะใช้แบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ชุดเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันและสูงกว่ากลุ่มควบคุม

สมประสงค์ ชัยโถม (2532) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีระดมสมองที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาแบบอนนัยของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์แบบการ

ระดมสมอง กลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาแบบอนกนัยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิรัตน์ กุ่มคำ (2534) ได้นำกลวิธีการระดมสมองมาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษา โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์อาศัยรูปภาพเป็นสื่อแบบ ก ของทอร์เรนซ์ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ในทุก ๆ ด้านหลังการเรียนศิลปะศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมองสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสอนศิลปะศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมองช่วยส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สูงขึ้นได้

เพลินใจ พุกขชาติรัตน์ (2535) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ม. 3 ผู้วิจัยได้แบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุมเรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์หลังการทดลองของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กนกวรรณ บางภิกพ (2537) ได้ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ด้วยการระดมสมองที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อันได้แก่ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยคัดเลือกเนื้อหาจากแผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เล่ม 1 และเล่ม 2 ซึ่งได้เนื้อหาที่สามารถนำมาปรับใช้กับการระดมสมองจำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลอง 1) ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2) พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่นและความคิดละเอียดลออของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ระดับ .05

วิไล ปฐมปัทมา (2539) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ที่มีต่อความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้าง

สรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบจินเนคติกส์สูงกว่าความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมาน ถาวรรัตนวิช (2541) ได้ศึกษาผลของการฝึกใช้เทคนิคผังความคิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยในระหว่างการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับการฝึกใช้เทคนิคผังความคิด ส่วนกลุ่มควบคุมทำกิจกรรมตามปกติ วัดความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองด้วยแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ และวัดความคิดสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์ของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมในแต่ละระดับของลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนความคิดสร้างสรรค์จากงานประดิษฐ์หลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ลู (Lou,1991) ได้นำเทคนิคระดมสมองมาใช้ในการสอนกระบวนการเขียนแก่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนต่ำ โดยเขาใช้บทเรียนสั้น ๆ สอนกระบวนการเขียนแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน เป็นนักเรียนชาย 8 คน และนักเรียนหญิง 6 คน บทเรียนสั้น ๆ นี้สร้างขึ้นโดยครูผู้สอนศิลปภาษาในห้องเรียนปกติโดยบทเรียนสั้น ๆ นั้นได้บูรณาการเข้ากับขั้นต่าง ๆ ของกระบวนการเขียนอันได้แก่ การระดมสมอง การวางแผน การร่าง การเขียน การนำเสนอผลงาน ผลการศึกษาปรากฏว่า การใช้บทเรียนขนาดย่อมนั้นสามารถเพิ่มระดับความสามารถในการเขียนของกลุ่มตัวอย่างได้

แอนดริว (Andrew, 1996) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเขียนเรื่องสั้น : การศึกษารายกรณี กับนักเรียนเกรด 12 จำนวน 2 คน ในโรงเรียนช่างศิลป์แห่งหนึ่ง ที่เรียนวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแห่งนี้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อม การจัดบรรยากาศในห้องเรียนนั้นส่งผลต่อการสร้างผลงานเขียนมากกว่ากระบวนการสอนของครูผู้สอน

เมรี่ (Mary, 1997) ได้นำวิธีการผังความคิด (Mind – mapping Approach) มาใช้ในการสอนวิชาเรขาคณิตแก่นักเรียนจำนวน 639 คน ซึ่งมีครูรับผิดชอบร่วมการสอนจำนวน 45 คน จากการศึกษาพบว่าวิธีการผังความคิดสามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจบท

เรียน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรขาคณิตได้ง่ายและดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า วิธีการผังความคิดนั้นมีคุณค่าต่อการเรียนรู้วิชาเรขาคณิตของนักเรียนมากกว่าวิธีการดั้งเดิมที่ครูเคยใช้อยู่

เซลมา (Selma, 1998) ได้ใช้การระดมสมองสอนชั้นการเตรียมเขียนแก่นักเรียนเกรดสาม ใช้เวลาในการศึกษา 12 วัน กลุ่มทดลองประกอบด้วยนักเรียนชาย หญิง อย่างละ 15 คน รวม 30 คนในกลุ่มนี้ได้รับการสอนโดยใช้ศิลปะการอธิบายโดยใช้ภาพประกอบ และการคิดออกเสียง (think- aloud) กลุ่มควบคุมประกอบด้วยนักเรียนชาย หญิงอย่างละ 15 คนเหมือนกันในกลุ่มควบคุมนี้ได้รับการสอนโดยใช้มาตรฐานกระบวนการเขียนที่ประกอบด้วย การระดมสมอง การเขียนแผนที่และแผนผังแสดงการคิดและการปะติดปะต่อของเรื่องสำหรับชั้นเตรียมเขียน ซึ่งทั้งสองกลุ่มได้รับบทเรียนสำหรับการฝึกเหมือน ๆ กัน โดยการกำหนดหัวข้อเรื่องสำหรับให้นักเรียนเขียน เช่น สุนัขที่หายไป (The lost dog) อัตตะชีวประวัติ (Autobiography) วันหยุดสุดสัปดาห์ (Holiday weekend) เมื่อนั้นโตขึ้น (When I grow up) เป็นต้น ข้อค้นพบจากการศึกษาปรากฏว่า เด็กผู้หญิงสามารถใช้เหตุผลในการเขียนได้ดีกว่าเด็กผู้ชาย ในขณะที่เด็กผู้ชายสามารถกระจายความคิดได้มากกว่า การศึกษายังพบอีกว่า กลุ่มทดลองสามารถใช้เหตุผลในการเขียนได้ดีกว่า ในขณะที่กลุ่มควบคุมสามารถกระจายและสร้างแนวคิดได้หลากหลายกว่า โดยสรุปข้อค้นพบจากการศึกษานี้มีความใกล้เคียงกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักเรียนสามารถใช้เหตุผลและกระจายความคิดได้อย่างหลากหลายสำหรับการเตรียมการเขียน

ไฮเล่ (Haile, 1998) ได้ศึกษาพฤติกรรมการจดบันทึกแบบผังความคิด (Mind – mapping) ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้เกี่ยวกับชีววิทยา และสรีระวิทยา ของกลุ่มพนักงาน เจ้าหน้าที่ในบริษัทเอกชนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมซึ่งใช้วิธีการจดบันทึกแบบเก่าที่เคยปฏิบัติมา (Traditional note – taking) กลุ่มทดลองใช้การจดบันทึกแบบผังความคิด (Mind mapping note – taking) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กลวิธีผังความคิดนั้น สามารถนำมาใช้กับผู้เรียนได้โดยไม่มีขอบเขต คือ ทุกคนสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการนี้ได้เหมือนกัน ไม่จำกัดว่าจะเป็นระดับใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการสอนเขียน โดยใช้เทคนิคระดมสมองและฝึกความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและตัวอย่างประชากร
3. การจัดทำแผนกิจกรรมและแผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้อย่างแท้จริง ตลอดจนเพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนของวิชาภาษาไทยและเนื้อหาวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและสร้างแผนการสอน
2. ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคระดมสมองและเทคนิคฝึกความคิดจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
3. ศึกษาหลักและกระบวนการสอนเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ศึกษาหลักการวัดและประเมินผลการเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเขียน

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งโรงเรียนวัดท่ายางมีลักษณะดังนี้

1. โรงเรียนเปิดสอนในระดับประถมศึกษาและก่อนประถมศึกษา โดยยึดแนวนโยบายและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. โรงเรียนดำเนินการในด้านต่าง ๆ ตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. โรงเรียนมีนโยบายที่มุ่งพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
4. โรงเรียนมุ่งส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์และอนุรักษ์การใช้ภาษาไทยตลอดจนศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน
5. โรงเรียนมุ่งส่งเสริมและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการสร้างความรู้ด้วยตนเองทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในทุกๆระดับชั้น

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 35 คน รวม 70 คน จากจำนวนทั้งหมด 3 ห้องเรียน รวม 105 คน เนื่องจากระบบการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาจะใช้เกณฑ์ผลระดับผลการเรียนในกลุ่มทักษะเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้ใช้ขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือก 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน
2. จับฉลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียนและกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มาทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างประชากร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N)	ระดับคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์		t
		$\bar{X}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	35	52.03	9.38	0.458*
กลุ่มควบคุม	35	50.76	13.05	

* $P < .05$ ($.05 t_{68} = 1.671$)

จากตารางที่ 1 แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การจัดทำแผนกิจกรรมและแผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนกิจกรรมสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนกิจกรรมสำหรับกลุ่มทดลอง เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการระดมสมองและการสร้างผังความคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการระดมสมองและการสร้างผังความคิด จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ
- 1.2 กำหนดเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนกิจกรรม โดยจะใช้เวลาในช่วงเวลา 1 สัปดาห์ ก่อนการดำเนินการทดลอง โดยจัดกิจกรรมตามแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นจำนวน 3 แผน และดำเนินการสอนครั้งละ 1 แผน โดยแต่ละแผนจะใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรม 1 คาบ คาบละ 50 นาที
- 1.3 สร้างแผนกิจกรรมจำนวน 3 แผน ซึ่งในแต่ละแผนจะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ อุปกรณ์ เนื้อหา ขั้นตอนการฝึกดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนกิจกรรมแต่ละแผน

แผนกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	จุดประสงค์
1	แนะนำการระดมสมอง	หลักและวิธีการระดมสมอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายหลักและวิธีการระดมสมองได้ 2. นักเรียนได้ฝึกการระดมสมอง 3. นักเรียนคิดแบบอเนกนัยได้ 4. นักเรียนผสมผสานและปรุงแต่งความคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุดได้
2	แนะนำผังความคิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลักษณะพื้นฐานของผังความคิด 2. ขั้นตอนการสร้างผังความคิด 3. การอ่านผังความคิด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะและขั้นตอนของการสร้างผังความคิดได้ 2. นักเรียนสร้างผังความคิดได้ 3. นักเรียนอ่านและอธิบายผังความคิดที่สร้างขึ้นได้ 4. นักเรียนขยายและแตกกระจายความคิดของตนเองให้กว้างขวางขึ้นได้ 5. นักเรียนจัดระบบและเชื่อมโยงความคิดของตนเองได้
3	ผสานการระดมสมองและผังความคิด	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักและวิธีการระดมสมอง 2. หลักและวิธีการสร้างผังความคิด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการระดมสมองและการสร้างผังความคิดมาใช้ร่วมกัน 2. นักเรียนระดมสมองและสร้างผังความคิดจากการระดมสมองได้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

แผน กิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหา	จุดประสงค์
			3. นักเรียนบอกประโยชน์ของการ ระดมสมองและการสร้างผังความคิด ได้ 4. นักเรียนคิดแบบอเนกนัยแล้วจัด ระบบเชื่อมโยงความคิดเพื่อสื่อ ความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้

1.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการนำแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาวิเคราะห์ในด้านเนื้อหาและจุดประสงค์ พิจารณาความตรงตามหลักและวิธีการระดมสมองและการสร้างผังความคิด และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพร้อมกับแผนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้จริงต่อไป

2. แผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลองตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในส่วนของวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับภาคการศึกษาต้น ทั้งในส่วนของจุดประสงค์ รายละเอียดของเนื้อหาและแนวการสอน

2.2 ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเขียนมาเรียงลำดับซึ่งได้ทั้งหมด 12 เรื่องคือ การเขียนนิทาน การเขียนบทละคร การเขียนแสดงความรู้สึก การเขียนจดหมายส่วนตัว การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล การเขียนบทความ การเขียนเรื่องสั้น การเขียนคำแนะนำสั่งสอน ตักเตือน การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนแนะนำบุคคล การเขียนเรียงความ

- 2.3 ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนจำนวน 12 แผน แผนละ 1 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่อง จะใช้เวลาในการสอน 2 คาบ โดยดำเนินการสอนสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ในแต่ละแผนการสอนจะประกอบด้วย เรื่อง สำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
- กิจกรรมการเรียนการสอนจะประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการเขียน

1.1 การทบทวนและสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

1.2 การให้แนวทางในการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นการระดมสมองและสร้างผังความคิด

ขั้นที่ 3 ขั้นการร่าง คือการนำข้อมูลที่ได้ในขั้นที่ 1 และ 2 มา เขียนเรียบเรียงให้สัมพันธ์ต่อเนื่อง และได้ใจความ

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข เป็นการอ่านทบทวน ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นการนำเสนอผลงาน เป็นการนำเสนอผลงานต่อบุคคล อื่น ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ

โดยแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
1	การเขียนแสดงความรู้สึก	1. นักเรียนอธิบายลักษณะ และหลักในการเขียนแสดงความรู้สึกได้ 2. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนแสดงความรู้สึกได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 3. เขียนแสดงความรู้สึกได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
2	การเขียนนิทาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ หลักการ และรูปแบบของการเขียนนิทานได้ 2. นักเรียนเลือกใช้ถ้อยคำในการเขียนได้ถูกต้อง ชัดเจนและสละสลวย 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนนิทานอย่างง่าย ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. เขียนนิทานอย่างง่าย ๆ ได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
3	การเขียนบทละคร	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ หลักการ และวิธีการของการเขียนบทละครสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้ 2. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนบทละครสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 3. นักเรียนบอกวิธีหรือหลักปฏิบัติในการเขียนบทละครสั้น ๆ เพื่อให้ที่น่าสนใจได้ 4. เขียนบทละครสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
4	การเขียนจดหมายส่วนตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนบอกลักษณะ หลักการ และรูปแบบของการเขียนจดหมายส่วนตัวโดยทั่วไปได้ 2. นักเรียนบอกรูปแบบการเขียนจดหมายส่วนตัวที่น่าสนใจ แปลกใหม่ และเป็นของตนเองได้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
		<ol style="list-style-type: none"> 3. นักเรียนบอกวัตถุประสงค์ของการเขียนจดหมายส่วนตัวได้ 4. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนจดหมายส่วนตัวได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 5. เขียนจดหมายส่วนตัวได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่มแปลกใหม่ เป็นตัวของตัวเองและสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
5	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบาย หลักการและวิธีการของการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติได้ 2. นักเรียนบอกลักษณะเด่นของการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. นักเรียนสามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในการเขียนเรื่องได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน สละสลวย 5. เขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่มแปลกใหม่ และเป็นตัวของตัวเอง
6	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนบอกความสำคัญ หลักการ วิธีการของการเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้ 2. นักเรียนอธิบายถึงความสำคัญของการเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
		<ol style="list-style-type: none"> 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. เขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
7	การเขียนเรื่องจากภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนบอก หลักการ และวิธีการของการเขียนเรื่องจากภาพได้ 2. นักเรียนบอกวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนของตนเองในการเขียนเรื่องจากภาพ ให้น่าสนใจได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. เขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ได้ที่น่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
8	การเขียนคำแนะนำ สั่งสอน คำตักเตือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ หลักการ และรูปแบบของการเขียนแสดงความรู้สึกได้ 2. นักเรียนบอกลักษณะเฉพาะของการเขียนเรื่องจากภาพได้ 3. นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของการเขียนคำแนะนำ คำสั่งสอน ตักเตือนได้ 4. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนคำแนะนำ สั่งสอน คำตักเตือนได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
		5. เขียนคำแนะนำสั่งสอน คำตักเตือนได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
9	การเขียนบทความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบาย หลักการ และรูปแบบของการเขียนบทความสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้ 2. นักเรียนบอกลักษณะเฉพาะของการเขียนบทความได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนบทความสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. เขียนบทความสั้น ๆ ง่าย ๆ จากข่าวที่กำหนดให้ได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
10	การเขียนเรื่องสั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ หลักการ และรูปแบบของการเขียนเรื่องสั้นอย่างง่าย ๆ ได้ 2. นักเรียนบอกความแตกต่างของการเขียนนิทานและการเขียนเรื่องสั้นได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนเรื่องสั้นอย่างง่าย ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. นักเรียนเขียนเรื่องสั้น ง่าย ๆ ได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แผนการสอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
11	การเขียนแนะนำบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบาย หลักการ วิธีการของการเขียนแนะนำบุคคลได้ 2. นักเรียนนำเสนอรูปแบบการเขียนแนะนำบุคคลที่เป็นของตนเองได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนแนะนำบุคคลได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. นักเรียนเขียนแนะนำบุคคลได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
12	การเขียนเรียงความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ หลักการ และรูปแบบของการเขียนเรียงความได้ 2. นักเรียนบอกความแตกต่างของการเขียนบทความและการเขียนเรียงความได้ 3. นักเรียนวางแผนสำหรับการเขียนเรียงความได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์ 4. เขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้ที่น่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง

2.4 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อ การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

- 2.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 1 แผนไปทดลองสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรแต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากร
- 2.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์ก่อนจะนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

3. แผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม ใช้แผนการสอนตามปกติจำนวน 12 แผน แผนละ 1 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องจะใช้เวลาในการสอนเท่ากับกลุ่มทดลอง ในแต่ละแผนการสอนจะประกอบด้วย เรื่อง สำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล กิจกรรมการเรียนการสอนจะประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการเขียน อาจประกอบด้วย

- (1) การศึกษารูปแบบและหลักเกณฑ์การเขียนในบทเรียน
- (2) การกำหนดหัวข้อที่จะเขียนแล้วหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน เช่น อ่านหนังสือ อภิปราย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
- (3) การวิเคราะห์เรื่องและกำหนดหัวข้อเรื่องย่อยที่จะเขียน
- (4) การลำดับหัวข้อเรื่องย่อยแล้วเขียนรายละเอียดของแต่ละหัวข้อเรื่องย่อยหรือการเขียนแผนภาพโครงเรื่องแล้วเขียนรายละเอียดของแต่ละหัวข้อ

ขั้นที่ 2 การยกร่างข้อเขียน เป็นการนำรายละเอียดจากขั้นที่ 1 มาเขียนเรียบเรียงเป็นเรื่องราว

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงแก้ไข เป็นการนำเรื่องที่เขียนมาอ่านให้เพื่อนฟังเพื่อติชม อภิปราย แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วปรับปรุงแก้ไขเรื่องให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 4 การเรียบเรียงและตรวจทาน เป็นการตรวจทานงานเขียน ปรับแก้ไขคำผิด สำนวนภาษา เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ให้ถูกต้อง

ขั้นที่ 5 การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์ อาจคัดลอกงานเขียนลงสมุด หรือทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก วาดภาพประกอบ จัดตกแต่งให้สวยงามแล้วเก็บไว้ในมุมแสดงผลงานหรือมุมอ่านหนังสือของห้องเรียน

3.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการสอนตามปกติ

- 3.1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในส่วนของวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งใน ส่วนของจุดประสงค์ รายละเอียดของเนื้อหา คู่มือและแนวการสอน
- 3.1.2 สร้างแผนการสอนจำนวน 12 แผน โดยมีเนื้อหาเดียวกับแผนการ สอนสำหรับกลุ่มทดลอง มีรายละเอียดในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 เนื้อหาและจุดประสงค์จำแนกตามแผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการ สอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
1	การเขียนแสดงความรู้สึก	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความหมาย ความสำคัญ ของการเขียนแสดงความรู้สึกได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการ เขียนแสดงความรู้สึกได้ 3. นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกของตนเอง ได้
2	การเขียนนิทาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ องค์ประกอบ และรูปแบบในการเขียนนิทานได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการ เขียนนิทานได้ 3. นักเรียนเขียนนิทาน สั้น ๆ ง่าย ๆ ได้
3	การเขียนบทละคร	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ ลักษณะ องค์ประกอบและรูปแบบในการเขียน บทละครอย่างง่าย ๆ ได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการ เขียนบทละครง่าย ๆ ได้ 3. นักเรียนเขียนบทละคร สั้น ๆ ง่าย ๆ ได้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แผนการสอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
4	การเขียนจดหมายส่วนตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ ลักษณะ องค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนจดหมายส่วนตัวได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนจดหมายส่วนตัวได้ 3. นักเรียนเขียนจดหมายส่วนตัวได้
5	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ ลักษณะ องค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมติได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมติได้ 3. นักเรียนเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมติได้
6	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ และลักษณะของการเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้ 3. นักเรียนเขียนเพื่ออธิบายเหตุผลได้
7	การเขียนเรื่องจากภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบาย ลักษณะ ของการเขียนเรื่องจากภาพได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนเรื่องจากภาพได้ 3. นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพที่กำหนดให้ได้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แผนการสอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
8	การเขียนคำแนะนำ สั่งสอน คำตักเตือน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ และลักษณะของการเขียนคำแนะนำสั่งสอน คำตักเตือน 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนการเขียนคำแนะนำสั่งสอน คำตักเตือน ได้ 3. นักเรียนเขียนคำแนะนำสั่งสอน คำตักเตือนได้
9	การเขียนบทความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะ องค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนบทความได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนบทความได้ 3. นักเรียนเขียนบทความสั้น ๆ ง่าย ๆ ได้
10	การเขียนเรื่องสั้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะองค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนเรื่องสั้นอย่างง่าย ๆ ได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนเรื่องสั้นอย่างง่าย ๆ ได้ 3. นักเรียนเขียนสั้นอย่างง่าย ๆ ได้
11	การเขียนแนะนำบุคคล	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายความสำคัญ ลักษณะของการเขียนแนะนำบุคคลได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนแนะนำบุคคลได้ 3. นักเรียนเขียนแนะนำบุคคลอื่นได้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แผนการสอน	เนื้อหา	จุดประสงค์
12	การเขียนเรียงความ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนอธิบายลักษณะองค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนเรียงความได้ 2. นักเรียนบอกหลักการ วิธีการในการเขียนเรียงความได้ 3. นักเรียนเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้

3.1.3 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ ความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์ก่อนจะนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และเนื้อหาวิชา ตลอดจนแนวการสอน คู่มือวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบการเขียน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากตำรา และเอกสาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.3 ศึกษาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนความเรียง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์ จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำ

มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

- 1.4 นำข้อมูลที่ศึกษาในข้อ 1.1 – 1.3 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างและกำหนดลักษณะของแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยแบบสอบชุดนี้มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน แบ่งข้อสอบเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อสอบอัตนัย เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนเขียนตอบ จำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเรื่องราวจากภาพ คำ และหัวข้อที่กำหนดให้ คะแนนเต็ม 50 คะแนน แบ่งเป็น 2 ข้อคือ

ข้อที่ 1 ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพและคำที่กำหนดให้
คะแนนเต็ม 25 คะแนน

ข้อที่ 2 ให้นักเรียนเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดให้
คะแนนเต็ม 25 คะแนน

- 1.5 การหาคุณภาพของแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีขั้นตอนดังนี้

1.5.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543 ซึ่งได้เรียนเนื้อหาในส่วนนี้ไปแล้ว หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้เท่ากับ .9135 หลังจากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

- 1.6 ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยได้ปรับมาจากเกณฑ์การตรวจให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของกรมวิชาการ (2535) เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนของเวียร์ (Weir,1993 : 160) และเกณฑ์การตรวจให้

คะแนนการประเมินงานเขียนของฮีตัน (Heaton, 1990 : 108 – 111) ซึ่ง
มีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิง
สร้างสรรค์

ตอนที่ 1

เนื้อหา	12	คะแนน
การใช้ภาษา	8	คะแนน
กลไกประกอบการเขียน	5	คะแนน
รวม	25	คะแนน

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

- เนื้อหา หมายถึง การแสดงแนวคิด เรื่องราวที่แปลกใหม่ มี
คุณค่า เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผล ตรงประเด็น มี
การลำดับเนื้อหา/เรื่องราวได้ต่อเนื่อง สอดคล้องเป็นหน่วยเดียว
กันอย่างมีเอกภาพ แบ่งออกเป็น

แนวคิดแปลกใหม่เป็นของตนเอง	2	คะแนน
เขียนได้ใจความ	2	คะแนน

 มีการลำดับเรื่องราว / เนื้อหาต่อเนื่องสอดคล้อง และสัมพันธ์กัน

	2	คะแนน
--	---	-------

 เนื้อหาที่มีความเป็นเอกภาพ

	2	คะแนน
--	---	-------

 มีความสมเหตุสมผล

	2	คะแนน
--	---	-------

 มีสาระประโยชน์

	2	คะแนน
--	---	-------
- การใช้ภาษา หมายถึง การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวน ได้อย่าง
หลากหลาย ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อ
ความและประโยคต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สื่อความหมายทำให้เกิด
ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี แบ่งออกเป็น

การเลือกใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวน ได้ถูกต้องตรงตาม ความหมาย	2	คะแนน
--	---	-------

 การเลือกใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวน ได้กะทัดรัด สละสลวย

	2	คะแนน
--	---	-------

 การเลือกใช้คำได้อ่างหลากหลาย

	2	คะแนน
--	---	-------

การเชื่อมโยงข้อความและประโยคได้ถูกต้อง เหมาะสม

2 คะแนน

3. กลไกประกอบการเขียน จะพิจารณาถึง การสะกดคำ การเว้นวรรคตอน ลายมือและความสะอาดเรียบร้อย แบ่งออกเป็น

การสะกดคำถูกต้อง	2	คะแนน
การเว้นวรรคตอนถูกต้อง	1	คะแนน
ลายมืออ่านง่าย	1	คะแนน
ความสะอาดเรียบร้อย	1	คะแนน

ตอนที่ 2

เนื้อเรื่อง	12	คะแนน
การเสนอเรื่อง	12	คะแนน
การใช้ภาษา	15	คะแนน
รูปแบบ	3	คะแนน
การปฏิบัติตามคำสั่ง	3	คะแนน

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

1. เนื้อเรื่อง หมายถึง การแสดงแนวคิด/แนวเรื่อง แปลกใหม่ น่าสนใจ แสดงความเป็นต้นคิด เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผล เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพ กำหนดชื่อเรื่องได้อย่างน่าสนใจ เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง แบ่งออกเป็น

1.1 แนวคิด/แนวเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
แนวคิด/แนวเรื่องแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร น่าสนใจมากให้

3 คะแนน

แนวคิด/แนวเรื่องไม่แปลกใหม่แต่น่าสนใจให้ 2 คะแนน

แนวคิด/แนวเรื่องไม่แปลกใหม่ไม่น่าสนใจ ให้ 1 คะแนน

1.2 ใจความ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เขียนได้ใจความมีความสมเหตุสมผลมากให้ 3 คะแนน

เขียนได้ใจความมีความสมเหตุสมผลพอสมควรให้ 2 คะแนน

เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผลบ้างบางตอน หรือไม่มี

เลยให้ 1 คะแนน

- 1.3 เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 เนื้อเรื่องมีความเป็นหน่วยเดียวกันอย่างมีเอกภาพ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยง กันเป็นอย่างดี ให้ 3 คะแนน
 เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์เชื่อมโยงกันพอสมควร ให้ 2 คะแนน
 เนื้อเรื่องยังไม่เป็นหน่วยเดียวกันอย่างมีเอกภาพและมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันยังไม่ชัดเจนให้ 1 คะแนน
- * 1.4 การกำหนดชื่อเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 กำหนดชื่อเรื่องได้น่าสนใจเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้ 3 คะแนน
 กำหนดชื่อเรื่องได้น่าสนใจเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่องพอสมควร ให้ 2 คะแนน
 กำหนดชื่อเรื่องได้แต่ยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่กำหนดชื่อเรื่องเลยให้ 1 คะแนน
2. การเสนอเรื่อง หมายถึง การลำดับเรื่องราวได้สอดคล้องต่อเนื่อง กันอย่างชัดเจน และสื่อความหมาย มีรูปแบบการนำเสนอที่แปลกใหม่ น่าสนใจ เน้นในแง่การวางโครงเรื่อง มีบทเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่องที่น่าสนใจชวนให้ติดตาม มีสาระประโยชน์ มีความยาวของเนื้อเรื่องตามที่กำหนด แบ่งออกเป็น
- 2.1 การลำดับเรื่องราว 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 ลำดับเรื่องราวได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่อง ให้ 3 คะแนน
 ลำดับเรื่องราวได้ไม่ต่อเนื่องบางตอน ให้ 2 คะแนน
 ลำดับเรื่องราวไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง ให้ 1 คะแนน
- 2.2 รูปแบบการนำเสนอ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง น่าสนใจชวนให้ติดตามให้ 3 คะแนน
 มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง น่าสนใจชวนให้ติดตาม บ้างบางตอนให้ 2 คะแนน
 มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง ไม่น่าสนใจ ไม่ชวนให้ติดตามให้ 1 คะแนน

- 2.3 ความยาวของเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 เนื้อเรื่องมีความยาวตามที่กำหนด หรือมากกว่า ให้ 3 คะแนน
 เนื้อเรื่องมีความยาวน้อยกว่าที่กำหนด แต่ใกล้เคียงกับที่กำหนด
 ให้ 2 คะแนน
 เนื้อเรื่องมีความยาวน้อยกว่าที่กำหนดมาก ให้ 1 คะแนน
- 2.4 สาระประโยชน์ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 ให้ความรู้ ข้อคิด และความเพลิดเพลินแก่จิตใจ ให้ 3 คะแนน
 ความรู้ หรือข้อคิดยังไม่ชัดเจน แต่ให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจให้
 2 คะแนน
 ความรู้ หรือ ข้อคิดยังไม่ชัดเจนหรือไม่มีเลย ให้ความ
 พึงพอใจน้อยให้ 1 คะแนน
3. การใช้ภาษา หมายถึง การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้อย่างถูกต้อง
 เหมาะสม กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจน ตรงตามความหมาย สื่อความ
 หมายถึงให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถเขียนสะกดคำได้
 อย่างถูกต้อง แบ่งออกเป็น
- 3.1 การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้
 คะแนนดังนี้
 ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด
 สละสลวย มีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 1-2
 จุดให้ 5 คะแนน
 ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด มีข้อ
 ผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 3-4 จุด ให้
 4 คะแนน
 ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้ถูกต้อง ตรงตามความหมายและ
 มีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 5-6 จุด
 ให้ 3 คะแนน
 ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมมีข้อผิดพลาด
 ในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 7-8 จุดให้ 2 คะแนน
 ยังใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม มีข้อ
 ผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนมากกว่า 8 จุดขึ้นไป ให้
 1 คะแนน

3.2 การเชื่อมโยงข้อความ 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่างๆ ให้ 5 คะแนน

มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่างๆ 1-2 จุด ให้ 4 คะแนน

มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่างๆ 3-4 จุด ให้ 3 คะแนน

มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่างๆ 5-6 จุด ให้ 2 คะแนน

มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่างๆ มากกว่า 6 จุดขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

3.3 การสะกดคำ 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

การสะกดถูกต้องทั้งหมดให้ 5 คะแนน

การสะกดคำผิดพลาด 1-2 จุด ให้ 4 คะแนน

การสะกดคำผิดพลาด 3-4 จุด ให้ 3 คะแนน

การสะกดคำผิดพลาด 5-7 จุด ให้ 2 คะแนน

การสะกดคำผิดพลาดเกิน 8 จุดขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

- ** 4. รูปแบบ หมายถึงการเขียนได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามรูปแบบ และองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
- เขียนได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามรูปแบบและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ให้ 3 คะแนน ผิดพลาดหนึ่งส่วนให้ 2 คะแนน ผิดพลาดมากหนึ่งส่วนให้ 1 คะแนน

- *** 5. การปฏิบัติตามคำสั่ง หมายถึง การนำคำและภาพที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องราวได้อย่างครบถ้วนตามจำนวนคำ และสอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
- นำคำที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องจำนวน 4-6 คำ ให้ 2 คะแนน
- นำคำที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องจำนวน 1-3 คำ ให้ 1 คะแนน
- ไม่ใช้คำที่กำหนดให้เลย ให้ 0 คะแนน

เขียนเรื่องได้สอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ให้ 1 คะแนน

เขียนเรื่องไม่สอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ให้ 1 คะแนน

หมายเหตุ

- *,** ใช้เฉพาะแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ข้อ 1
- ** ใช้เฉพาะแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตอนที่ 2 ข้อ 2

เพื่อให้คะแนนแบบสอบอัตโนมัติมีความเที่ยงตรง ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดวิธีปฏิบัติและการหาคุณภาพดังนี้

1. ทดลองใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่สร้างขึ้นในการตรวจให้คะแนนการทดลองใช้แบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543 ซึ่งได้เรียนเนื้อหาในส่วนนี้ไปแล้ว โดยผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจ และ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้ตรวจด้วย หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson) ทั้งนี้เพื่อหาความแม่นยำของเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่สร้างขึ้น และเพื่อให้การตรวจเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ 0.991
2. ในการตรวจคำตอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ตรวจจำนวน 2 คน คือ ผู้วิจัย และครูผู้สอนวิชาภาษาไทยของห้องที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นจึงนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยต่อไป
3. ผู้วิจัยกำหนดหลักเพื่อยึดถือเป็นข้อปฏิบัติในการตรวจให้คะแนนคำตอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองดังนี้
  - 3.1 การตรวจให้คะแนนจะต้องไม่ดูชื่อของผู้สอบ
  - 3.2 วิธีการคิดคะแนนแบบสอบ แบบสอบชุดนี้มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยแบ่งข้อสอบเป็น 2 ตอน ๆ ละ 50 คะแนนดังนี้
    - 3.2.1 ตอนที่ 1 มีข้อย่อยทั้งหมด 6 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนเต็ม 25 คะแนน รวมเป็น 150 คะแนน เพื่อให้ได้คะแนนเต็ม 50 คะแนนจึงหารด้วย 3

- 3.2.2 ตอนที่ 2 คะแนนเต็ม 50 คะแนน แบ่งข้อสอบเป็น 2 ข้อคือ ข้อที่ 1 คะแนนรวม 42 คะแนน เพื่อให้ได้คะแนนเต็ม 25 คะแนนจึงบวกด้วย 8 และหารด้วย 2 ข้อที่ 2 คะแนนรวม 39 คะแนน เพื่อให้ได้คะแนนเต็ม 25 คะแนนจึงบวกด้วย 11 และหารด้วย 2

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) โดยให้นักเรียนประมาณค่าน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด(5) มาก(4) ปานกลาง(3) น้อย(2) น้อยที่สุด(1) จำนวน 16 ข้อ และเป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจำนวน 4 ข้อ โดยมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 กำหนดจุดประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด และ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด

2.2.2 กำหนดประเด็นหลักของเนื้อหาเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- (1) ความรู้สึกรัก ความสนใจ และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- (2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน
- (3) ความรู้ ความสามารถ ในการวางแผนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- (4) ข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
- (5) การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน

2.2.3 กำหนดข้อคำถามเป็น 20 ข้อ โดยให้น้ำหนักแต่ละประเด็นหลัก ดังนี้

- (1) ความรู้สึก ความสนใจ และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ
- (2) ความรู้ ความสามารถในการวางแผนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 ข้อ
- (3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน จำนวน 5 ข้อ
- (4) ข้อบกพร่องและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 3 ข้อ
- (5) การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน จำนวน 2 ข้อ

2.2.4 กำหนดรูปแบบของคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 16 ข้อ และแบบคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

2.2.5 กำหนดเกณฑ์การประเมินแบบสอบถาม ที่เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.50	อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.51 ขึ้นไป	อยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ

2.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเขียนบันทึกเกี่ยวกับการเรียนรู้และประสบการณ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของตนเอง โดยกำหนดประเด็นให้เขียนเป็นประเด็นเกี่ยวกับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด แบบบันทึกดังกล่าวมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

- 1 ศึกษาจุดมุ่งหมายหลักและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเทคนิคระดมสมอง และผังความคิดตลอดจนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2. สร้างแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนตามขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบบันทึก เพื่อให้ให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้ของตนเองหลังจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด
  - 2.2 กำหนดประเด็นหลักสำหรับให้นักเรียนเขียนบันทึกเป็น 8 ประเด็นคือ
    - 2.2.1 ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน
    - 2.2.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
    - 2.2.3 การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม
    - 2.2.4 การแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย การอภิปราย และการยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น
    - 2.2.5 การจัดระบบความคิดของตนเอง/กลุ่ม ก่อนการเขียน
    - 2.2.6 การนำความรู้ ประสบการณ์เดิม ตลอดจนความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเอง/กลุ่ม
    - 2.2.7 การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
    - 2.2.8 พัฒนาการทางการเขียนของตนเอง
  - 2.3 กำหนดข้อคำถามเป็น 11 ข้อดังนี้
    - 2.3.1 เป็นคำถามแบบกำหนดคำตอบให้ (check list) และเป็นคำถามปลายเปิด (Open end) ในข้อเดียวกัน จำนวน 8 ข้อ
    - 2.3.2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open end) จำนวน 3 ข้อ
3. นำแบบบันทึกการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบพร้อมกันแผนการสอน
4. ปรับปรุงแก้ไข ตามที่ได้รับข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการเรียน (Pre-Test) เพื่อทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยนำแผนกิจกรรมสำหรับเตรียมความพร้อมในการระดมสมองและการสร้างผังความคิดไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนดำเนินการทดลองจำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เวลาช่วงหนึ่งสัปดาห์ก่อนดำเนินการทดลอง
4. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนการเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนตามปกติ
5. ในระหว่างการดำเนินการสอน ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองเขียนแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนทุก ๆ 4 คาบ (2 แผน) เป็นเวลา 12 สัปดาห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสรุปผลการวิจัย
6. หลังจากสอนครบ 12 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้กลุ่มตัวอย่างทำหลังการเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ชุดเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียน
7. ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน
8. ผู้วิจัยนำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (t-test) แล้วนำเสนอในรูปตาราง
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนสอนที่เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์และนำเสนอในรูปการบรรยาย
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) หรือค่ามัธยฐานเลขคณิต

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$$\bar{x} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียน}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

2. ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบของผู้ตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

3. การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

$$S.D = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

4. การทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{N_1 S_1^2 + N_2 S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \times \frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}}$$

$$\bar{X}_1 = \text{ค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง}$$

$$\bar{X}_2 = \text{ค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุม}$$

$$N_1 = \text{จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง}$$

$$\begin{aligned}
 N_2 &= \text{จำนวนนักเรียนกลุ่มควบคุม} \\
 s_1^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนกลุ่ม} \\
 &\quad \text{ทดลอง} \\
 s_2^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนกลุ่ม} \\
 &\quad \text{ควบคุม}
 \end{aligned}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

5. การหาความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{s_2^2} \right]$$

k = จำนวนข้อสอบ

s_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

(ประคอง กรรณสูต,2542)

6. การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ตรวจโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
โพรดักโมเมนต์ (Pearson product moment correlation coefficient)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

x = คะแนนที่ให้โดยผู้ตรวจคนที่ 1

y = คะแนนที่ให้โดยผู้ตรวจคนที่ 2

n = จำนวนนักเรียน

(ประคอง กรรณสูต,2542)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้นได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะนำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดกับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ ก่อนและหลังการเรียนแสดงให้เห็นจากตารางดังนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N)	ระดับคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์		t
		$\bar{X}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	35	52.03	9.38	0.458*
กลุ่มควบคุม	35	50.76	13.05	

* $P < .05$ ($.05 t_{68} = 1.671$)

จากตารางที่ 5 แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (N)	ระดับคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์		t
		$\bar{X}$	S.D.	
กลุ่มทดลอง	35	70.26	9.27	3.718*
กลุ่มควบคุม	35	60.11	12.94	

*P < .05 (.05 $t_{68} = 1.671$)

จากตารางที่ 6 แสดงว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ส่วนที่เป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งจะแสดงให้เห็นจากตารางดังนี้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.63	0.49	มากที่สุด
2. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและหลากหลายก่อนที่จะเขียน	4.51	0.56	มากที่สุด
3. นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมกลุ่ม	4.43	0.60	มาก
4. นักเรียนสามารถวางแผนในการเขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น	4.23	0.73	มาก
5. นักเรียนสามารถจัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน	4.57	0.65	มากที่สุด
6. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน	4.37	0.73	มาก
7. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูและเพื่อน ๆ	4.46	0.61	มาก
8. นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเขียน	4.37	0.69	มาก
9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	4.91	0.37	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถดึงความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ประกอบการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนได้อย่างเต็มที่	4.80	0.40	มากที่สุด
11. นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกและมีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับการเขียน	4.66	0.48	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดกว้างขวาง	4.80	0.40	มากที่สุด
13. นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าที่จะเขียนให้ผู้อื่นอ่าน	4.63	0.55	มากที่สุด
14. นักเรียนมีความภูมิใจในงานเขียนของตนเอง	4.80	0.53	มากที่สุด
15. บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน มีความเป็นอิสระในการคิดและการเขียน	4.74	0.44	มากที่สุด
16. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น	4.77	0.49	มากที่สุด
รวม	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่ักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดยกเว้นข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 ที่นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 2 ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ด้านปัญหาที่นักเรียนพบจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 57.14 บอกว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และนักเรียนบางคนได้ระบุปัญหาที่พบในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะนำเสนอเป็นรายข้อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. ในระยะต้น ๆ ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการสร้างผังความคิดนัก จึงทำให้สร้างผังความคิดออกมาได้ไม่ดี (7)
2. มีนักเรียนบางคนชอบเล่นและคุยเสียงดัง รบกวนสมาธิของคนอื่นในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน (7)
3. สถานที่ (ห้องเรียน) คับแคบ (5)
4. ลายมือที่เขียนยังไม่ดี ไม่น่าสนใจ งานเขียนที่ออกมาอ่านยาก (4)
5. ในการทำกิจกรรมกลุ่มบางครั้งเพื่อน ๆ ยังไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของตน (3)
6. บางคนยังยึดติดว่าการระดมสมองและสร้างผังความคิดนั้นจะใช้ได้กับการเรียนรายวิชาภาษาไทยเท่านั้น (2)
7. ในบางครั้งการเตรียมอุปกรณ์ยังไม่พร้อม (2)

ด้านสิ่งที่นักเรียนคิดว่ายังเป็นข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 68.57 เห็นว่าไม่มีข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนบางคนได้ระบุถึงข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะนำเสนอเป็นรายข้อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. ครูใจดี ไม่ลงโทษนักเรียนทำให้นักเรียนบางคนไม่สนใจในการเรียน (8)
2. ในบางครั้งครูพูดเสียงเบาไป (2)
3. อุปกรณ์การเรียนของนักเรียนยังไม่พร้อมในบางครั้ง (2)

ด้านข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 54.26 ไม่มีข้อเสนอแนะและเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีอยู่แล้ว ส่วนข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะนำเสนอเป็นรายข้อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. อยากให้มีการร้องเพลงและการเล่นเกมมกๆ (12)
2. อยากให้มีเวลาในการฝึกมากกว่านี้ (5)
3. อยากให้มีการค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออื่น ๆ (3)
4. อยากให้มีการบ้านบ้าง (3)
5. อยากให้ทำงานกลุ่มมากกว่างานเดี่ยว (2)

ด้านประโยชน์ที่นักเรียนได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. สามารถคิดและเขียนได้ดีขึ้น (16)
2. นำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การวางแผนจ่ายเงิน การซื้อของ ฯลฯ (16)
3. นำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ (12)
4. มีความสามารถในการเขียนเรียบเรียงได้ดีขึ้น (9)
5. รู้จักการเขียนชนิดต่าง ๆ (6)
6. นำไปแนะนำและถ่ายทอดให้บุคคลอื่น ๆ (6)
7. มีความคิดหลากหลายและกว้างขวางขึ้น
8. มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเขียนมากขึ้น (3)
9. สามารถนำไปใช้ในการทำข้อสอบได้ (3)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน แสดงให้เห็นจากตารางและรายละเอียดดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน

ครั้งที่	การเขียนเรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง								รวม	
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การเขียนแสดงความรู้สึก										
	การเขียนบทละคร	13	37.14	14	40	8	22.86	-	-	35	100
2	การเขียนนิทาน										
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	6	17.14	18	51.43	11	31.43	-	-	35	100
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ										
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	8	22.86	20	57.14	7	20	-	-	35	100
4	การเขียนเรื่องจากภาพ										
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	4	11.3	25	71.43	5	14.29	1	2.86	35	100
5	การเขียนแนะนำบุคคล										
	การเขียนเรียงความ	7	20	22	62.86	6	17.14	-	-	35	100
6	การเขียนเรื่องสั้น										
	การเขียนบทความ	14	40	15	42.86	6	17.14	-	-	35	100
	สรุป		24.76		54.29		20.48		0.48	35	100

จากตารางที่ 8 พบว่านักเรียนร้อยละ 54.29 มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับมาก มีเพียงร้อยละ 0.48 ที่มีความสนใจและความกระตือรือร้นอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. สนใจและตั้งใจฟังครูสอน (32)
2. ไม่เล่นไม่ส่งเสียงดังขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน (18)
3. ให้ความร่วมมือกับครูและเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ (15)
4. รับผิดชอบและทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างเต็มความสามารถและรวดเร็วทันเวลาทุกครั้ง (15)
5. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีสมาธิ (15)
6. ช่วยเพื่อน ๆ ปฏิบัติงานกลุ่มอย่างเต็มที่ (13)
7. อธิบายและแนะนำในส่วนของเพื่อนยังไม่เข้าใจ (8)
8. รอครูเข้าสอนอย่างใจจดใจจ่อ (5)
9. เมื่อมีข้อสงสัย หรือไม่เข้าใจจะถามครูทันที (5)
10. ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพิ่มเติม (3)
11. เข้าเรียนตรงเวลาทุกครั้ง (3)

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง								รวม	
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การเขียนแสดงความรู้สึก										
	การเขียนบทละคร	14	40	16	45.71	5	14.29	-	-	35	100
2	การเขียนนิทาน										
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	8	22.86	22	62.86	5	14.29	-	-	35	100
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ										
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	12	34.29	17	48.57	5	14.29	1	2.86	35	100
4	การเขียนเรื่องจากภาพ										
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	5	14.29	23	65.71	7	20	1	2.86	35	100
5	การเขียนแนะนำบุคคล										
	การเขียนเรียงความ	2	5.71	27	77.14	5	14.29	1	2.86	35	100
6	การเขียนเรื่องสั้น										
	การเขียนบทความ	7	20	20	57.14	8	22.86	-	-	35	100
	สรุป		22.86		59.52		16.17		0.95	35	100

จากตารางที่ 9 พบว่านักเรียนร้อยละ 22.86 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 59.52 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 16.67 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 0.95 ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. การทำกิจกรรมร่วมกับครูและเพื่อน ๆ ด้วยความตั้งใจและเต็มความสามารถ (18)
2. การร่วมมือกันในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย (17)
3. การร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของครู (15)
4. การนำเสนอผลงานของตนเองและของกลุ่ม (13)
5. การตกแต่งผลงานของตนเองและของกลุ่ม (13)
6. การเขียนเรียงเรียงเรื่องราวที่ได้รับมอบหมาย (11)
7. การระดมสมองและสร้างผังความคิดของกลุ่ม/ตนเอง (11)
8. การปรับปรุงแก้ไขงานเขียนของตนเอง / กลุ่ม (10)

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน

ครั้งที่	การเรียนรู้เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง										รวม		
		ร่วมมือดีมาก		ร่วมมือดี		ร่วมมือปานกลาง		ร่วมมือน้อย		ร่วมมือน้อยที่สุด		N = 35		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	การเขียนแสดงความรู้สึก													
	การเขียนบทละคร	15	42.86	13	37.14	7	20	-	-	35	100			
2	การเขียนนิทาน													
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	6	17.14	24	68.57	5	14.29	-	-	35	100			
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ													
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	10	28.57	18	51.43	5	14.29	2	5.71	-	35	100		
4	การเขียนเรื่องจากภาพ													
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	6	17.14	18	51.43	8	22.86	3	8.57	-	35	100		
5	การเขียนแนะนำบุคคล													
	การเขียนเรียงความ	3	8.57	27	77.14	4	11.43	1	2.86	-	35	100		
6	การเขียนเรื่องสั้น													
	การเขียนบทความ	7	20	19	54.29	8	22.86	1	2.86	-	35	100		
	สรุป		22.38		56.67		17.62		3.33		35		100	

จากตารางที่ 10 พบว่านักเรียนร้อยละ 22.38 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ คีมาก ร้อยละ 56.67 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี ร้อยละ 17.62 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนร้อยละ 3.33 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มกับเพื่อนน้อย ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. ร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถจนเสร็จทุกครั้ง (18)
2. เสนอแนะความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่ม (15)
3. แบ่งงานกันทำอย่างทั่วถึง ตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง (12)
4. รับฟังเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม (11)
5. ร่วมกันระดมสมองตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย และร่วมกันคัดเลือกความคิดที่ดีที่สุด (10)
6. สามีคคีและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (10)
7. ร่วมกันคิดและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (5)
8. ดึงความรู้และประสบการณ์ของตนมาใช้ในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่ (5)

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง										รวม	
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		N = 35	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การเขียนแสดงความรู้สึกร การเขียนบทละคร	7	20	14	40	13	37.14	1	2.86	-	-	35	100
2	การเขียนนิทาน การเขียนจดหมายส่วนตัว	5	14.29	17	48.57	10	28.57	2	5.71	-	-	35	100
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	4	11.43	19	54.29	10	28.57	2	5.71	-	-	35	100
4	การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	5	14.29	16	45.71	8	22.86	4	11.43	2	5.71	35	100
5	การเขียนแนะนำบุคคล การเขียนเรียงความ	4	11.43	23	65.71	8	22.86	-	-	-	-	35	100
6	การเขียนเรื่องสั้น การเขียนบทความ	5	14.29	20	57.14	8	22.86	2	5.71	-	-	35	100
	สรุป		14.33		51.90		27.14		5.24		1.43	35	100

จากตารางที่ 11 พบว่านักเรียนร้อยละ 14.33 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 51.90 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 27.14 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนร้อยละ 5.24 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับน้อย และนักเรียนร้อยละ 1.43 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. กล้านำความคิดเห็นของตนเองมาใช้ประโยชน์และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของตน เพื่อปรับปรุงงาน (16)
2. ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย (13)
3. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ไม่คัดค้านโดยทันทีทันใด (11)
4. ทำความเข้าใจ พิจารณาเหตุผล ในความคิดของบุคคลอื่นอย่างไม่ลำเอียง (8)
5. แสดงความคิดเห็นตามหลักการที่ถูกต้องที่ครูสอน (7)
6. นำความคิดของบุคคลอื่นมาเพิ่มเติม ผสมผสานกับความคิดของตนเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด (5)
7. นำความคิดเห็นของบุคคลอื่นมาปรับปรุงข้อบกพร่องของตน (3)
8. พยายามแสดงความคิดเห็นที่แปลก แตกต่างจากบุคคลอื่น (2)

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียน

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง					รวม					
		จัดระบบดีมาก		จัดระบบดี		จัดระบบพอสมควร		จัดระบบน้อย		ไม่ได้จัดระบบ		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	การเขียนแสดงความรู้สึก											
	การเขียนบทละคร	6	17.14	12	34.29	17	48.57	-	-	35	100	
2	การเขียนนิทาน											
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	4	11.43	21	60	9	25.71	1	2.86	35	100	
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ											
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	6	17.14	20	57.14	9	25.71	-	-	35	100	
4	การเขียนเรื่องจากภาพ											
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	5	14.29	25	71.43	5	14.29	1	2.86	35	100	
5	การเขียนแนะนำบุคคล											
	การเขียนเรียงความ	6	17.14	22	62.86	7	20	-	-	35	100	
6	การเขียนเรื่องสั้น											
	การเขียนบทความ	5	14.29	21	60	7	20	2	5.71	35	100	
	สรุป		15.24		57.62		25.71		1.43		35	100

จากตารางที่ 12 พบว่านักเรียนร้อยละ 15.24 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนร้อยละ 57.62 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนอยู่ในระดับดี นักเรียนร้อยละ 25.71 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนพอสมควร นักเรียนร้อยละ 1.43 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนเขียนน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุงการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการจัดระบบความคิดของตนเองก่อนเขียน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ ดังนี้

1. คิด พิจารณา แล้วร่างลงบนกระดาษ อ่านทบทวนแล้วปรับปรุงแก้ไข (18)
2. คิดอย่างหลากหลาย สร้างผังความคิด ร่างลงบนกระดาษ แล้วจึงจะเขียนฉบับจริง (15)
3. คิดอย่างหลากหลายแล้วนำความคิดที่ได้มาพิจารณาว่าความคิดใดดีที่สุด (11)
4. ทบทวนความรู้ อ่านเนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ แล้วจัดระบบความคิดโดยการสร้างผังความคิด และนำไปเขียนเรียบเรียง (8)
5. จัดระบบความคิดว่าจะทำอะไรก่อนหลัง โดยสร้างผังความคิดและแตกความคิดที่แปลกใหม่ลงไปในผังความคิด (5)
6. รวบรวมสมาธิ สร้างความเข้าใจกับงานที่จะทำก่อนลงมือทำ (3)

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนเขียน

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง								รวม			
		จัดระบบดีมาก		จัดระบบดี		จัดระบบพอสมควร		จัดระบบน้อย		ไม่ได้จัดระบบ			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1	การเขียนแสดงความรู้สึก												
	การเขียนบทละคร	4	11.43	19	54.29	10	28.56	2	5.71	-		35	100
2	การเขียนนิทาน												
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	6	17.14	20	57.14	9	25.71	-		-		35	100
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ												
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	9	25.71	16	45.71	8	22.86	-		-		35	100
4	การเขียนเรื่องจากภาพ												
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	5	14.29	24	68.57	5	14.29	1	2.86	-		35	100
5	การเขียนแนะนำบุคคล												
	การเขียนเรียงความ	7	20	19	54.29	8	22.86	1	2.86	-		35	100
6	การเขียนเรื่องสั้น												
	การเขียนบทความ	7	20	19	54.29	9	25.71	-		-		35	100
	สรุป												
			18.10		55.72		23.33		2.86			35	100

จากตารางที่ 13 พบว่านักเรียนร้อยละ 18.10 ได้ร่วมกันจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียนอย่างดีมาก นักเรียนร้อยละ 55.72 ได้ร่วมกันจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียนอยู่ในระดับดี นักเรียนร้อยละ 23.33 ได้จัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียนพอสมควร และมีเพียงร้อยละ 2.86 ได้จัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนเขียนน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุงการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนเขียน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. ช่วยกันออกความคิดให้ได้มากที่สุด แล้วยนำมาจัดระบบโดยสร้างผังความคิด ก่อนนำมาเขียนเรียบเรียง (21)
2. ร่วมกันสร้างผังความคิดของกลุ่ม (19)
3. ร่วมกันคิดและหาคำตอบให้ได้มากที่สุด นำความคิดมาผสมผสานกัน แล้วช่วยกันเลือกความคิดที่ดีที่สุดเขียนลงบนกระดาษ (18)
4. ร่วมมือกันคิดโดยเขียนลงในผังความคิด แล้วจึงนำมาร่าง ก่อนที่จะเขียนเรียบเรียงฉบับจริง (15)
5. ทบทวนความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนก่อน แล้วจึงช่วยกันคิดวางโครงร่าง (12)
6. แบ่งหน้าที่ภายในกลุ่ม (12)
7. คิด พิจารณา ทำความเข้าใจกับคำถามและงานที่จะทำ (8)

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเอง

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง						รวม				
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1	การเขียนแสดงความรู้สึก											
	การเขียนบทละคร	6	17.14	19	54.29	10	28.57	-	-	35	100	
2	การเขียนนิทาน											
	การเขียนจดหมายส่วนตัว	5	14.29	17	48.57	11	31.43	2	5.71	35	100	
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ											
	การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	8	22.86	17	48.57	9	25.71	1	2.86	35	100	
4	การเขียนเรื่องจากภาพ											
	การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	7	20	15	42.86	13	37.14	-	-	35	100	
5	การเขียนแนะนำบุคคล											
	การเขียนเรียงความ	3	8.57	20	57.14	12	34.29	-	-	35	100	
6	การเขียนเรื่องสั้น											
	การเขียนบทความ	6	17.14	21	60	8	22.86	-	-	35	100	
	สรุป		16.67		51.91		30		1.43		35	100

จากตารางที่ 14 พบว่านักเรียนร้อยละ 16.67 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเองมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 51.91 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเองมาก นักเรียนร้อยละ 30 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนในระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 1.43 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนในระดับน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการนำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของตนเอง ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. นำความรู้จากการเรียนวิชาภาษาไทยทักษะอื่น ๆ มาใช้ในทักษะการเขียน (11)
2. นำความรู้เกี่ยวกับการวางแผนก่อนทำงานมาใช้ในการวางแผนก่อนที่จะเขียน (5)
3. นำสิ่งที่เคยรู้ เคยเขียนมาก่อน มาเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น (4)
4. การเขียนของจดหมายโดยใช้วิธีการวัดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (3)
5. นำความรู้เรื่องวันสำคัญจากการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมาใช้ในการเขียนเรียงความ (3)
6. นำความรู้เรื่องพระคุณของแม่มาใช้ในการเขียนเรียงความ (3)
7. นำความรู้เกี่ยวกับการเขียนจดหมายส่วนตัวมาเพิ่มความคิดใหม่ ๆ เข้าไป (1)
8. นำความรู้เรื่องคุณธรรมด้านต่าง ๆ จากการเรียนวิชาจริยศาสตร์มาใช้ในการเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมุติ (1)
9. นำประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่านนิทาน การฟังนิทาน มาใช้ในการเขียนนิทาน (1)
10. นำเนื้อหาบางส่วน (ชีวิตของลิง) จากวิชาวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเขียนเรื่อง (1)

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านด้านการนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของกลุ่ม

ครั้งที่ บันทึก	การเรียนรู้ เรื่อง	การเรียนรู้ของตนเอง								รวม	
		มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	การเขียนแสดงความรู้สึกร การเขียนบทละคร	4	11.43	19	54.29	12	34.29	-	-	35	100
2	การเขียนนิทาน การเขียนจดหมายส่วนตัว	4	11.43	18	51.43	12	34.29	2	5.71	35	100
3	การเขียนเรื่องเพื่อแสดงบทบาทสมมติ การเขียนเพื่ออธิบายเหตุผล	5	14.29	21	60	9	25.71	-	-	35	100
4	การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนคำแนะนำสั่งสอนคำตักเตือน	6	17.14	17	48.57	9	25.71	3	8.57	35	100
5	การเขียนแนะนำบุคคล การเขียนเรียงความ	5	14.29	18	51.43	12	34.29	-	-	35	100
6	การเขียนเรื่องสั้น การเขียนบทความ	3	8.57	20	57.14	10	28.57	2	5.71	35	100
	สรุป		12.86		53.81		30.48		3.33	35	100

จากตารางที่ 15 พบว่านักเรียนร้อยละ 12.86 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 53.81 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 30.48 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มในระดับปานกลาง นักเรียนร้อยละ 3.33 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเกี่ยวกับการนำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่ม ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

1. นำความรู้เกี่ยวกับการวาดภาพ การวาดภาพ การระบายสี การตกแต่งจากวิชาศิลปะมาใช้ในการตกแต่งงานเขียน (7)
2. นำความรู้เกี่ยวกับการเขียนในชั้น ป.1 – 4 มาเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น (5)
3. นึกถึงประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน (3)
4. นำความรู้ในเรื่องการทำงานกลุ่มมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (3)
5. นำความรู้เกี่ยวกับการวัดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มาใช้ในการวัดเส้นตีบรรทัด การกะประมาณ ในการวาดภาพตกแต่งงานเขียน (2)
5. นำความคิดใหม่ ๆ จากการเขียนจดหมายส่วนตัวมาเขียนเป็นนิทาน (2)
6. สำนวนที่ว่า “คิดหลายหัว ดีกว่าหัวเดียว” มาเป็นแนวทางปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม (2)
7. นำความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ใกล้เคียง กับเรื่องที่จะเขียนมาใช้ เช่นเนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ในวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยมาใช้ในการเขียนเรียงความ (2)
8. นำนิทานที่เคยอ่านมาดัดแปลงเขียนเป็นเรื่องสั้น (1)
9. นำความรู้เรื่องวันสำคัญ ข่าวดูและเหตุการณ์มาใช้ในการเขียนเรียงความและเขียนบทความ (1)
10. นำความรู้ในการวางแผนก่อนการทำงานมาใช้ (1)

นอกจากนี้นักเรียนยังได้บันทึกเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน ตลอดจนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามลำดับความถี่ดังนี้

การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน เช่น

1. นำไปใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน (18)
2. นำไปใช้ในการวางแผนการใช้ชีวิตในสังคม เช่น การวางแผนในการคบเพื่อน (13)
3. นำไปใช้ในการวางแผนการใช้จ่ายเงิน (13)
4. นำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (11)
5. นำไปใช้ในการวางแผนการเรียน (11)
6. นำไปใช้ในการจดบันทึกเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและการจดบันทึกในการเรียนวิชาต่าง ๆ (9)
7. นำไปใช้ในการคิดเพื่อทำข้อสอบวิชาต่าง ๆ (8)
8. นำไปใช้ในการวางแผนทำการบ้าน (5)
9. นำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ เช่นการท่องคำศัพท์ในวิชาภาษาอังกฤษ การทำงานกลุ่มในวิชาสังคม (5)
10. นำไปใช้ในการอธิบายสาเหตุของการคิดและการกระทำของตน (4)
11. นำความรู้เรื่องการเขียนจดหมายส่วนตัวไปใช้ในการเขียนจดหมายถึงเพื่อน (3)
12. นำไปใช้ในการอ่านหนังสือเพื่อทบทวนบทเรียน (3)
13. นำไปใช้ในการพัฒนาความคิด ฟังคิด วางแผนการคิดในเรื่องต่าง ๆ (3)
14. นำไปใช้ในการคิดหาคำตอบในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (2)
15. นำไปใช้ในการนำเสนอผลงาน (2)

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองที่เพิ่มขึ้น เช่น

1. มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนชนิดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น (18)
2. เขียนเรื่องได้ต่อเนื่อง ชัดเจนและลำดับเรื่องราวได้ดีขึ้น (17)
3. สามารถเขียนได้ในปริมาณที่มากขึ้น (13)
4. สามารถคิดวางแผนในการเขียนได้มาก และรวดเร็วขึ้น (12)

5. มีความคิดใหม่ ๆ และสามารถแตกความคิดในการเขียนได้เพิ่มขึ้น (11)
6. เขียนได้สื่อความหมายและเข้าใจง่ายขึ้น (11)
7. มีเทคนิคในการเขียนที่น่าสนใจมากขึ้น (10)
8. สามารถใช้ภาษาในการเขียนได้ถูกต้องและหลากหลายมากขึ้น (7)
9. สามารถเชื่อมโยงความคิดของตนเองในงานเขียนได้ดีขึ้น (7)
10. มีข้อผิดพลาดในการเขียนน้อยลง เช่น การสะกดคำ การเรียบเรียง การลำดับเรื่องราว การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน (5)
11. สามารถคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนได้ไม่ซ้ำกับผู้อื่น มีความคิดแปลกใหม่ เป็นของตนเอง (5)
12. สามารถแสดงเหตุผลในการเขียนแต่ละครั้งได้ดีขึ้น (3)
13. รู้จักหลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ดีขึ้น (3)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิด ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” มีสาระสำคัญดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมุติฐานการวิจัย

หลังการทดลองคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดจะสูงกว่าคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดท่ายาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2544 จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คนและกลุ่มควบคุมจำนวน 35 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็นแผนการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดจำนวน 12 แผน ซึ่งได้รับการตรวจพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และผู้วิจัยนำไปทดลองใช้จำนวน 1 แผน กับนักเรียนในระดับเดียวกันที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 35 คน เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความสอดคล้องของระยะเวลา เนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งได้รับการตรวจพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านและผู้วิจัยได้นำแบบสอบดังกล่าวไปทดลองใช้กับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 20 คน ซึ่งได้เรียนเนื้อหาในส่วนนี้ไปแล้ว หลังจากนั้นนำผลที่ได้มาคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้เท่ากับ 0.9135

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งได้รับการตรวจสอบพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างครบถ้วน

3.3 แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้รับการตรวจสอบพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านพร้อมกับแผนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม (Pre – test)
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที
3. ระหว่างดำเนินการสอนผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองเขียนบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนตามแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุก ๆ 4 คาบ (2 แผน)
4. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Post – test)
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าที (T-test)
2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นแบบประมาณค่า (Rating – scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดวิเคราะห์และนำเสนอในรูปการบรรยาย

3. แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางและการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองปรากฏว่า

1. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนมีดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 ที่ความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อจัดลำดับคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ

- 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 4.91$)
- 2) นักเรียนมีความภูมิใจในงานเขียนของตนเอง ($\bar{x} = 4.80$)
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดกว้างขวาง ($\bar{x} = 4.80$)
- 4) นักเรียนสามารถดึงความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ประกอบการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนได้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 4.80$)
- 5) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{x} = 4.77$)

และระดับคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 ลำดับคือ

- 1) นักเรียนสามารถวางแผนในการเขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น ($\bar{x} = 4.23$)
- 2) นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.37$)
- 3) นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมกลุ่ม ($\bar{x} = 4.43$)

2.2) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่นักเรียนพบจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 57.14 บอกว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และนักเรียนบางคนได้ระบุปัญหาที่พบระหว่างปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ลำดับ ได้แก่

- 1) ในระยะแรก ๆ ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับผังความคิดนักจึงทำให้การสร้างผังความคิดออกมาไม่ดี (7)
- 2) ในการทำกิจกรรมกลุ่ม บางครั้งเพื่อน ๆ จะไม่ยอมรับความคิดเห็นของตน (3)
- 3) การเตรียมอุปกรณ์การเรียนยังไม่พร้อมในบางครั้ง (2)

2.3) ความคิดเห็นของนักเรียนด้านข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ 54.26 ไม่มีข้อเสนอแนะและเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนี้ดีอยู่แล้ว ส่วนนักเรียนบางคนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ลำดับแรก คือ

- 1) อยากให้มีการร้องเพลงและการเล่นเกมมาก ๆ (12)
- 2) อยากให้มีเวลาในการฝึกมากกว่านี้ (5)
- 3) อยากให้มีการค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออื่น ๆ (3)

2.4) ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ลำดับแรก คือ

- 1) สามารถคิดและเขียนได้ดีขึ้น (16)
- 2) นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น การวางแผนการจ่ายเงิน การซื้อของ (16)
- 3) นำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ (12)
- 4) มีความสามารถในการเขียนเรียงเรียงได้ดีขึ้น (9)

3. ข้อมูลจากการบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน โดยภาพรวมแล้วนักเรียนร้อยละ 54.29 มีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่ในระดับมาก มีเพียงร้อยละ 0.48 ที่มีความสนใจและความกระตือรือร้นอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน 3 ลำดับแรก คือ

1. สนใจและตั้งใจฟังครูสอน (32)
2. ไม่เล่นไม่ส่งเสียงดังขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน (18)

3. รับผิดชอบและทำงานที่ครูมอบหมายให้อย่างเต็มความสามารถ และรวดเร็วทันเวลาทุกครั้ง (15)

4. ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีสมาธิ (15)

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่านักเรียนร้อยละ 22.86 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 59.52 มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และมีเพียงร้อยละ 0.95 ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 3 ลำดับแรก คือ

1. การทำกิจกรรมร่วมกับครูและเพื่อน ๆ ด้วยความตั้งใจและเต็มความสามารถ (18)
2. การระดมสมองและสร้างผังความคิดของกลุ่ม/ตนเอง (15)
3. การร่วมมือกันในการทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย (13)

3.3 ด้านการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน พบว่านักเรียนร้อยละ 22.38 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ ค่อนข้างมาก ร้อยละ 56.67 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี และนักเรียนร้อยละ 3.33 ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มกับเพื่อนน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ 3 ลำดับแรก คือ

1. ร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถจนเสร็จทุกครั้ง (18)
2. เสนอแนะความคิดเห็นของตนเองต่อกลุ่ม (15)
3. แบ่งงานกันทำอย่างทั่วถึง ตั้งใจและกระตือรือร้นในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง (12)

3.4 ด้านการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น พบว่านักเรียนร้อยละ 14.33 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 51.90 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อยู่ในระดับมาก และนักเรียนเพียงร้อยละ 1.43 ได้ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 3 ลำดับแรก คือ

1. กล้านำความคิดเห็นของตนเองมาใช้ประโยชน์และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของตนเองเพื่อปรับปรุงงาน (16)
2. ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย (13)
3. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ไม่คัดค้านโดยทันทีทันใด (11)

3.5 ด้านการจัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียน พบว่านักเรียนร้อยละ 15.24 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนอยู่ในระดับดีมาก นักเรียนร้อยละ 57.62 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนอยู่ในระดับดี มีนักเรียนเพียงร้อยละ 1.43 ได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนเขียนน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการจัดระบบความคิดของตนเองก่อนเขียน 3 ลำดับแรก คือ

1. คิด พิจารณา แล้วร่างลงบนกระดาษ อ่านทบทวนแล้วปรับปรุงแก้ไข (18)
2. คิดอย่างหลากหลาย สร้างผังความคิด ร่างลงบนกระดาษ แล้วจึงจะเขียนฉบับจริง (15)
3. คิดอย่างหลากหลายแล้วนำความคิดที่ได้มาพิจารณาว่าความคิดใดดีที่สุด (11)

3.6 ด้านการจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียน พบว่านักเรียนร้อยละ 18.10 ได้ร่วมกันจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียนอย่างดีมาก นักเรียนร้อยละ 55.72 ได้ร่วมกันจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียนอยู่ในระดับดี และมีเพียงร้อยละ 2.86 ได้จัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนเขียนน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการจัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนเขียน 3 ลำดับแรก คือ

1. ช่วยกันออกความคิดให้ได้มากที่สุด แล้วนำมาจัดระบบโดยสร้างผังความคิด ก่อนนำมาเขียนเรียงเรียง (21)
2. ร่วมกันสร้างผังความคิดของกลุ่ม (19)
3. ร่วมกันคิดและหาคำตอบให้ได้มากที่สุด นำความคิดมาผสมผสานกัน แล้วช่วยกันเลือกความคิดที่ดีที่สุดเขียนลงบนกระดาษ (18)

3.7 ด้านการนำความรู้ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาต่าง ๆ มาใช้งานเขียนของตน พบว่านักเรียนร้อยละ 16.67 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเองมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 51.91 ได้นำความรู้

ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนมาก มีเพียงร้อยละ 1.43 ได้นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนในระดับน้อย ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการนำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของตนเอง 3 ลำดับแรก คือ

1. นำความรู้จากการเรียนวิชาภาษาไทยทักษะอื่น ๆ มาใช้ในทักษะการเขียน (11)
2. นำสิ่งที่เคยรู้ เคยเขียนมาก่อน มาเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น (4)
3. การเขียนของจดหมายโดยใช้วิธีการวัดจากการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (3)

3.8 ด้านความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่ม พบว่านักเรียนร้อยละ 12.86 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มมากที่สุด นักเรียนร้อยละ 53.81 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มในระดับมาก นักเรียนร้อยละ 3.33 นำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่มน้อย

ทั้งนี้ นักเรียนได้ระบุการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองเกี่ยวกับการนำความรู้ ประสบการณ์เดิม และความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในงานเขียนของกลุ่ม 3 ลำดับแรก คือ

1. นำความรู้เกี่ยวกับการวาดภาพ การระบายสี การ ตกแต่งจากวิชาศิลปะมาใช้ในการตกแต่งงานเขียน (7)
2. นำความรู้เกี่ยวกับการเขียนในชั้น ป.1 – 4 มาเขียนเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น (5)
3. นึกถึงประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน (3)
4. นำความรู้ในเรื่องการทำงานกลุ่มมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม (3)

นอกจากนี้ นักเรียนยังได้บันทึกเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน ตลอดจนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองที่เพิ่มขึ้น 3 ลำดับแรก คือ

การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน เช่น

1. นำไปใช้ในการวางแผนเกี่ยวกับการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน (18)

2. นำไปใช้ในการวางแผนการใช้ชีวิตในสังคม เช่น การวางแผนในการคบเพื่อน (13)
3. นำไปใช้ในการวางแผนการใช้จ่ายเงิน (13)
4. นำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน (11)
5. นำไปใช้ในการวางแผนการเรียน (11)

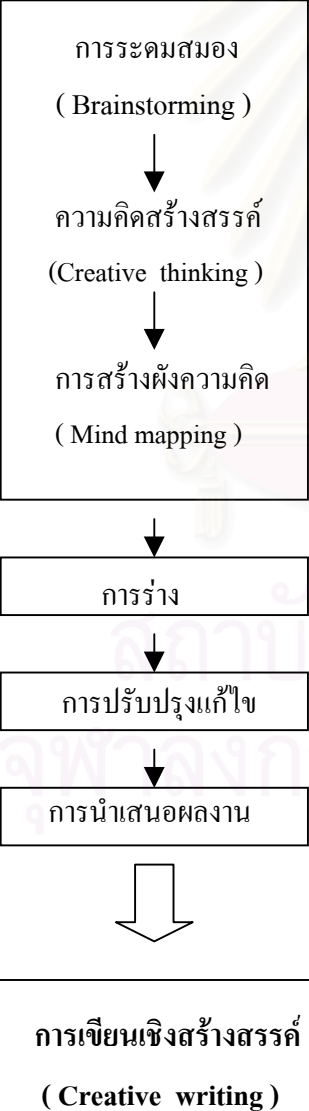
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองที่เพิ่มขึ้น 5 ลำดับแรกคือ

1. มีความรู้เกี่ยวกับการเขียนชนิดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น (18)
2. เขียนเรื่องได้ต่อเนื่อง ชัดเจนและลำดับเรื่องราวได้ดีขึ้น (17)
3. สามารถเขียนได้ในปริมาณที่มากขึ้น (13)
4. สามารถคิดวางแผนในการเขียนได้มาก และรวดเร็วขึ้น (12)
5. มีความคิดใหม่ ๆ และสามารถแตกความคิดในการเขียนได้เพิ่มขึ้น (11)
6. เขียนได้สื่อความหมายและเข้าใจง่ายขึ้น (11)

อภิปรายผลการวิจัย

หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดนั้นมีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น ตรงตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า หลังการทดลองจะแนบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดสูงกว่าจะแนบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบต่าง ๆ อันเป็นผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะสรุปให้เห็นถึงภาพรวมและข้อแตกต่างในแต่ละองค์ประกอบทั้งในส่วนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังรายละเอียดในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 สรุปภาพรวมและข้อแตกต่างของแต่ละองค์ประกอบซึ่งเป็นผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลายตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ ได้ปฏิบัติ และเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้</p>	<p>ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</p> <p>นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้น ซึ่งขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวสามารถสรุปให้เห็นถึงภาพรวมในการฝึกปฏิบัติและการเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้</p>
 <pre> graph TD A[การระดมสมอง (Brainstorming)] --> B[ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)] B --> C[การสร้างผังความคิด (Mind mapping)] C --> D[การร่าง] D --> E[การปรับปรุงแก้ไข] E --> F[การนำเสนอผลงาน] F --> G[การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative writing)] </pre>	 <pre> graph TD A[การศึกษาค้นคว้า การสนทนา การอ่าน การบรรยาย การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น] --> B[ความรู้ ความเข้าใจ ความคิดที่จะเขียน] B --> C[การร่างข้อเขียน] C --> D[การปรับปรุงแก้ไข] D --> E[การเรียบเรียงและตรวจทาน] E --> F[การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์] F --> G[การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative writing)] </pre>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>จากการได้ฝึกปฏิบัติและได้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนข้างต้นนี้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดอย่างอิสระเสรีตามหลักของการระดมสมอง ซึ่งความคิดที่ได้ในขั้นตอนนี้ เป็นความคิดที่หลากหลาย แปลกใหม่ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง เมื่อนักเรียนได้นำความคิดต่างๆ เหล่านี้มาจัดระบบ สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในรูปของผังความคิดก็ยิ่งเสริมให้ความคิดนั้นเป็นระบบเป็นระเบียบมีความสัมพันธ์กันและง่ายต่อการเขียนเรียบเรียงเพื่อถ่ายทอดความคิดดังกล่าว การได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดและได้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ต่อเนื่อง และส่งเสริมซึ่งกันและกันเช่นนี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูง</p>	<p>จากขั้นตอนการฝึกปฏิบัติและการเกิดการเรียนรู้ของนักเรียนข้างต้น จะเห็นได้ว่านักเรียนไม่ได้ฝึกการคิดอย่างอิสระเสรีตามหลักของการระดมสมอง และไม่ได้นำข้อมูลและความคิดของตนเองมาจัดระบบ สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในรูปของผังความคิด การเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิดดังกล่าวจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะความคิดไม่มีการจัดระบบให้เห็นถึงความสำคัญและความสัมพันธ์เชื่อมโยง จึงเขียนสื่อออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ยาก</p>
<p><u>บรรยากาศในการเรียนการสอน</u></p> <p>การนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่ตึงเครียด เพราะครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดและความสามารถอย่างเต็มที่ เป็นบรรยากาศของการเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย นักเรียนสนุกสนาน มีความเป็นอิสระในการคิดและการเขียน ซึ่งจากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับคะแนนกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า</p>	<p><u>บรรยากาศในการเรียนการสอน</u></p> <p>ถึงแม้ว่าครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดและความสามารถในการเขียนอย่างเต็มที่แต่นักเรียนไม่ได้รับการฝึกให้คิดอย่างเป็นระบบ และไม่มีแนวทางในการคิดที่เหมาะสมที่เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ประกอบกับบรรยากาศการเรียนการสอนในลักษณะเดิมๆ กล่าวคือ ครูใช้วิธีการบรรยาย การอธิบาย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนการให้</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>ระดับคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียน 4.91 เห็นว่าครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ และคะแนนเฉลี่ย 4.74 เห็นว่าบรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน มีความเป็นอิสระในการคิดและการเขียน</p> <p>บรรยากาศการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว ย่อมมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533) ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านบรรยากาศของการเรียนการสอนที่ว่า การจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนนั้นครูจะต้องไม่ทำให้บรรยากาศในการเรียนเคร่งเครียดเกินไป ควรให้มีความสนุกสนานในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ</p> <p>บันลือ พฤษะวัน (2533) ที่กล่าวถึงแนวทางและข้อเสนอแนะในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า ต้องให้อิสระกับผู้เรียนในการคิด และจะต้องใช้การยืดหยุ่น ลดระเบียบเวลาหรือรูปแบบที่มักเคยกำหนดให้น้อยลง ควรให้อิสระแก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และนำความคิดดังกล่าวมาเขียนถ่ายทอดต่อไป</p>	<p>นักเรียนศึกษาค้นคว้า การอ่านทำความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการในลักษณะนี้อาจจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และไม่รู้สึกรสนุกสนานกับการคิดและการเขียน ตลอดจนอาจจะทำให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจที่อยากจะเขียนและอยากจะเรียนรู้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p><u>ความอิสระเสรีในการเลือกเรื่องที่จะเขียน</u></p> <p>นักเรียนมีอิสระเสรีในการเลือกเรื่องที่จะเขียนได้ตามความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์เดิมของตนเอง นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูใช้วิธีกระตุ้น เร้า ให้นักเรียนเกิดความอยากและกระตือรือร้นที่จะเขียน ทำให้นักเรียนสามารถเขียนถ่ายทอดแนวคิดของตนได้ในปริมาณที่มากและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วรณี โสมประยูร (2539) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกเขียนโดยทั่วไปควรเป็นเรื่องที่นักเรียนมีประสบการณ์มาก่อนจึงจะเขียนได้ดี และ ประภาศรี สีหอำไพ (2537) ที่กล่าวว่า วิธีที่จะก่อให้เกิดการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ควรเริ่มต้นเขียนจากเรื่องที่ตนสนใจเพราะจะเขียนได้ง่าย และวิธีเขียนที่ง่ายที่สุดคือ เขียนจากสิ่งที่เห็นด้วยตา ได้ยินได้ฟังด้วยตนเอง ได้สัมผัส ได้ชิมรส ได้ดมกลิ่นหรือเขียนจากประสบการณ์ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2533) ที่ให้แนวทางในการสอนเขียนสร้างสรรค์ว่า ควรเริ่มเขียนจากสิ่งที่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งนับว่าเป็นจุดที่สำคัญอย่างยิ่งในการเริ่มต้นสอนการเขียนสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยเร้า</p>	<p><u>การกำหนดชื่อเรื่องและหัวข้อให้นักเรียนเขียน</u></p> <p>การที่ครูกำหนดหัวข้อและชื่อเรื่องให้นักเรียนเขียนบางครั้งชื่อเรื่องและหัวข้อที่กำหนดให้นั้นอาจจะไม่สัมพันธ์ สอดคล้องกับความสนใจและประสบการณ์ของนักเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนไม่สนใจและไม่มีประสบการณ์มาก่อนทำให้ไม่มีข้อมูลและรูปภาพไม่ออกจึงเป็นเหตุให้นักเรียนไม่เกิดความกระตือรือร้นที่จะเขียน ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดแนวคิดของตนออกมาได้ นอกจากนี้การให้นักเรียนเขียนในสิ่งที่ไกลตัวและไม่มีประสบการณ์มาก่อนจะทำให้นักเรียนรู้สึกเครียด และไม่สบายใจที่จะเขียนอีกด้วย</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>ความสนใจของเด็กให้อายากเขียน อายากเล่า ในสิ่งที่เขามีประสบการณ์อยู่ด้วยตัวของเขาเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะเขียนงานต่าง ๆ อย่างสบายใจ</p>	
<p><u>การเสริมแรงจากการตรวจงานของครู</u></p>	<p><u>การตรวจงานตามปกติ</u></p>
<p>ในระหว่างการทดลองนักเรียนได้รับกำลังใจและการเสริมแรงจากการตรวจงานของครูทุกครั้ง โดยครูจะไม่ขีดถูกหรือผิด หรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในงานเขียนของนักเรียนแต่จะเขียนติชมด้วยถ้อยคำที่เสริมแรงในทางบวกซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีกำลังใจและอยากที่จะเขียน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกชื่นชม ซาบซึ้งและภูมิใจในงานเขียนของตน ซึ่งจากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า คะแนนเฉลี่ย 4.80 นักเรียนมีความภูมิใจในงานเขียนของตน และคะแนนเฉลี่ย 4.63 นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าที่จะเขียนให้ผู้อื่นอ่าน ความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าทำดังกล่าวเป็นหนทางหนึ่งในการพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นในตัวของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารี พันธุ์มณี (2541) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกชื่นชม ซาบซึ้ง และภาคภูมิใจ เชื่อมั่น ศรัทธาในตนเอง และในงานของตนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการคิดสร้างสรรค์</p>	<p>ครูใช้วิธีการตรวจงานตามปกติ คือ ทำเครื่องหมายถูกและผิด พร้อมทั้งเขียนคะแนนหรือให้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่นรูปดาว ลงในผลงานของนักเรียน การใช้วิธีการนี้ของครูในบางครั้งจะทำให้ให้นักเรียนที่ทำผิดเกิดความรู้สึกว่าผิดมากยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีข้อบกพร่อง อาจทำให้นักเรียนเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าที่จะคิด ไม่กล้าที่จะเขียน ไม่เกิดความศรัทธาและชื่นชมในความสามารถและผลงานของตนเอง ซึ่งนอกจากจะเป็นเครื่องปิดกั้นการเกิดความคิดสร้างสรรค์แล้วยังอาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่มีแรงจูงใจที่จะผลิตงานเขียนของตนเองในครั้งต่อ ๆ ไปด้วย</p>

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดนั้นมีผลทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นและมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ดังนั้นการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเหมาะสมยิ่ง

ข้อสังเกตจากการทดลอง

จากการทดลองสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะนำเสนอเป็นรายชื่อตามประเด็นที่ค้นพบทั้งในส่วนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังนี้

1. การเขียนสะกดคำ การใช้เครื่องหมาย การเว้นวรรคตอน ในการเขียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่านักเรียนหลายคนยังเขียนสะกดคำ ใช้เครื่องหมาย และเว้นวรรคตอนยังไม่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะเป็นคำศัพท์ พื้น ๆ และง่าย ๆ เมื่อเทียบกับระดับชั้นของนักเรียนก็ตาม แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีคำศัพท์สะสมไว้น้อย และไม่ได้รับการปูพื้นฐานทางด้านนี้อย่างเพียงพอ เมื่อผู้วิจัยได้ช่วยแก้ไขในส่วนที่บกพร่องนี้แก่นักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเขียนได้ถูกต้องมากขึ้นในการเขียนครั้งต่อ ๆ ไป และยังเป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์เพิ่มมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินนักเรียนเกี่ยวกับการเขียนสะกดคำ การใช้เครื่องหมายและการเว้นวรรคตอนต่าง ๆ เป็นสำคัญ แต่มุ่งเน้นที่จะประเมินความคิดและงานเขียนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ได้ใจความและสื่อความหมายเป็นหลัก ประเด็นเรื่องการเขียนสะกดคำ การใช้เครื่องหมาย การเว้นวรรคตอนดังกล่าวนี้เป็นเพียงผลพลอยได้ซึ่งนับว่ามีประโยชน์ต่อนักเรียนมากประการหนึ่ง

2. ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน นักเรียนส่วนใหญ่จะรู้สึกเบื่อและไม่ชอบการเขียน แต่ครูผู้สอนสามารถจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกดังกล่าวของนักเรียนได้ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นและอยากเขียน จากการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการฝึกให้ระดมสมองและสร้างผังความคิดจะรู้สึกสนุกสนานในการเรียน ซึ่งในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น นักเรียนและเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนได้มีโอกาสเข้ากลุ่มทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เมื่อเกิดข้อสงสัยก็จะซักถามกันภายในกลุ่ม บางครั้งก็อาจซักถามครู โดยครูจะทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่น สามารถพัฒนาการเขียนของตนได้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะเขียน

ได้คิดจะต้องอยู่ในบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนและครู นั่นเอง

ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมนั้น จะมีช่วงความสนใจในระยะสั้นเฉพาะช่วงการสนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยกันเท่านั้น เมื่อลงมือร่างและเขียนปรากฏว่านักเรียนจะรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเขียน บางคนก็เขียนเพียงเพื่อให้เสร็จ ๆ ไปเท่านั้น ไม่ได้ตั้งใจเขียน ไม่ได้ตั้งใจคิดอย่างแยบคายและกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเหมือนกันทุกครั้ง ไม่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจและรู้สึกอยากเขียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเขียนของนักเรียนในที่สุด

3. การตั้งคำถามและการใช้คำพูดของครูเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดในขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงของการระดมสมองในกลุ่มทดลองนั้น ทำให้นักเรียนแต่ละคน / กลุ่ม ต่างแข่งขันกันเพื่อแสดงความคิดของตน / กลุ่ม เช่นเมื่อครูใช้คำถามว่า “คิดได้มากหรือยัง” “คิดได้เท่าไรแล้ว” หรือแม้แต่การที่ครูพูดว่า “กลุ่ม...คิดได้เต็มหน้ากระดาษเลย” “ด.ช.....คิดได้เยอะมากจริง ๆ” นักเรียนแต่ละคน / กลุ่มต่างก็เร่งแสดงความคิดของตนเองเพื่อให้ได้มากที่สุด ในบางครั้งก็จะมีกระโดดแซงของผู้อื่น ๆ กลุ่มอื่น ๆ แล้วกลับมาบอกสมาชิกในกลุ่มของตนเพื่อที่จะแสดงความคิดให้ได้มากกว่า จากพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าวนี้ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นจะมีทั้งทางลบและทางบวก ทางลบก็คือนักเรียนจะยึดติดกับการแข่งขันและการเอาชนะกันจนบางครั้งอาจจะมองข้ามคุณธรรมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันไป ในทางบวกนั้นการแข่งขันกันคิดเพื่อแสดงความคิดให้ได้มากที่สุด กว้างขวางที่สุด และหลากหลายที่สุดย่อม เป็นบ่อเกิดของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี ทางที่ดีครูผู้สอนควรจะอธิบาย ชี้ให้นักเรียนเข้าใจถึงผลดีและผลเสียของการปฏิบัติดังกล่าว ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนได้แข่งขันกับเวลาและตนเองมากกว่าจะแข่งขันกับบุคคลอื่น ในส่วนของกลุ่มควบคุมนั้นนักเรียนไม่ได้รับการฝึกให้ระดมสมองจึงทำให้ประเด็นนี้ตกไป

4. ในการสอนให้เขียนแต่ละครั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มจะสอดแทรกคุณธรรมและคติสอนใจต่างๆ ไว้ในงานเขียนของตนด้วยเสมอ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมและคติสอนใจต่างๆ เป็นอย่างดี และนับว่าการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะเป็นการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนอีกทางหนึ่งด้วย

5. การให้นักเรียนได้วาดภาพประกอบและตกแต่งงานเขียนของตนเองในทุกครั้ง เป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านศิลปะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ ซึ่งจากการวิจัยพบว่าในระยะแรก ๆ นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะยังไม่สามารถตกแต่งงานเขียนของตนเองให้น่าสนใจนัก แต่เมื่อนักเรียนได้ฝึกหลาย ๆ ครั้งปรากฏว่านักเรียนสามารถวาดภาพประกอบได้น่าสนใจขึ้น ตกแต่งได้สวยงามมากขึ้น ตลอดจนสามารถใช้สีได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้น โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ โดยหลักสูตรฉบับนี้ได้กำหนดจุดมุ่งหมายหลักซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 9 ประการ และจุดมุ่งหมายหลักประการหนึ่งที่หลักสูตรกำหนดไว้ ก็คือ การมุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและการค้นคว้า ซึ่งหลักสูตรฉบับนี้ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรออกเป็น 4 ช่วงชั้นตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน และกำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 8 กลุ่ม ในส่วนของสาระการเรียนรู้กลุ่มภาษาไทย เกี่ยวกับการเขียนนั้นหลักสูตรได้กำหนดไว้คือ สาระที่ 2 มาตรฐานที่ 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 12)

ถึงแม้ว่าโครงสร้างของหลักสูตรจะเปลี่ยนแปลงไป แต่จากสาระของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานข้างต้น แสดงให้เห็นว่าทักษะการเขียนยังเป็นทักษะหนึ่งที่หลักสูตรมุ่งพัฒนาและเสริมสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียน เพราะเป็นทักษะที่จำเป็นและเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนภาษาและการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้นเทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในงานวิจัยเล่มนี้จึงยังคงสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

นอกจากนี้เจตนารมณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ก็คือ การมุ่งให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเทคนิคระดมสมอง และผังความคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งนี้ เป็นเทคนิคที่สำคัญในการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระเสรี คิดอย่างหลากหลาย และรู้จักการจัดระบบ การเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ความคิดของตนเอง อันจะนำมาซึ่งการพัฒนากระบวนการคิดให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ด้วยการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นครูและผู้เกี่ยวข้องควรมองหาวิธีการนี้ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน และประยุกต์ใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับองค์ประกอบแวดล้อมของผู้เรียน
2. ในการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจหลักการของเทคนิคดังกล่าวให้เข้าใจเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในการสอนแต่ละครั้งผู้สอนจะต้องเตรียมอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมและครบถ้วน ตลอดจนการกำหนดเวลาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน
3. การวาดภาพประกอบงานเขียนของนักเรียนในแต่ละครั้งนั้น เพื่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียนยิ่งขึ้นครูผู้สอนทักษะการเขียนควรจะร่วมมือกับครูที่สอนศิลปะศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านนี้ให้แก่นักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาถึงการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตในสังคม เป็นต้น
3. ควรมีการเปรียบเทียบการนำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดกับเทคนิคอื่น ๆ ในการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ บางภิกพ. ผลของการจัดประสบการณ์ด้วยการระดมสมองที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. การสอนการเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- กฤษณา อโศกสิน. จดหมายถึงหลาน. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์, 2542.
- ขจิตพรรณ ประดิษฐ์พงศ์. การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 โดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร; โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.
- ชนะ เวชกุล. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2524.
- ชัยนันท์ นันทพันธ์. ศิลปะการเขียนเรียงความและรวมเรียงความรางวัลพระราชทาน. กรุงเทพมหานคร : ประกายพริก, 2526.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การประพันธ์ ท.041. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2519.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 041 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- ณรงฤทธิ์ ศักดารณรงค์. การเขียนสร้างสรรค์. วารสารวิทยจารย์, ปีที่ 92 (กันยายน 2537) : 21.
- เดชา แก้วชาญศิลป์. การแสดงบทบาทสมมติ. สำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, มปป.
- ธัญญา ผลอนันต์. ใช้หัวลุย. กรุงเทพมหานคร : ขวัญข้าว, 2541.
- บันลือ พุกกะวัน. พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- บรรจบ บุณนาค. จดหมายถึงหลาน. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์, 2542.
- ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- ประภาศรี สีหอำไพ. การเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2531.
- ประภาศรี สีหอำไพและคณะ. ภาษาไทย 2. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ประสิทธิ์ กาย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

- พิตรวัลย์ โกวิทวที. ทักษะและเทคนิคการสอนเขียนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- พิสวาส ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523.
- พูนศิริ แก้วเพ็ง. การศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.
- เพลินใจ พฤกษ์ชาติรัตน์. การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2535.
- ม. ศรีสมิต. นิทานสนุกสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ไพลินสีน้ำเงิน , 2543.
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540.
- วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- วิชาการ, กรม. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร :คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- วิชาการ, กรม. ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล. กรุงเทพมหานคร :คุรุสภาลาดพร้าว , 2535.
- วิชาการ, กรม. แนวการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพมหานคร :คุรุสภาลาดพร้าว , 2539.
- วิชาการ, กรม. หนังสือเรียนชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว , 2540.
- วัฒนะ บุญจับ. ศาสตร์แห่งการใช้ภาษา. กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2541.
- วิรัตน์ คุ่มคำ. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาศิลปะศึกษาด้วยกลวิธีระดมสมอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534.
- วิไล ปฐมปัทมะ. ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ที่มีต่อความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2539.

- ศึกษาธิการ , กระทรวง. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพความคาดหวัง สภาพปัจจุบันและ
ปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในวิชา
ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา , 2535.
- ศิริอร ไข่มุกพิริตน์. การศึกษารูปแบบการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยมีกรณีศึกษาแบบระดมพลัง
สมองและแบบฝึกกรายบุคคล. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ , 2527.
- สมาน ถาวรรัตนวิช. ผลของการฝึกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนัก
เรียนประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541.
- สนิท ตั้งทวี. การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2529.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มัยพรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุจรีต เพียรชอบ. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท. 061 ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง.
กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว , 2528.
- สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มัยพรชัย. หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท. 062 การแสดงออก
ต่อหน้าประชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ครูสภาลาดพร้าว , 2533.
- สุชาติ ทรัพย์สิน. จดหมายถึงหลาน. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ , 2542.
- สุชาติ พงษ์พานิช. การเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : วิสิทธ์พัฒนา , 2539.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. การเขียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2531.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2532.
- สมบัติ จำปาเงินและสำเนียง มณีกาญจน์ . หลักการเขียน. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์ , 2534.
- สมประสงค์ ชัยโสม. ผลของการใช้วิธีระดมสมองที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาแบบบอเนกนัยของเด็ก
ปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
, 2532.
- สมพร มั่นตะสุดร. การเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2540.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช , 2537.

- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2542.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2533.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. แนวทางการสร้างข้อสอบภาษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2538.
- อารี พันธุ์มณี. คิดอย่างสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส , 2540.
- อารี รังสินันท์. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง , 2532.
- อุดมลักษณ์ ช้อยหิรัญ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้แบบฝึกใช้กิจกรรมตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2531.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. จดหมายถึงหลาน. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ , 2542.
- อำไพ สุจริตกุล. กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วงศ์สว่างการพิมพ์ , 2530.

ภาษาอังกฤษ

- Baron, Denis and Bernard, Harold W. Evaluation technique for classroom teacher. New York : McGraw – Hill Book Company, 1958.
- Bromley , Karen D' Angelo. Language arts : exploring connection. Massachusetts : Allyn and Bacon , 1992.
- Brookes , Arthur and Grundy , Peter. Beginning to writing. New York : Cambridge University Press , 1998.
- Buzan , Tony. Use both side of your brain. New York : Penquin Group , 1991.
- Campbell , Cherry. Teaching sencond – language writing. Pacific Grove : Heinle & Heinle Publishers, 1998.
- Cooper , C.R. Lee Odell. Evaluating writing. USA : NCTE , 1977.
- Grabe , William and Kapan, R.B. Theory and practice of writing. New York : Addison Wesley Longman , 1996.
- Heaton, J.B. Classroom testing. London : Longman, 1990.
- Haile, M.W. The effects of a brain-based learning strategy ,mind mapping , on achievement of adults in a training environment with consideration to

- learning styles and brain hemisphericity. Dissertation Abstracts International 60-55 : 1525,1998.
- Lou, D.C. The effects of Mini-Lesson instruction on the writing of students with learning disabilities with in the writing process using whole group instruction. Dissertation Abstracts International 52-06 : 2103- A ,1991.
- Mary, C.L. The mind mapping approach : A model and framework for geodesic learning . Dissertation Abstracts International 59-01 : 0022,1997.
- Maxim, George w. Social studies and the elementary school child. New – Jersey : Merrill,1995
- Masters, Geofferey N. and Keeves, John P. Advances in measurement in educational research and assessment. Natherlands : Pergamon, 1999.
- Osborn, A.F. Applied imagination. New York : Charles, 1957.
- Popham, James W. Educational evaluation. New York : Allyn and Bacon, 1993.
- Reilly,R.R. and Lewis, E.L. Educational psychology. New York : Macmillan, 1983.
- Rowlinson, J.G. Creative thinking and brainstorming. Great Britain : Biddle, 1988.
- Selma, B. Multiple intelligence theory of spatial intelligence and its relationship to third graders written expression (elementary school students, writing). Dissertation Abstracts International 59-04 : 1052- A, 1998.
- Sloane, M.W. Ten steps to better brainstroming. Teaching Prek –8 29 no 1 80-1s, 1998.
- Weir. C.J. understanding and developing language tests. London : Prentice Hall, 1993.
- Worthen, Blaine R. et al. Measument and assessment in school. New York : Addison Wesley Longman,1999.
- Wycoff, Joyce. Mindmapping. New York : Berkley Books, 1991.
- Yussen , Steven R. and Santrock , John W. " Chapter 8 Intelligence and Creativity." Child Development. Iowa : Wm. C. Brown Company Publishers, 1982.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

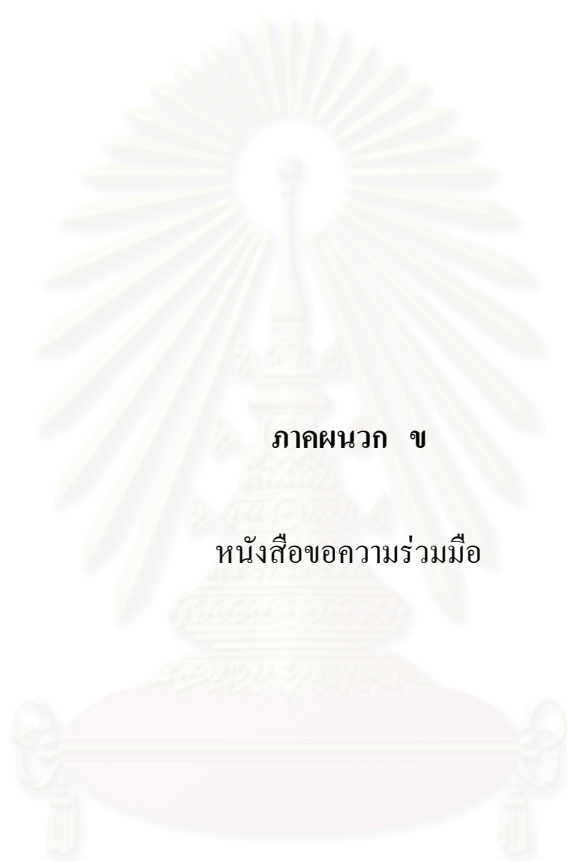
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร อังศรีพวง โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)
2. รองศาสตราจารย์ วรรณ สุทธิจิตร โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. นางสาวจาริ ไกรนรา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. นางโสภา พัดศรีเรือง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนวัดท่ายาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
5. นางวรรณดี พิทักษ์ ครูดีเด่น และครูแกนนำวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ายาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจตุมา นาควรรณ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นาง นว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 218-2682

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)1025

วันที่ มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองคณบดีและผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม)

ด้วย นางสาวจตุติมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ หุลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร อังศรีพวง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมพร อังศรีพวง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม.0302(2770.0603)1024

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ศึกษาระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ รองศาสตราจารย์วรรณา สุทธิวิจิตร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ รองศาสตราจารย์วรรณา สุทธิวิจิตร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)1026

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุติมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ คุณสัจจาวิ ไกรนรา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ คุณสัจจาวิ ไกรนรา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)1027

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าทราย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ศึกษาระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์โสภา พัดศรีเรือง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ อาจารย์โสภา พัดศรีเรือง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

ที่ ทม.0302(2770.0603)1028

เรื่อง ขออนุญาตเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขอนแก่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ศึกษาระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์ววรรณดี พิทักษ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ อาจารย์ววรรณดี พิทักษ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีนุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ที่ ทม.0302(2770.0603)1023

ฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

มิถุนายน 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ายาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวจตุติมา นาควรรณ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ศึกษาอยู่ในระหว่างการศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษา เรื่อง "ผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมองและผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธ์ พูลพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และแบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจตุติมา นาควรรณ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรัณบุรี)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ

โทร.218-2682

ภาพนวก ค

ตัวอย่างการคำนวณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการคำนวณ

1. การคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) หรือค่ามัธยฐานเลขคณิต

สูตรที่ใช้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ

$$\bar{x} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียน}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

ตัวอย่างการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง

$$\sum x = 1821 \quad N = 35$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} \bar{x} &= \frac{1821}{35} \\ &= 52.03 \end{aligned}$$

2. ค่าร้อยละ

สูตรที่ใช้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบของผู้ตอบ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

(ประคอง กรรณสูต,2542)

ตัวอย่างการคำนวณค่าร้อยละของการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ค่าร้อยละ} &= \frac{\text{จำนวนคำตอบเท่ากับ } 25}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดเท่ากับ } 35} \times 100 \\ &= \frac{25 \times 100}{35} \\ &= 71.43 \end{aligned}$$

3. การคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สูตรที่ใช้

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

S.D = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนน

N = จำนวนข้อมูล

 $\sum X^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

(ประคอง กรรณสูต, 2542

ตัวอย่างการคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง

$$\sum X = 1821$$

$$N = 35$$

$$\sum X^2 = 97733.54$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} S.D &= \sqrt{\frac{35(97733.54) - (1821)^2}{35(35-1)}} \\ &= \frac{323.47}{34.50} \\ &= 9.38 \end{aligned}$$

4. การทดสอบค่าที (t-test)

สูตรที่ใช้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{N_1 S_1^2 + N_2 S_2^2}{N_1 + N_2 - 2} \times \frac{N_1 + N_2}{N_1 N_2}}}$$

เมื่อ

 $\bar{X}_1$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลอง $\bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนกลุ่มควบคุม N_1 = จำนวนนักเรียนกลุ่มทดลอง N_2 = จำนวนนักเรียนกลุ่มควบคุม S_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนกลุ่ม

$$s_2^2 = \frac{\text{ทดลอง}}{\text{ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนกลุ่ม}} \\ \text{ควบคุม} \\ (\text{ประกอบ กรณีสุด, 2542})$$

ตัวอย่างการคำนวณการทดสอบค่าทีของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง

$$\begin{aligned} \bar{X}_1 &= 52.03 \\ \bar{X}_2 &= 50.76 \\ N_1 &= 35 \\ N_2 &= 35 \\ s_1^2 &= 87.93 \\ s_2^2 &= 170 \end{aligned}$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} t &= \frac{52.03 - 50.76}{\sqrt{\frac{35(87.93) + 35(170.36)}{35 + 35 - 2} \times \frac{35 + 35}{35(35)}}} \\ &= \frac{1.27}{\sqrt{\frac{9040.15}{68} \times 0.557}} \\ &= \frac{1.27}{11.53 \times 0.24} \\ &= 0.458 \end{aligned}$$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. การหาความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

ข้อที่ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8
1	23	23	23	18.5	20	22	36	24
2	24	25	22	20.5	24	21	31	26
3	25	25	23	22	16	21	34	36
4	15	14	18	19	14	17	25	26
5	24	19	16	14	18	20	34	28
6	13	13	13	12.5	14	13	16	18
7	19	16	13	13	13	19	23	21
8	20	22	24	24.5	23	22	31	34
9	25	17	21	20.5	22	19	30	27
10	13	13	21	20	13	14	30	17
11	16	13	19	13	14	13	18	24
12	21	16	20	4	15	15	21	23
13	25	24	23	22	23	21	40	36
14	20	20	13	13	16	13	22	26
15	16	15	16	13	13	18	29	26
16	20	23	13	13	18	18	26	29
17	17	16	22	17.5	19	17	29	26
18	21	13	19	14	22	19	31	32
19	13	16	13	12.5	13	13	14	17
20	13	16	20	14.5	13	13	16	16
s_1^2	19.29	18.00	15.62	23.261	15.46	11.09	52.38	35.73
s_2^2	951.089							

สูตรที่ใช้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_1^2}{s_2^2} \right]$$

k = จำนวนข้อสอบ

s_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

การคำนวณ

$$\alpha = \frac{8}{8-1} \left[1 - \frac{190.831}{951.089} \right]$$

$$\alpha = \frac{8}{7} (1 - 0.20)$$

$$\alpha = \frac{8}{7} \times 0.8$$

$$\alpha = 1.143 \times 0.8$$

$$\alpha = 0.9144$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เท่ากับ 0.91

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. การหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้ตรวจโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันโปรดักโมเมนต์
(Pearson product moment correlation coefficient)

นร. คนที่	ผู้ตรวจคนที่ 1 X	X^2	ผู้ตรวจคนที่ 2 Y	Y^2	XY
1	189.5	35910.25	179.5	32220.25	34015.25
2	193.5	37442.25	181	32761	35023.5
3	202	40804.00	189.5	35910.25	38279
4	148	21904	147	21609	21756
5	173	29929	164	26896	28372
6	112.5	12656.25	124	15376	13950
7	137	18769	140.5	19740.25	19248.5
8	200.5	40200.25	190	36100	38095
9	181.5	32942.25	173	29929	31399.5
10	141	19881	139	19321	19599
11	131.5	17292.25	130.5	17030.25	17160.75
12	135.5	18360.25	134.5	18090.25	18224.75
13	214	45796	198.5	39402.25	42479
14	143	20449	145.5	21170.25	20806.5
15	146	21316	146	21316	21316
16	160	25600	157.5	24806.25	25200
17	163.5	26732.25	159	25281	25996.5
18	171	29241	167.5	28056.25	28642.5
19	111.5	12432.25	119.5	14280.25	13324.25
20	121.5	14762.25	138	19044	16767
รวม	3176	522419.5	3124	498339.5	509655
$(\sum x)^2 = 10086976$					
$(\sum y)^2 = 9759376$					

สูตรที่ใช้คือ

$$r_{xy} = \frac{n\sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{xy} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

x = คะแนนที่ให้โดยผู้ตรวจคนที่ 1

y = คะแนนที่ให้โดยผู้ตรวจคนที่ 2

n = จำนวนนักเรียน

ดังนั้น

$$r_{xy} = \frac{20(509655) - (3176)(3124)}{\sqrt{[20(522419.5) - (3176)^2][20(498339.5) - (3124)^2]}}$$

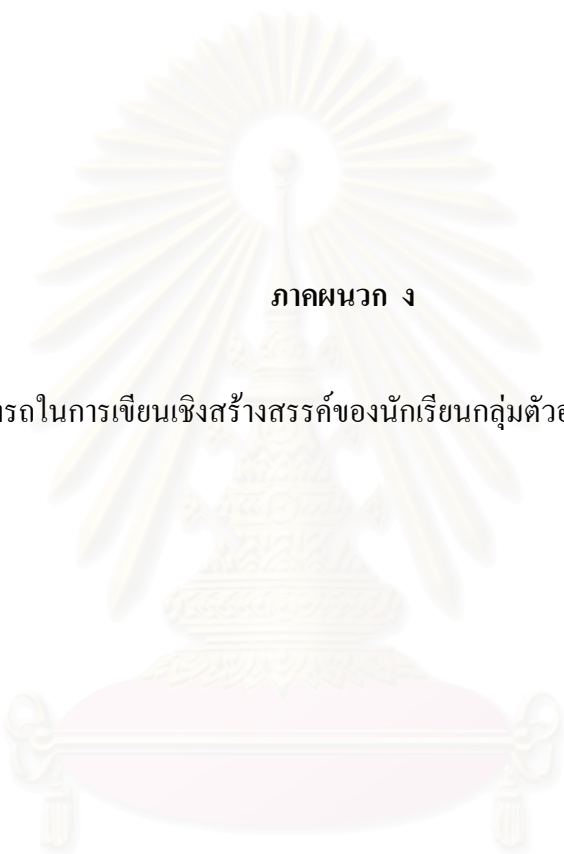
$$r_{xy} = \frac{271276}{(601.18)(455.43)}$$

$$r_{xy} = \frac{271276}{273795.4}$$

$$r_{xy} = 0.991$$

ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผู้ตรวจคนที่ 1 และ คนที่ 2 เท่ากับ 0.99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบ นร.คนที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	56.58	27.67	84.92	36.75
2	48.58	45.17	69.17	51.08
3	52.92	66.58	65.5	71
4	37.17	24.67	79.83	49.91
5	58.17	52.92	65.17	56.17
6	72.25	74.25	84.83	60.08
7	56.08	49	65.33	63.08
8	61.75	57.5	77.25	64.92
9	56.33	27.5	78.75	63
10	50.5	35.5	64.83	51.55
11	49.75	49.67	58.08	53.75
12	43.17	49.33	73.67	54.92
13	41.92	57.25	66.25	61.42
14	46.67	67.08	62.17	78.67
15	63.33	52.5	77.33	46.58
16	41.58	56.33	59.25	74.83
17	43	49.42	58.33	64.75
18	39.5	60.83	78.58	71.25
19	39.42	56.67	77.5	64.75
20	61.42	58.33	82.58	71.75
21	55.08	63	59	71.75
22	73.92	46.67	64.75	55.17
23	52.78	61.92	82.58	58.67
24	55.5	48.08	74.5	68.67
25	58.25	40.58	55.08	40.83
26	39.92	57.92	65.17	61.58
27	51	55.42	74.42	76.17

คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง
(ต่อ)

การทดสอบ นร.คนที่	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
28	53.17	71.5	59	72.33
29	44.83	24.5	59.5	65.33
30	43.75	53.08	58.92	64.83
31	51.17	64.75	80.42	77.42
32	71	34.08	70.5	40.83
33	54.87	52.08	86.17	50.42
34	49.67	51.5	73.33	70.67
35	46	33.42	66.42	19.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพนวก จ

ตัวอย่างแผนการสอน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มทดลอง

คำชี้แจง

เนื่องจากการวิจัยเรื่องผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมอง (Brainstorming) และผังความคิด (Mind mapping) ที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น ได้นำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่รู้จัก มาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มทดลอง) เพื่อให้การวิจัยเรื่องนี้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายได้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแผนกิจกรรมเตรียมความพร้อม สำหรับกลุ่มทดลองขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้เข้าใจหลักการ วิธีการและรูปแบบของการระดมสมองและสร้างผังความคิด
2. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้ฝึกปฏิบัติการระดมสมองและสร้างผังความคิด
3. เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มทดลองได้นำเทคนิคระดมสมองและผังความคิดไปใช้ในการวางแผนการเขียนสำหรับการวิจัยเรื่องผลของการสอนเขียนโดยใช้เทคนิคระดมสมอง และผังความคิดที่มีต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มทดลอง

ประกอบด้วยแผนกิจกรรมจำนวน 3 แผนดังนี้

- แผนที่ 1 กิจกรรมที่ 1 แนะนำผังความคิด
- แผนที่ 2 กิจกรรมที่ 2 แนะนำการระดมสมอง
- แผนที่ 3 กิจกรรมที่ 3 ผสานการระดมสมองและผังความคิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 1 แนะนำการระดมสมอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก และวิธีการระดมสมอง
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการระดมสมอง
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการคิดแบบอเนกนัย
4. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการผสมผสานและปรุงแต่งความคิดเพื่อให้ได้ความคิดที่ดีที่สุด

เนื้อหา หลักและวิธีการระดมสมอง

อุปกรณ์

1. กระดาษ
2. คำถามสำหรับการระดมสมอง

ขั้นตอนการฝึก

1. ครูให้นักเรียนนึกถึงสิ่งของ หรืออะไรก็ได้ที่มีรูปสี่เหลี่ยมเป็นองค์ประกอบมาให้มากที่สุด โดยแต่ละคนออกมาเขียนบนกระดาน ซึ่ง คำตอบที่เป็นไปได้ที่นักเรียนจะตอบ เช่น ทีวี ตู้เย็น โทรทัศน์ ธนบัตร แม่กูดแจ ก่องกระดาย ถัง เขียง กระดาย หนังสือพิมพ์ ก่องคินสอ กระเป่า ตะกร้า คอมพิวเตอร์ ตู้เสื้อผ้า ขนมหึง ขนมหั้น เค้ก โด๊ยะ วิทยุ วีดีโอ เตียนนอน หวี กระจก หมอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว แก้ว พัดลมตั้งโต๊ะ เข็มขัด นาฬิกา ไม้บรรทัด ฯลฯ

2. ครูและนักเรียนร่วมกันจัดพวก จัดประเภทของคำตอบที่นักเรียนตอบมา เช่น อาจจัดตามประโยชน์ที่ใช้ เป็น

- 2.1 ของใช้ในครัวเรือน ได้แก่ ตู้เย็น ทีวี โทรทัศน์ ตะกร้า เขียง ฯลฯ
- 2.2 ของใช้สำนักงาน ได้แก่ โด๊ยะ แก้ว คอมพิวเตอร์.....
- 2.3 อุปกรณ์การเรียน เช่น ก่องคินสอ ไม้บรรทัด กระดาย...
- 2.4 อาหาร เช่น ขนมหึง ขนมหั้น

ฯลฯ

หรือจะจัดตามพวกหรือประเภทที่นักเรียนร่วมกันเสนอขึ้น

3. ร่วมกันสรุปหลัก และวิธีการระดมสมอง

4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มให้ส่งตัวแทนออกมารับบัตรคำถามสำหรับการระดมสมองโดยมีบัตรคำถามดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ให้บอกประโยชน์ของหนังสือพิมพ์มาให้มากที่สุด
- กลุ่มที่ 2 ให้บอกประโยชน์ของถังกระดายมาให้มากที่สุด
- กลุ่มที่ 3 ให้บอกประโยชน์ของผ้าเช็ดตัวมาให้มากที่สุด
- กลุ่มที่ 4 ให้บอกประโยชน์ของเข็มขัดมาให้มากที่สุด

โดยครุเน้นให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามหลักและวิธีการระดมสมองที่ถูกต้อง ตามที่ได้ร่วมกันสรุปในข้อที่ 3

5. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน กรู - สมาชิกในห้องร่วมกันเสนอความคิดเห็น ระดมสมอง และปรับปรุง ตกแต่ง ผสานแนวคิดของแต่ละกลุ่มเพิ่มเติม

6. ร่วมกันสรุปถึงหลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการระดมสมองอีกครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 2 แนะนำผังความคิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขั้นตอนของการสร้างผังความคิด
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกสร้างผังความคิด
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกอ่านและอธิบายผังความคิดที่สร้างขึ้น
4. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกขยายและแตกกระจายความคิดให้กว้างขวาง
5. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการจัดระบบและเชื่อมโยงความคิด

เนื้อหา

1. ลักษณะพื้นฐานของผังความคิด
2. ขั้นตอนการสร้างผังความคิด
3. การอ่านผังความคิด

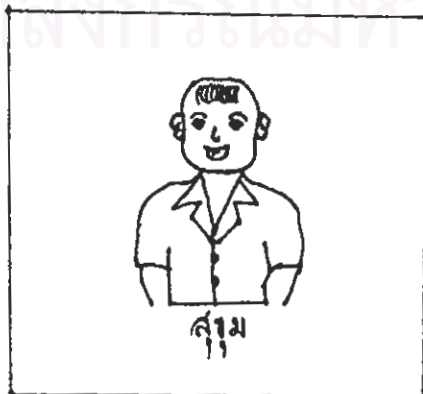
อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. กระดาษขาวแผ่นใหญ่
3. ดินสอสี สีเมจิก หรือ สีเทียน
4. ปากกามจิก

ขั้นตอนการฝึก

1. ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น พร้อมกับ สีเมจิก ดินสอสี หรือสีเทียน พร้อมกันนั้นครูก็นำกระดาษขาวแผ่นใหญ่ติดบนกระดานเพื่อปฏิบัติกิจกรรมพร้อมกับนักเรียน
2. ครูและนักเรียนเขียนชื่อของตนเองบนหน้ากระดาษ พร้อมกับวาดภาพตนเองประกอบ

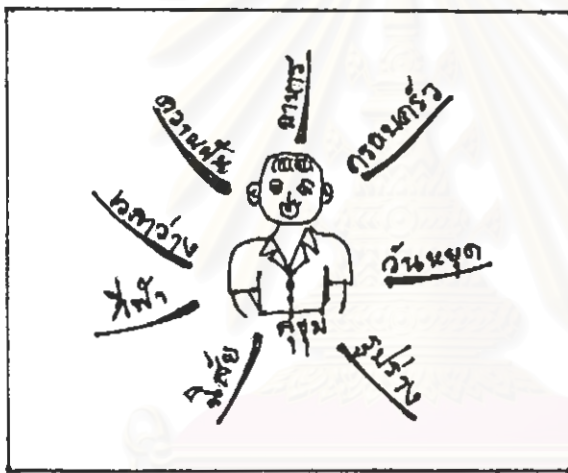
ด้วย เช่น

3. ครูให้นักเรียนคิดหัวข้อที่ตนเองต้องการจะเขียนแนะนำ เพื่อให้คนอื่น ๆ รู้จักตัวนักเรียนมากที่สุด เช่นหัวข้อ อาหาร วันหยุด ครอบครัว กีฬา รูปร่าง เวลาว่าง นิสัย โดยเขียนหัวข้อต่าง ๆ ดังกล่าวรอบ ๆ ชื่อ และภาพของตนเองพร้อมกับลากเส้นเชื่อมโยงจากชื่อและภาพไปหัวข้อนั้น ๆ ซึ่งในขั้นตอนการลากเส้นเชื่อมโยงนี้ ครูจะกระตุ้นนักเรียนด้วยการใช้คำถามหรือตั้งประเด็นให้นักเรียนได้คิดและออกแบบเส้นหรือการเชื่อมโยงของตนเอง โดยครูอาจจะยกตัวอย่าง ให้นักเรียนว่า

- *เขียนด้วยตัวอักษรหนา
- *เขียนบนเส้นที่ยาวเท่ากับตัวหนังสือ
- *เส้นหนาเรียวไม่แข็งทื่อ
- *ต่อตรงออกมาจากภาพศูนย์กลาง ฯลฯ

ซึ่งภาพที่ทำเสร็จในขั้นตอนนี้อาจจะออกมาดังนี้

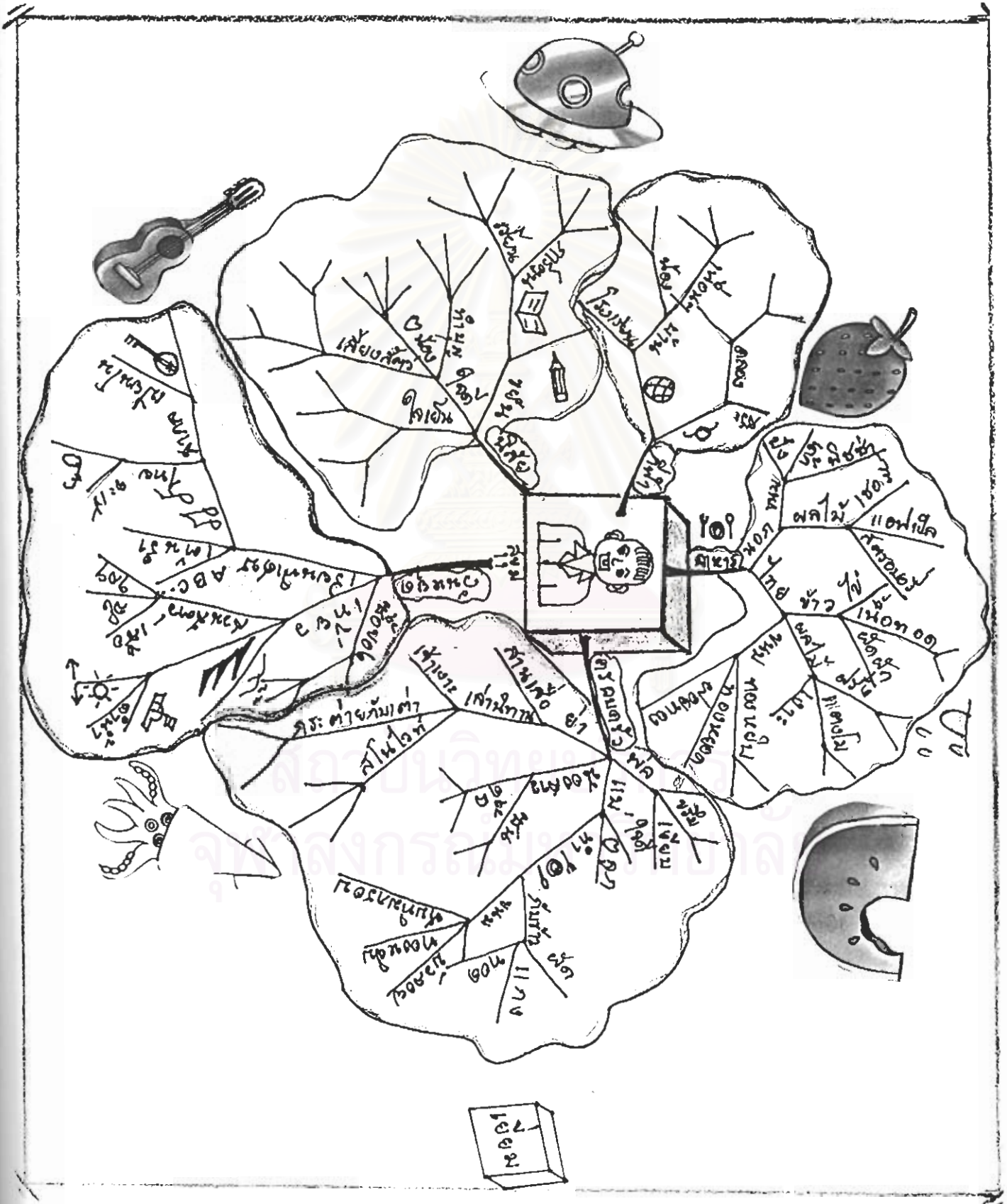

4. ครูให้นักเรียนเริ่มแตกแขนงผังความคิดออกมายังระดับที่ 2 , 3, 4...ตามความคิดและจินตนาการของตนเองออกมาให้มากที่สุดเพื่อให้คนอื่นรู้จักตัวเรามากที่สุด โดยครูให้นักเรียนได้คิดและเขียนคำ รูปภาพ สัญลักษณ์ แทนความหมายของความคิดหรือความรู้สึกต่าง ๆ โดยครูยกตัวอย่างภาพสัญลักษณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเห็น เช่น

5. เพิ่มความลึก ตกแต่ง ตีกรอบ ใส่กล่อง ฯลฯ เพื่อให้เห็นความสำคัญและโดดเด่น โดย อาจจะใช้รูปทรงเลขาคณิต สี ลูกศร รหัส หรือสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อช่วยในการจดจำ ให้เห็นความ สัมพันธ์เชื่อมโยง และน่าสนใจยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

6. ครูผู้มตัวอย่างนักเรียน 3–4 คน ลองแนะนำตนเองโดยใช้ผังความคิดที่สร้างขึ้น
7. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติว่ามีลักษณะอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร ต้องใช้อุปกรณ์ใดบ้าง
8. ครูยกตัวอย่างผังความคิดให้นักเรียนดูเพิ่มเติม พร้อมทั้งอธิบายประกอบ
9. ครูและนักเรียนสรุปกิจกรรมทั้งหมดที่ปฏิบัติรวมทั้งประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมในรูปของผังความคิดบนกระดาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิจกรรมที่ 3 ผสานการระดมสมองและฟังความคิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำการระดมสมองและฟังความคิดมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน
2. เพื่อให้นักเรียนฝึกใช้การระดมสมองและฟังความคิดร่วมกัน
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการใช้การระดมสมองและฟังความคิดร่วมกัน
4. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดอย่างเสรีและหลากหลายแล้วจัดระบบ เชื่อมโยงความคิดเหล่านั้น เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

อุปกรณ์

1. บัตรคำตั้งสำหรับการระดมสมอง
2. กระดาษสำหรับสร้างผังความคิด
3. สีเทียน ปากกามเมจิก สีเมจิก หรือดินสอสี

ขั้นตอนการฝึก

1. ครูให้นักเรียนคิดถึงสิ่งที่ยากให้หมี อยากให้เป็น หรืออยากได้ในวันเกิดของนักเรียน

โดยครูเขียนคำตอบทุกคำตอบของนักเรียนลงบนกระดาน

2. ร่วมกันจัดกลุ่มคำตอบที่ใกล้เคียงกัน เป็นแนวเดียวกัน ปรับปรุงตกแต่งความคิดที่ยังไม่ชัดเจน โดยเขียนบนกระดานร่วมกัน

3. ครูให้นักเรียนวางแผนเพื่อจัดงานเลี้ยงฉลองวันเกิด โดย แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่มตัวแทนกลุ่มออกมารับบัตรคำตั้งจากครู เพื่อนำไประดมสมอง ซึ่งบัตรคำตั้งมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนเกี่ยวกับเรื่องของ “แขก” ที่จะมาร่วมงาน

กลุ่มที่ 2 ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนเกี่ยวกับเรื่องของ “อาหาร เครื่องดื่ม”

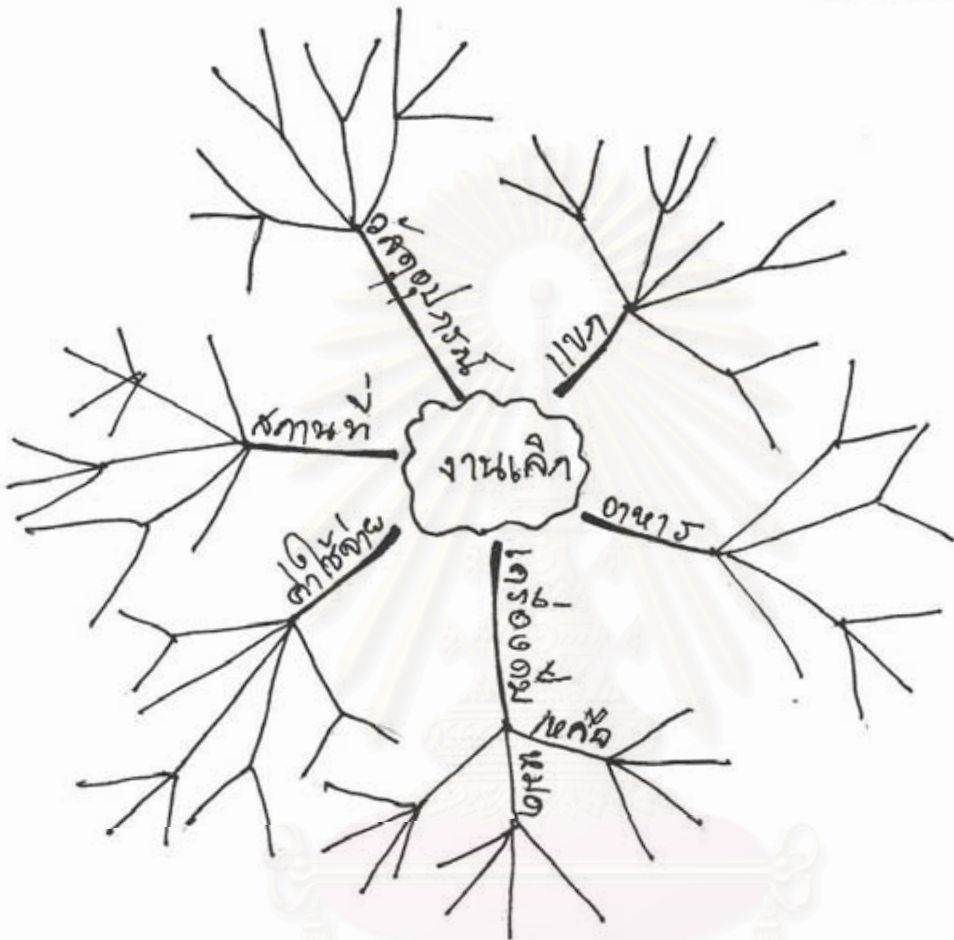
กลุ่มที่ 3 ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนเกี่ยวกับเรื่องของ “กิจกรรม”

กลุ่มที่ 4 ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนเกี่ยวกับเรื่องของ “สถานที่ วัสดุ

อุปกรณ์”

กลุ่มที่ 5 ให้ระดมสมองเพื่อวางแผนเกี่ยวกับเรื่องของ “งบประมาณ”

4. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของตนเอง หลังจากนั้นครูและนักเรียนนำข้อมูลของแต่ละกลุ่ม (แต่ละด้าน) มาสร้างเป็นผังความคิด “งานเลี้ยง” ร่วมกันบนกระดาน พร้อมทั้งช่วยกันระดมสมองเพิ่มเติม และปรับปรุง ตกแต่งความคิดในแต่ละด้านร่วมกันอีกครั้ง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ร่วมกันสรุปถึงประโยชน์ในการประยุกต์ใช้การระดมสมองและผังความคิดร่วมกัน

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มทดลอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 1 เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึก เวลาเรียน 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกและความคิดของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งเร้า เหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านการเรียบเรียงถ้อยคำที่สละสลวย ชัดเจน ใฝ่ใจความและสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตามที่ผู้เขียนต้องการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะ หลัก ในการเขียนแสดงความรู้สึกได้
2. นักเรียนสามารถวางแผนสำหรับการเขียนแสดงความรู้สึกได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์
3. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
4. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการเรียนและการเขียนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

เนื้อหา

การเขียนแสดงความรู้สึก

การเขียนแสดงความรู้สึก เป็นการเขียนที่ผู้เขียนใช้อารมณ์ ความรู้สึก และความนึกคิดที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา โดยอาจแทรกการแสดงความคิดเห็นลงไปด้วยก็ได้ เพราะการเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ นั้นผู้เขียนย่อมมีเหตุผลเป็นของตนเอง

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการเขียน

การทบทวนและสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนึกถึงประสบการณ์ของตนเอง โดยให้คิดถึงเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยประสบและเกิดความรู้สึกสะเทือนใจมากที่สุด จะเป็นในด้านบวกหรือด้านลบก็ได้ พร้อมทั้งให้วาดหน้าการ์ตูนหรือหน้าคนเพื่อใช้เป็นสื่อบอกให้คนอื่นเข้าใจว่าขณะนั้นนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เช่น หน้าคนกำลังยิ้ม แสดงว่านักเรียนมีความรู้สึกเป็นสุขกับเหตุการณ์นั้น เป็นต้น หลังจากนั้นให้แต่ละคนนำภาพที่วาดมาใส่ลงในกล่องที่ครูเตรียมไว้ (8 นาที)

การให้แนวทางในการเรียนรู้

2. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน ออกมาจับภาพจากในกล่อง แล้วให้แสดงท่าทางบ่งบอกถึงความรู้สึกตามภาพที่ตนจับได้ให้เพื่อนๆ ในชั้นดูทีละคน พร้อมกับให้เพื่อนๆ ทายว่าเขากำลังรู้สึกอย่างไร (6 นาที)
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงอารมณ์ของคนเราว่ามีหลากหลายอารมณ์ และการแสดงออกทางอารมณ์ของคนเรามีหลายวิธี เช่น เล่าให้เพื่อนฟัง เขียนให้อ่าน เขียนเป็นบันทึกส่วนตัว หรืออื่น ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนคิดว่า ถ้าเราจะเขียนแสดงความรู้สึกแทนหน้าการ์ตูนที่วาดเราจะมามีวิธีการอย่างไรที่จะเขียนให้คนอ่านมีอารมณ์ร่วมและมีความรู้สึกเหมือนเรามากที่สุด (5 นาที)
4. ครูให้นักเรียนที่วาดหน้าการ์ตูน / หน้าคนที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึกเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันรวมกลุ่มกัน พร้อมทั้งตั้งชื่อกลุ่มของตนเองตามความรู้สึกนั้น เช่น โกรธ เกลียด ชอบ รัก คิดถึง ฯลฯ (5 นาที)

ขั้นที่ 2 ขั้นการระดมสมองและสร้างผังความคิด

5. ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มมารับแถบประโยคที่มีข้อความแสดงถึงแสดงเหตุการณ์ สถานการณ์ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเช่นเดียวกับชื่อของแต่ละกลุ่ม นำไปให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันระดมสมองและสร้างผังความคิด เพื่อคิดถึงประเด็นต่าง ๆ ที่จะเขียนเกี่ยวกับความรู้สึกนั้นให้มากและครอบคลุมที่สุด โดยสร้างผังความคิดลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้ (10 นาที)
6. สุ่มตัวอย่างออกมาหนึ่งกลุ่มเพื่อนำเสนอผลงานของตนหน้าชั้น พร้อมทั้งช่วยกันแตกกระจายความคิดและแตกแขนงผังความคิดเพิ่มเพื่อให้ได้ประเด็นมากที่สุด แล้วช่วยกันตกแต่ง ผสมผสานความคิดต่าง ๆ ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน (13 นาที)
7. นักเรียนแต่ละคนระดมสมองและสร้างผังความคิดของตนเองเพื่อที่จะเขียนแสดงความรู้สึกของตนเองในข้อที่ 1 (10 นาที)

ขั้นที่ 3 ขั้นการร่าง

8. นักเรียนแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้จากการระดมสมองและสร้างผังความคิดของตนเอง มาเขียนเรียบเรียงให้สัมพันธ์ต่อเนื่องและได้ใจความ (15 นาที)

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

9. จับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่านงานเขียน พร้อมทั้งช่วยกันให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และช่วยตรวจสอบความถูกต้องในการเขียน การใช้คำ การสะกดคำ เป็นต้น และส่งคืนให้เจ้าของปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้งานเขียนที่สมบูรณ์ที่สุด (10 นาที)

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน

10. นักเรียนที่เขียนแสดงความรู้สึกเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันรวมกลุ่มกัน แล้วร่วมกันประเมิน คัดเลือกงานเขียนที่กลุ่มคิดว่าดีที่สุด เป็นผลงานของกลุ่ม หลังจากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านผลงานของกลุ่มให้เพื่อนฟังหน้าชั้น เมื่อตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอเสร็จ ให้ทุกคนช่วยกันคัดเลือกผลงานดีเด่นของห้อง (10 นาที)
11. แต่ละคนนำผลงานของตนเองติดแสดงไว้ที่ป้ายแสดงผลงานนักเรียนประจำห้องเรียน (5 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. ตัวอย่างแถบประโยคที่มีข้อความแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น
  - เมื่อนักเรียนเห็นคนพิการกำลังเดินข้ามถนน
  - เมื่อนักเรียนเห็นคนเมายาบ้ากำลังจะทำร้ายเด็ก
  - เมื่อนักเรียนได้รับของขวัญวันเกิดจากคุณพ่อ คุณแม่
  - เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงหวีดร้องอย่างโหยหวนในเวลาศึกสงคราม
  - เมื่อนักเรียนต้องจากบ้านไปอยู่เพียงลำพัง
  - เมื่อนักเรียนซักผ้าเสร็จ สุนัขเดินมาเหยียบสกปรก
  - เมื่อมีคนนำของที่นักเรียนชอบไปทำให้เสียหาย
  - เมื่อนักเรียนอยู่คนเดียว ไม่มีเพื่อนคุย ไม่มีเพื่อนเล่น
  - เมื่อนักเรียนเห็นหนอนตัวโตอยู่ในจานอาหารของนักเรียน
  - เมื่อเพื่อนไม่มาตามนัด
  - เมื่อมีครูประจำชั้นใจดี พูดยาไพเราะ

ฯลฯ

2. กระดาษแผ่นใหญ่สำหรับให้นักเรียนระดมสมองและสร้างผังความคิด
3. อุปกรณ์ในการสร้างผังความคิด
4. กระดาษสำหรับวาดหน้าคน / การ์ตูน
5. ก่อกระดาษ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
  - 1.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียนของนักเรียน

- 1.2 สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มของแต่ละกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน
  - 2.1 การสร้างผังความคิดของกลุ่ม / นักเรียนแต่ละคน
  - 2.2 งานเขียนของแต่ละคน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 1 เรื่อง การเขียนนิทาน เวลาเรียน 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

ความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเขียนนิทานที่ถูกต้อง ตลอดจนความสามารถในการจัดระบบและถ่ายทอดความคิดโดยผ่านเทคนิคการเรียบเรียงข้อความด้วยถ้อยคำที่สละสลวย งดงาม ชัดเจน กินใจ บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เขียน ได้ใจความและสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนและงานเขียน เป็นพื้นฐานนำไปสู่การเสริมสร้างความสามารถในการเขียนที่มีคุณค่าและเกิดประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะวิธีการ หลักการและรูปแบบในการเขียนนิทานได้
2. นักเรียนสามารถวางแผนสำหรับการเขียนนิทานได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุม ชัดเจนและสร้างสรรค์
3. นักเรียนสามารถเขียนนิทานได้อย่างน่าสนใจ บ่งบอกถึงความคิดริเริ่ม แปลกใหม่และเป็นตัวของตัวเอง
4. นักเรียนสามารถบอกเทคนิคในการเขียนนิทานให้น่าสนใจที่เป็นของตนเองได้
5. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนในการเรียนและการเขียนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

เนื้อหา

การเขียนนิทาน

การเขียนนิทานเป็นการเขียนเรื่องสมมุติให้ผู้อื่นอ่าน ต้องเขียนให้สนุกและเขียนบรรยายให้น่าสนใจ ให้เหมือนกับผู้เขียนได้มาเล่าเรื่องให้ผู้อ่านฟัง มีหลักการดังนี้

1. สร้างโครงเรื่อง
2. กำหนดตัวละครและสถานที่ที่เกิดเหตุ
3. ลำดับเหตุการณ์
4. ดำเนินเรื่องให้น่าสนใจ มีความขัดแย้งในการกระทำของตัวละคร
5. ใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องให้สมจริงสมจัง
6. เขียนเรื่องให้มีแนวคิดและเห็นผลการกระทำของตัวละคร

คำแนะนำในการเขียนนิทาน

1. คนที่จะเขียนเรื่องได้ต้องรู้จักอ่านนิทานหลาย ๆ เรื่องและหลาย ๆ แบบ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานนานาชาติและนิทานพื้นเมือง เป็นต้น
2. สังเกตการใช้ถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการเขียนนิทานแต่ละเรื่อง
3. ฝึกเขียนนิทานตามความคิดและจินตนาการของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
4. ให้ผู้อื่นอ่านประเมินความน่าสนใจในนิทานที่เราเขียนขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการเขียน

การทบทวนและสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

1. ครูเขียน สุภาษิต ถิ่นนวน คำพังเพย หรือข้อคิดคติเตือนใจต่าง ๆ บน กระดาน 1 ข้อความ เช่น “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ต่อจากนั้น ครูให้ทุกคนเล่านิทานรอบวงหนึ่งเรื่อง โดยให้มีแนวคิดตามหัวข้อที่เขียนไว้ บน กระดาน หลังจากนั้นครูเชื่อมโยงให้นักเรียนเห็นถึงความสัมพันธ์ของการเล่าและการเขียนนิทาน (10 นาที)

การให้แนวทางในการเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาเอกสารใบความรู้เรื่อง การเขียนนิทานที่ครูแจก ให้แล้วร่วมกันสรุปถึงองค์ประกอบของการเขียนนิทาน ในรูปของผังความคิด โดยในขั้นตอนนี้ ครูจะใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแตกแขนงผังความคิด และเกิดความเข้าใจ เห็นภาพที่ชัดเจนของการเขียนนิทาน เช่น ตัวละครเป็นใครได้บ้าง มีลักษณะอย่างไร สำคัญอย่างไร ฉากคืออะไร สำคัญอย่างไร ฯลฯ (12 นาที)

ขั้นที่ 2 ขั้นการระดมสมองและสร้างผังความคิด

3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนออกมาจับฉลากเลือกภาพที่ครูเตรียมมาคนละ 1 ภาพ ซึ่งภาพที่ครูเตรียมมาเช่น ภาพสัตว์ต่างๆ ดอกไม้ต่างๆ คน หรืออื่นๆ (โดยภาพอาจจะซ้ำกันบ้างก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเท่ากับจำนวนนักเรียน) เมื่อแต่ละคนได้ภาพมาแล้ว ให้สมมติตนเองเป็นสิ่งนั้น เช่นคนที่จับได้ภาพนก ก็ให้สมมติว่าตนเองเป็นนก หลังจากนั้นให้ระดมความคิดและสร้างผังความคิดของตนเองเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้ (15 นาที)

- ❖ ความในใจของฉันและฉันอยากจะบอกคือ.....
- ❖ อัจฉริยภาพที่ฉันอยากมีคือ.....
- ❖ สิ่งที่ฉันปรารถนาและต้องการจะทำคือ.....

❖ ถ้าเลือกได้ฉันจะ.....

❖ สิ่งที่ฉันไม่ปรารถนาให้เกิด ให้มี ให้เป็นคือ.....

4. ครูสุ่มตัวอย่างนักเรียน 2-3 คน ออกมานำเสนอผังความคิดของตนหน้าห้อง โดย ครูและนักเรียนคนอื่นๆ ร่วมกันอภิปราย และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พร้อมทั้งสรุปและสร้างข้อตกลงร่วมกันว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทุกคนเขียนตอบ นั้นให้ถือว่าเป็นความจริง นั่นคือ สัตว์แต่ละชนิด / อื่น ๆ ที่จับได้จะมี ลักษณะเหมือนคำตอบที่นักเรียนแต่ละคนเขียนตอบมา (10 นาที)
5. ครูให้นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยมีข้อแม้ว่าคนที่อยู่กลุ่มเดียวกัน จะต้องได้ภาพไม่ซ้ำกันต่อจากนั้น สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนนำผลงานของตนเองมาแสดงให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มรับทราบ แล้วช่วยกันระดมความคิด เพื่อนำข้อมูลของแต่ละคน (สัตว์แต่ละชนิด) มาเขียนเรียบเรียงเป็นนิทานหนึ่งเรื่อง โดยในนิทานเรื่องนั้นจะต้องมีสัตว์ทุกชนิด (หรืออื่นๆ ที่จับได้) ปรากฏอยู่และได้ใช้ความสามารถ อำนาจวิเศษ และลักษณะของตนเองอย่างทั่วถึง โดยให้แต่ละกลุ่มดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้
  - 5.1 ระดมความคิดและสร้างผังความคิดเพื่อวางแผนสร้างโครงเรื่อง กำหนด ตัวละคร ฉาก สถานที่เกิดเหตุ การลำดับเหตุการณ์ แนวคิด/คติสอนใจ ที่แฝงไว้ ชื่อเรื่อง ฯลฯ (15 นาที)

ขั้นที่ 3 ขั้นการร่าง

- 5.2 ร่วมกันนำข้อมูลทั้งหมดมาเขียนเรียบเรียงเป็นนิทาน 1 เรื่อง ที่ได้ใจความ สื่อความหมายและมีข้อคิดหรือคติสอนใจ (15 นาที)

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข

- 5.3 เมื่อเขียนเสร็จแล้ว ผู้นำกลุ่มอ่านงานเขียนของตนให้สมาชิกในกลุ่มฟัง เพื่อร่วมกัน ปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมงานเขียนของตนเองให้น่าสนใจที่สุดตามแนวคิดและจินตนาการของตนเอง (5 นาที)

ขั้นที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน

6. แต่ละกลุ่มนำนิทานของตนเองมาจัดทำเป็นหนังสือเล่มเล็ก โดยวาดภาพประกอบ ตกแต่ง ระบายสีให้สวยงาม ส่งครูเป็นผลงานกลุ่ม 1 เล่ม ก่อนเก็บไว้ในมุมแสดงผลงานของห้อง (18 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. ภาพสัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ หรืออื่นๆ เท่ากับจำนวนของนักเรียน
2. คำถามเพื่อให้แต่ละคนระดมความคิดและสร้างผังความคิด

3. กระดาษและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการเขียนผังความคิด เช่น สีเมจิก
4. อุปกรณ์ในการทำหนังสือเล่มเล็ก
5. ใบความรู้ เรื่องการเขียนนิทาน
6. สุภาษิต คำพังเพย สำนวน หรือข้อคิดคติเตือนใจต่าง ๆ 1 ข้อความ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
  - 1.1 การตอบคำถาม การอภิปราย การแสดงความคิดเห็น
  - 1.2 การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
  - 1.3 ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน
2. ตรวจผลงาน
  - 2.1 ผังความคิดของกลุ่ม
  - 2.2 หนังสือเล่มเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มควบคุม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 1 เรื่อง การเขียนแสดงความรู้สึก เวลาเรียน 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกและความคิดของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งเร้า เหตุการณ์ สภาพการณ์ต่าง ๆ โดยผ่านการเรียบเรียงถ้อยคำที่สละสลวย ชัดเจน ได้ใจความและสื่อความหมาย เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตามที่ต้องการ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความหมาย ของการเขียนแสดงความรู้สึกได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกหลักการ วิธีการ ในการเขียนแสดงความรู้สึกได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความรู้สึกได้
4. นักเรียนปฏิบัติตนในการเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การเขียนแสดงความรู้สึก

การเขียนแสดงความรู้สึก เป็นการเขียนที่ผู้เขียนใช้อารมณ์ ความรู้สึก และความคิดที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา โดยอาจแทรกการแสดงความคิดเห็นลงไปด้วยก็ได้ เพราะการเขียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ นั้นผู้เขียนย่อมมีเหตุผลเป็นของตนเอง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนึกถึงประสบการณ์ของตนเอง โดยให้คิดถึงเหตุการณ์ที่นักเรียนเคยประสบแล้วเกิดความรู้สึกสะเทือนใจมากที่สุด ด้านบวกหรือลบก็ได้ (5 นาที)
2. ครูขออาสาสมัครนักเรียน 3 คนออกมาเล่าเหตุการณ์นั้นให้เพื่อนฟัง (2 นาที)
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่าอารมณ์และความรู้สึกของคนเรานั้นมีหลากหลาย และการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกก็มีหลายวิธี เช่น เล่าให้เพื่อนฟัง เขียนให้อ่าน เขียนเป็นบันทึกส่วนตัวหรืออื่น ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนคิดว่าถ้าเราจะเขียนแสดงความรู้สึกนั้น ๆ ของเราเราจะมีวิธีการอย่างไรที่จะเขียนเพื่อให้คนอ่านมีอารมณ์ร่วมกับเรามากที่สุด (5 นาที)

4. นักเรียนฝึกเขียนแสดงความรู้สึกโดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้
  - 4.1 การเตรียมเขียน
นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่องการเขียนแสดงความรู้สึกที่ครูแจกให้แล้วช่วยกันสรุปสาระที่ได้ (13 นาที)
  - 4.2 การยกร่างข้อเขียน นักเรียนแต่ละคนกำหนดหัวข้อที่จะเขียนแสดงความรู้สึกของตนเองแล้วเขียนตามหัวข้อที่กำหนดนั้น โดยครูให้อิสระว่าจะเขียนถึงเรื่องอะไร อย่างไรก็ได้ที่แสดงถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเหตุการณ์ สภาพการณ์นั้น (25 นาที)
  - 4.3 การปรับปรุงแก้ไขงานเขียน
จัดนักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 – 6 คนให้แต่ละคนอ่านเรื่องที่ตนเขียนให้เพื่อนฟัง แล้วร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น เพื่อเพิ่มเติม ปรับปรุงงานเขียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (15 นาที)
  - 4.4 การเรียบเรียงและตรวจทาน
นักเรียนแต่ละคนตรวจทานงานเขียนของตนเองอีกครั้ง โดยปรับแก้คำผิด ตำวนภาษา หรือข้อบกพร่องอื่นๆ (10 นาที)
  - 4.5 การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์
นักเรียนแต่ละคนคัดลอกงานเขียนของตนเองลงสมุด พร้อมทั้งจัดตกแต่งงานเขียนของตนเองให้สวยงาม ส่งครู (15 นาที)
5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่ครูมอบหมายเป็นการบ้าน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้น ป.5 เล่ม 1
2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้น ป.5 เล่ม 1

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการร่วมแสดงความคิดเห็น การอภิปราย ความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจผลงานการเขียนแสดงความรู้สึก   ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนวิชาภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 1 เรื่อง การเขียนนิทาน เวลาเรียน 2 คาบ (100 นาที)

สาระสำคัญ

ความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเขียนนิทานที่ถูกต้อง ตลอดจนความสามารถในการจัดระบบและถ่ายทอดความคิดโดยผ่านเทคนิคการเรียบเรียงข้อความด้วยถ้อยคำที่สละสลวย งดงาม ชัดเจน กิ๋นใจ บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของผู้เขียน ได้ใจความและสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียนและงานเขียน เป็นพื้นฐานนำไปสู่การเสริมสร้างความสามารถในการเขียนที่มีคุณค่าและเกิดประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกความหมาย ลักษณะ องค์ประกอบและรูปแบบในการเขียนนิทานได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกหลักการ วิธีการ ในการเขียนนิทานได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนนิทานอย่างง่าย ๆ ได้
4. นักเรียนปฏิบัติตนในการเขียนได้ถูกต้อง

เนื้อหา

การเขียนนิทาน

การเขียนนิทานเป็นการเขียนเรื่องสมมุติให้ผู้อื่นอ่าน ต้องเขียนให้สนุกและเขียนบรรยายให้น่าสนใจ ให้เหมือนกับผู้เขียนได้มาเล่าเรื่องให้ผู้อื่นฟัง มีหลักการดังนี้

1. สร้างโครงเรื่อง
2. กำหนดตัวละครและสถานที่ที่เกิดเหตุ
3. ลำดับเหตุการณ์
4. ดำเนินเรื่องให้น่าสนใจ มีความขัดแย้งในการกระทำของตัวละคร
5. ใช้ภาษาในการดำเนินเรื่องให้สมจริงสมจัง
6. เขียนเรื่องให้มีแนวคิดและเห็นผลการกระทำของตัวละคร

คำแนะนำในการเขียนนิทาน

1. คนที่จะเขียนเรื่องได้ต้องรู้จักอ่านนิทานหลาย ๆ เรื่องและหลาย ๆ แบบ เช่น นิทานอีสป นิทานชาดก นิทานนานาชาติและนิทานพื้นเมือง เป็นต้น
2. สังเกตการใช้ถ้อยคำและภาษาที่ใช้ในการเขียนนิทานแต่ละเรื่อง
3. ฝึกเขียนนิทานตามความคิดและจินตนาการของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

4. ให้ผู้อ่านประเมินความน่าสนใจในนิทานที่เราเขียนขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูและนักเรียนสนทนาถึงประสบการณ์ในการฟังนิทาน แล้วร่วมกันอภิปรายว่านักเรียนชอบฟังการเล่านิทานลักษณะใด หรืออ่านนิทานที่มีลักษณะใด (5 นาที)
2. นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่อง การเขียนนิทานที่ครูแจกให้ และความรู้เกี่ยวกับการเขียนนิทานในหนังสือเรียนแล้วร่วมกันอภิปรายหลักและวิธีการเขียนนิทาน พร้อมทั้งสร้างข้อสรุปที่ถูกต้องร่วมกัน (10 นาที)
3. นักเรียนฝึกเขียนนิทานตามลำดับขั้นตอนดังนี้
  - 3.1 การเตรียมเขียน
    - (1) นักเรียนอ่านนิทานเรื่องป๊อวดเก่งจากหนังสือเรียน (5 นาที)
    - (2) นักเรียนและครูช่วยกันสรุปหลักการตลอดจนวิธีการเขียนนิทาน (10 นาที)
  - 3.2 การยกร่างข้อเขียน
    - (1) หลังจากศึกษาวิธีการเขียนนิทานจากเรื่องป๊อวดเก่งแล้ว ครูให้นักเรียนกำหนดแนวคิดที่จะเขียนนิทานเรื่องใหม่โดยกำหนด ตัวละคร ฉากของเรื่อง เวลาที่เกิดเหตุการณ์ ปัญหา การกระทำของตัวละครหรือเหตุการณ์ จุดจบหรือผลสุดท้ายของเรื่อง ตามแนวคิดของตนเองพร้อมตั้งชื่อเรื่อง (12 นาที)
    - (2) นักเรียนแต่ละคนเขียนนิทานตามเหตุการณ์ ตัวละคร ฉาก แนวคิด ฯลฯ ที่ร่วมกันกำหนดไว้ (20 นาที)
  - 3.3 การปรับปรุงแก้ไข

นักเรียนแต่ละคนนำนิทานที่เขียนอ่านให้เพื่อนฟัง และร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานของแต่ละคนและเพิ่มเติมเรื่องให้สมบูรณ์ (15 นาที)
  - 3.4 การเรียบเรียงและตรวจทาน แต่ละคนนำเรื่องที่เขียนไปปรับปรุงใหม่
    - ตรวจทานเรื่องที่เขียน ปรับปรุงใหม่อีกครั้ง
    - ปรับแก้คำผิดและถ้อยคำสำนวนที่ยังไม่ถูกต้อง (8 นาที)
  - 3.5 การจัดทำข้อเขียนให้สมบูรณ์

แต่ละคนนำนิทานที่เขียนมาวาดภาพประกอบ ตกแต่งให้สวยงาม ส่งครู (15 นาที)

4. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 13 – 14 เป็นการบ้าน

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้น ป.5 เล่ม 1
2. แบบฝึกหัดภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้น ป.5 เล่ม 1
3. ใบความรู้เรื่องการเขียนนิทาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต
  - 1.1 มารยาทในการร่วมกิจกรรม
  - 1.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงาน
  - 2.1 ผลงานการเขียนนิทาน
  - 2.2 ผลงานการทำแบบฝึกหัดที่ 1 ข้อ 13 – 14

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง

แบบสอบฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1

เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนตอบจำนวน 6 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน

ตอนที่ 2

1. กำหนดภาพและคำ ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพและคำที่กำหนดให้ คะแนนเต็ม 25 คะแนน
2. ให้นักเรียนเขียนเรียงความจากหัวข้อที่กำหนดให้ คะแนนเต็ม 25 คะแนน

ข้อปฏิบัติ

1. นักเรียนเขียนคำตอบลงในแบบสอบ
2. ทำแบบสอบทั้ง 2 ตอนให้ครบทุกข้อ
3. เวลาที่ใช้ในการทำแบบสอบ 90 นาที
4. เมื่อหมดเวลาให้นำแบบสอบส่งผู้คุมสอบ
5. ไม่นำแบบสอบฉบับนี้ออกจากห้องสอบ

ชื่อ.....สกุล.....โรงเรียน.....ชั้น.....

ตอนที่ 1

1. **'การกินอยู่อย่างไทย'** เป็นวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่ คู่กับสังคมไทยตลอดไป

นักเรียนคิดอย่างไรกับข้อความดังกล่าว

.....

.....

.....

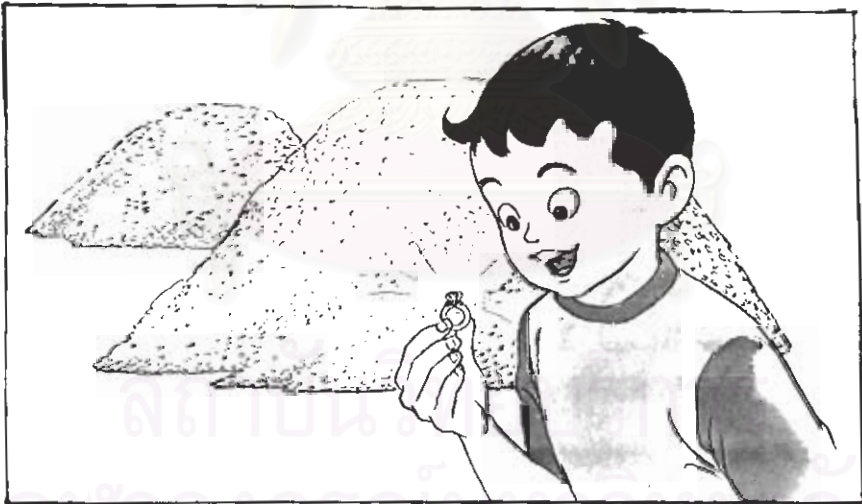
.....

.....

.....

.....

2. เหตุการณ์ก่อนหน้าของภาพนี้จะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

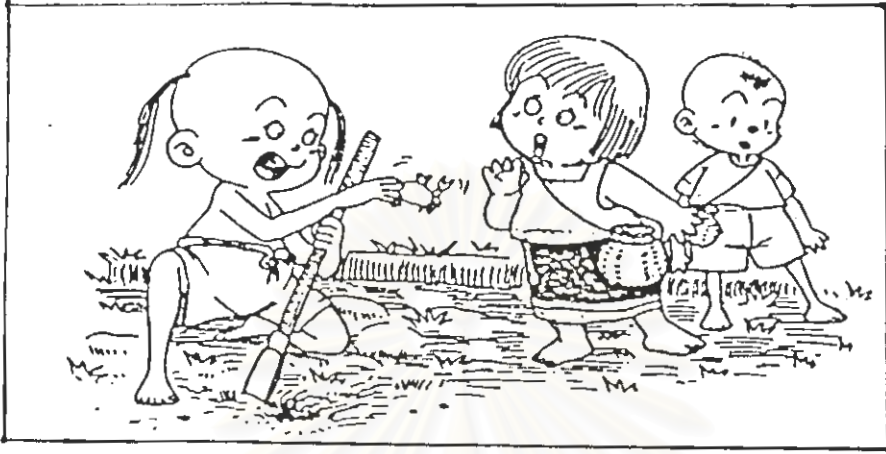
.....

.....

.....

6. เด็ก ๆ ในภาพกำลังทำอะไร ทำไมจึงทำเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

1. ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้ทั้งหมดมาเขียนเรื่องจากภาพ โดยไม่จำเป็นต้องเรียงคำตามลำดับ พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้ความยาวของเนื้อเรื่องไม่ต่ำกว่า 12 บรรทัด (25 คะแนน)

นักธุรกิจ	เศรษฐิกพอเพียง	กว้างใหญ่ไพศาล
แบบอย่าง	รายได้	ธรรมชาติ

.....

.....

.....

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตอนที่ 1

เนื้อหา	12	คะแนน
การใช้ภาษา	8	คะแนน
กลไกประกอบการเขียน	5	คะแนน
รวม	25	คะแนน

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

1. เนื้อหา หมายถึง การแสดงแนวคิด เรื่องราวที่แปลกใหม่ มีคุณค่า เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผล ตรงประเด็น มีการลำดับเนื้อหา/เรื่องราวได้ต่อเนื่อง สอดคล้องเป็นหน่วยเดียวกันอย่างมีเอกภาพ แบ่งออกเป็น

แนวคิดแปลกใหม่เป็นของตนเอง	2	คะแนน
เขียนได้ใจความ	2	คะแนน
มีการลำดับเรื่องราว / เนื้อหาต่อเนื่องสอดคล้อง และสัมพันธ์กัน	2	คะแนน
เนื้อหามีความเป็นเอกภาพ	2	คะแนน
มีความสมเหตุสมผล	2	คะแนน
มีสาระประโยชน์	2	คะแนน

2. การใช้ภาษา หมายถึง การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้อย่างหลากหลาย ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สื่อความหมายทำให้เกิดความเข้าใจได้เป็นอย่างดี แบ่งออกเป็น

การเลือกใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้ถูกต้องตรงตามความหมาย	2	คะแนน
การเลือกใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้กะทัดรัด สละสลวย	2	คะแนน
การเลือกใช้คำได้อย่างหลากหลาย	2	คะแนน
การเชื่อมโยงข้อความและประโยคได้ถูกต้อง เหมาะสม	2	คะแนน

3. กลไกประกอบการเขียน จะพิจารณาถึง การสะกดคำ การเว้นวรรคตอน ลายมือ และความสะอาดเรียบร้อย แบ่งออกเป็น

การสะกดคำถูกต้อง	2	คะแนน
การเว้นวรรคตอนถูกต้อง	1	คะแนน
ลายมืออ่านง่าย	1	คะแนน
ความสะอาดเรียบร้อย	1	คะแนน

ตอนที่ 2

เนื้อเรื่อง	12	คะแนน
การเสนอเรื่อง	12	คะแนน
การใช้ภาษา	15	คะแนน
รูปแบบ	3	คะแนน
การปฏิบัติตามคำสั่ง	3	คะแนน

ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดการให้คะแนนดังนี้

1. เนื้อเรื่อง หมายถึง การแสดงแนวคิด/แนวเรื่อง แปลกใหม่ น่าสนใจ แสดงความเป็นต้นคิด เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผล เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพ กำหนดชื่อเรื่องได้อย่างน่าสนใจเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง แบ่งออกเป็น

- 1.1 แนวคิด/แนวเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
แนวคิด/แนวเรื่องแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร น่าสนใจมากให้	3	คะแนน
แนวคิด/แนวเรื่องไม่แปลกใหม่แต่น่าสนใจให้	2	คะแนน
แนวคิด/แนวเรื่องไม่แปลกใหม่ ไม่น่าสนใจให้	1	คะแนน

1.2 ใจความ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เขียนได้ใจความมีความสมเหตุสมผลมากให้	3	คะแนน
เขียนได้ใจความมีความสมเหตุสมผลพอสมควร ให้	2	คะแนน
เขียนได้ใจความ มีความสมเหตุสมผลบ้างบางตอน หรือไม่มีเลยให้	1	คะแนน

- 1.3 เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ 3 คะแนนยึดเกณฑ์การให้ดังนี้
เนื้อเรื่องมีความเป็นหน่วยเดียวกันอย่างมีเอกภาพ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นอย่างดี ให้	3	คะแนน
เนื้อเรื่องมีความเป็นเอกภาพและสัมพันธ์เชื่อมโยงกันพอสมควรให้	2	คะแนน
เนื้อเรื่องยังไม่เป็นหน่วยเดียวกันอย่างมีเอกภาพ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันยังไม่ชัดเจนให้	1	คะแนน

- *1.4 การกำหนดชื่อเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
กำหนดชื่อเรื่องได้น่าสนใจเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ให้	3	คะแนน
กำหนดชื่อเรื่องได้น่าสนใจเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่องพอสมควร ให้	2	คะแนน
กำหนดชื่อเรื่องได้แต่ยังไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องหรือไม่กำหนดชื่อเรื่องเลยให้	1	คะแนน

2. การเสนอเรื่อง หมายถึง การลำดับเรื่องราวได้สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างชัดเจน และสื่อความหมาย มีรูปแบบการนำเสนอที่แปลกใหม่ น่าสนใจ เน้นในแง่การวางโครงเรื่อง มีบท

เปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และจบเรื่องที่น่าสนใจชวนให้ติดตาม มีสาระประโยชน์ มีความยาวของเนื้อเรื่องตามที่กำหนด แบ่งออกเป็น

- 2.1 การลำดับเรื่องราว 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - ลำดับเรื่องราวได้อย่างสอดคล้อง ต่อเนื่อง ให้ 3 คะแนน
  - ลำดับเรื่องราวได้ไม่ต่อเนื่องบางตอน ให้ 2 คะแนน
  - ลำดับเรื่องราวไม่เป็นระบบ ไม่ต่อเนื่อง ให้ 1 คะแนน
- 2.2 รูปแบบการนำเสนอ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง น่าสนใจชวนติดตามให้ 3 คะแนน
  - มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง น่าสนใจชวนให้ติดตามบ้างบางตอนให้ 2 คะแนน
  - มีการเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง จบเรื่อง ไม่น่าสนใจ ไม่ชวนให้ติดตาม ให้ 1 คะแนน
- 2.3 ความยาวของเรื่อง 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - เนื้อเรื่องมีความยาวตามที่กำหนด หรือมากกว่า ให้ 3 คะแนน
  - เนื้อเรื่องมีความยาวน้อยกว่าที่กำหนด แต่ใกล้เคียงกับที่กำหนดให้ 2 คะแนน
  - เนื้อเรื่องมีความยาวน้อยกว่าที่กำหนดมาก ให้ 1 คะแนน
- 2.4 สาระประโยชน์ 3 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - ให้ความรู้ ข้อคิด และความเพลิดเพลินแก่จิตใจ ให้ 3 คะแนน
  - ความรู้ หรือข้อคิดยังไม่ชัดเจน แต่ให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจให้ 2 คะแนน
  - ความรู้ หรือ ข้อคิดยังไม่ชัดเจนหรือไม่มีเลย ให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจน้อยให้ 1 คะแนน

3. การใช้ภาษา หมายถึง การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจน ตรงตามความหมาย สื่อความหมายก่อให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง แบ่งออกเป็น

- 3.1 การใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
  - ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด สละสลวย มีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 1-2 จุด ให้ 5 คะแนน
  - ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวนได้ถูกต้อง เหมาะสม กะทัดรัด มีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 3-4 จุด ให้ 4 คะแนน
  - ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน ได้ถูกต้อง ตรงตามความหมายและมีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ สำนวน 5-6 จุด ให้ 3 คะแนน

- ใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวนไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมมีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวน 7-8 จุด ให้ 2 คะแนน
- ยังใช้คำศัพท์ ถ้อยคำ จำนวน ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม มีข้อผิดพลาดในการใช้มากกว่า 8 จุดขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

3.2 การเชื่อมโยงข้อความ 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ไม่มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้คำเชื่อมโยงข้อความและประโยคต่าง ๆ ให้ 5 คะแนน
- มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้ 1-2 จุด ให้ 4 คะแนน
- มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้ 3-4 จุด ให้ 3 คะแนน
- มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้ 5-6 จุด ให้ 2 คะแนน
- มีข้อบกพร่องและผิดพลาดในการใช้มากกว่า 6 จุดขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

3.3 การสะกดคำ 5 คะแนน ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- การสะกดถูกต้องทั้งหมดให้ 5 คะแนน
- การสะกดคำผิดพลาด 1-2 จุด ให้ 4 คะแนน
- การสะกดคำผิดพลาด 3-4 จุด ให้ 3 คะแนน
- การสะกดคำผิดพลาด 5-7 จุด ให้ 2 คะแนน
- การสะกดคำผิดพลาดเกิน 8 จุดขึ้นไป ให้ 1 คะแนน

**4. รูปแบบ หมายถึงการเขียนได้ถูกต้อง ครบถ้วนตามรูปแบบ และองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เขียนได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามรูปแบบและองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ ให้ 3 คะแนน ผิดพลาดหนึ่งส่วนให้ 2 คะแนน ผิดพลาดมากหนึ่งส่วนให้ 1 คะแนน

**5. การปฏิบัติตามคำสั่ง หมายถึงการนำคำและภาพที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องราวได้อย่างครบถ้วนตามจำนวนคำและสอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ยึดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

นำคำที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องจำนวน 4-6 คำ ให้ 2 คะแนน

นำคำที่กำหนดให้มาใช้ในการเขียนเรื่องจำนวน 1-3 คำ ให้ 1 คะแนน

ไม่ใช้คำที่กำหนดให้เลย ให้ 0 คะแนน

เขียนเรื่องได้สอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ให้ 1 คะแนน

เขียนเรื่องไม่สอดคล้องกับภาพที่กำหนดให้ ให้ 1 คะแนน

หมายเหตุ

*,** ใช้เฉพาะแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตอนที่ 2 ข้อ 1

** ใช้เฉพาะแบบสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตอนที่ 2 ข้อ 2

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

คำชี้แจง

จุดมุ่งหมายของแบบสอบถาม

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคระดมสมองและฟังความคิด
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคระดมสมองและฟังความคิด

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating scale) โดยให้นักเรียน ประมาณค่าน้ำหนักความคิดเห็นเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 2

เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
 ความ
 รู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	.....	.....	.....	.....	.....
2. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและหลากหลายก่อนที่จะเขียน	.....	.....	.....	.....	.....
3. นักเรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมกลุ่ม	.....	.....	.....	.....	.....
4. นักเรียนสามารถวางแผนในการเขียนได้ครอบคลุมและตรงประเด็น	.....	.....	.....	.....	.....
5. นักเรียนสามารถจัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียนได้อย่างเป็นระบบและชัดเจน	.....	.....	.....	.....	.....
6. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน	.....	.....	.....	.....	.....
7. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูและเพื่อน ๆ	.....	.....	.....	.....	.....
8. นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเขียน	.....	.....	.....	.....	.....
9. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่	.....	.....	.....	.....	.....
10. นักเรียนสามารถดึงความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ประกอบการวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนได้อย่างเต็มที่	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
11. นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกและมีความรู้ สึกที่ดีเกี่ยวกับการเขียน	.....	.....	.....	.....	.....
12. กิจกรรมการเรียนการสอนนี้ช่วยให้นักเรียน มีความคิดกว้างขวาง	.....	.....	.....	.....	.....
13. นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าที่จะเขียนให้ผู้ อื่นอ่าน	.....	.....	.....	.....	.....
14. นักเรียนมีความภูมิใจในงานเขียนของตน เอง	.....	.....	.....	.....	.....
15. บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน มีความ เป็นอิสระในการคิดและการเขียน	.....	.....	.....	.....	.....
16. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิง สร้างสรรค์มากขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

1. จงสรุปปัญหาที่นักเรียนพบจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สิ่งที่นักเรียนคิดว่ายังเป็นข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยชน์ที่นักเรียนได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนำประโยชน์ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียน

คำชี้แจง

จุดมุ่งหมายของแบบบันทึก

เพื่อให้ นักเรียนบันทึกการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองหลังจากการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและ ฟังความคิด

การปฏิบัติ

ให้นักเรียนบันทึกการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเองหลังจากการปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคการระดมสมองและ ฟังความคิดตามรายการที่กำหนดให้ ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นการเลือกตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้า ข้อความ ที่ตรงกับการเรียนรู้และการปฏิบัติของตนเอง
2. ส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดให้นักเรียนเขียนอธิบาย หรือให้รายละเอียด เกี่ยวกับการเรียนรู้และการปฏิบัติของนักเรียน
3. ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรม หรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือไม่ได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม หรือได้ให้ความร่วมมือและได้ปฏิบัติน้อยมาก ตามรายการที่กำหนดให้ ให้นักเรียนเขียนระบุเหตุผลและให้รายละเอียดในช่อง หมายเหตุ

แบบบันทึกการเรียนรู้ของตนเองเกี่ยวกับการเรียน

เรื่อง.....

ชื่อ..... สกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

สัปดาห์ที่..... วัน / เดือน / ปีที่บันทึก.....

1. ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

การเรียนรู้หรือการปฏิบัติของนักเรียน.....

.....

.....

.....

.....

หมายเหตุ.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

การเรียนรู้หรือการปฏิบัติของนักเรียน.....

.....

.....

หมายเหตุ.....
 .....
 .....

3. การทำงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ

- ให้ความร่วมมือดีมาก
- ให้ความร่วมมือดี
- ให้ความร่วมมือปานกลาง
- ให้ความร่วมมือน้อย
- ไม่ให้ความร่วมมือ

การเรียนรู้/การปฏิบัติของนักเรียน.....
 .....
 .....
 .....

หมายเหตุ.....
 .....
 .....

4. การได้ร่วมอภิปราย การได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและการยอมรับความคิดเห็น
 ของผู้อื่น

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

การเรียนรู้ /การปฏิบัติ.....
 .....
 .....

หมายเหตุ.....
 .....
 .....

5. การได้จัดระบบความคิดของตนเองก่อนการเขียน

- ได้จัดระบบดีมาก
- ได้จัดระบบดี
- ได้จัดระบบพอสมควร
- ได้จัดระบบน้อย
- ไม่ได้จัดระบบ

การเรียนรู้/การปฏิบัติ.....

.....

.....

หมายเหตุ.....

.....

.....

6. การได้จัดระบบความคิดของกลุ่มก่อนการเขียน

- ได้จัดระบบดีมาก
- ได้จัดระบบดี
- ได้จัดระบบพอสมควร
- ได้จัดระบบน้อย
- ไม่ได้จัดระบบ

การเรียนรู้/การปฏิบัติ.....

.....

.....

หมายเหตุ.....

.....

.....

7. การนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของตนเอง

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

การเรียนรู้/การปฏิบัติ.....

.....

.....

หมายเหตุ.....

.....

.....

8. การนำความรู้ ประสบการณ์เดิมและความรู้ในวิชาอื่น ๆ มาใช้ในการเขียนของกลุ่ม

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

การเรียนรู้/การปฏิบัติ.....

.....

.....

หมายเหตุ.....

.....

.....

9. นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

10. ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองที่เพิ่มขึ้น มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

11. โดยภาพรวมแล้วประสบการณ์ การเรียนรู้ และความรู้สึกรต่อการเรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนในสัปดาห์นี้เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจตุติมา นาควรรณ เกิดเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2516 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับ 1 จากมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2538 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2542 ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งอาจารย์ 1 โรงเรียนวัดท่ายาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย